

BENEDICTVS XIII VRSINVS ROMANVS
PONTIFEX MAXIMVS
Creatus die XXIX. Maij MDCCXXIV.
Obijt XXI Feb. MDCCXXX.
Arnoldus Van Westerhout Sculp.

BENEDICTI XIII.

ROMANI PONTIFICIS

Ex Ordine Prædicatorum

VITA

COMMENTARIO EXCEPTA

ET

BENEDICTO XIV.

DICATA

AB

ALEXANDRO BORGIA

Archiepiſcopo & Principe Firmano.

ROMÆ MDCCXLI.

Typis & ſumptibus Bernabò, & Lazzarini ad Fontem Trivii.

SVPERIORVM PERMISSV.

BEATISSIMO PATRI AC DOMINO NOSTRO

BENEDICTO XIV.

ALEXANDER BORGIA

ARCHIEPISCOPUS FIRMANUS

FELICITATEM.

VITAM BENEDICTI XIII. *Prædeceſſoris tui, quam ego ſub finem peregrinationis ejus brevi Commentario excepi, Tibi, ſapientiſſime*

atque optime Pontifex, nuper ad istam Dignitatem divinitùs elato, gratulationis loco sisto, ut nominis tui auctoritate atque præsidio munita in lucem hominum prodeat. Magna ac humanum modum supergressa virtus illius facilè vicisse videtur vulgi obtrectationem atque invidiam, nec mihi, cum Pontificis defuncti vitam edam, verendum est, ne in suspicionem adducar, quasi hæc scripserim non veritatis ac virtutis amore, sed alio fine vel spe ductus. Cum enim Sanctissimi illius Pontificis vita palam & in oculis omnium fuerit, & quidem ætate nostra, ferè tot habeo veritatis testes, quot homines; præterea nihil mihi ex laudibus Defuncti sperandum est præter conscientiam rectè facti.

Atta-

Attamen nominis tui præsidium implorare consultum duxi ad ornandam potius, quàm defendendam Pontificis memoriam, & ad me excusandum, si quid ausus sum, quod ingenii mei vires excedat. Et *ad ornandam quidem defuncti Pontificis memoriam; quamquàm enim plurimæ sint laudes ejus, & magna de republica Christiana merita, in hoc tamen maximè ille meruisse videtur, quod debitum jampridem integritati, ac sapientiæ tuæ in Cardinalium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Collegio locum tribuerit* Tibi, *atque ita effecerit, prospexeritque, ut* Tu *aliquando fores, quod modò es. Sciebat ille ex Apostolo, plures factos esse Pontifices idcircò quod morte prohiberentur permanere; quamobrem ut respublica Christiana levius fer-*

ret

ret desiderium sui, ferè biennio antequam ex hac vita migraret, Te, quem semper maximi fecerat, quemque Fidei Promotorem, & Sacri Concilii Tridentini interpretem libenter consueverat audire, miratus ingenium eloquentiamque tuam, Cardinalem nuncupavit, eâ sibi a Deo Optimo Maximo inditâ mente & consilio, ut aliquando foret, qui Benedictum restitueret, qui ardens illud amplificandi divini cultus studium, quo Benedictus XIII. semper flagravit, qui perpetuum illius verumque laborem in procuranda Christifidelium salute non solùm alacriter susciperet, sed etiam ingenii simul, & corporis viribus diù sustineret, qui è Christiana republica calamitates averteret, qui mores componeret, humanumque genus beneficiis omnibus

bus demereretur, non quòd Clemens XII. immediatus Prædecessor tuus ulla in re officio suo defuerit, laboravit enim pro republica quantum novit ac potuit, sed quod corporis ægritudine, ac temporum acerbitate adversantibus satis consulere nequiverit omnibus.

Videmus præclara Pontificatus tui initia, ex quibus non modò spem, ac votum felicitas publica, sed ipsius voti fiduciam ac robur accepit: & quamquàm non deceat Te, sapientissime Pontifex, arbitrio popularis auræ, aut ullâ humanâ ratione duci; omnia enim infra magnitudinem animi ac majestatis tuæ jacent, nihilominus liceat mihi pro officio, quo in hac Provincia fungor, Tibi significare, tantam de electione tua in Romanum Pontificem

ficem ab omni hominum genere, atque ordine apud nos conceptam esse lætitiam, quantam nunquam credo fuisse, aut fore; cum enim Te quinque & amplius annis in Anconitana Cathedra Picenum tenuerit, recens adhuc salubris regiminis tui memoria, ac beneficiorum recordatio undique prædicantium vocibus, ac editis publicæ exultationis signis non solùm hìc, & Anconæ, sed ferè in singulis civitatibus, atque oppidis statim personare cœpit, erectis omnium animis in spem diuturnæ felicitatis, qui cum non pauci aut multi sint, sed planè omnes & hìc, & ubique, falli eos posse quis unquam existimet?

Siquidem licèt cum fortuna quandoque commutentur ingenia eorum, qui in colenda virtute non satis sibi constant, in

Te

Te tamen, qui ſicut dignitate, ita etiam ſapientiâ cæteris mortalibus præſtas, non cadit hujus inconſtantiæ ſuſpicio: tua eſt benè agendi, ac de omnibus benemerendi perpetua voluntas: nihil hactenus in vita tua varium, nihil mutabile, nihil ad inſtabilis fortunæ modum compoſitum vidimus, ſed omnia, quæ conſtantem, ſapientem, ac doctiſſimum Virum decent. Itaque talis in ſuprema Beatiſſimi Petri Cathedra eris, qualis in Anconitana primùm, ac deindè in Bononienſi fuiſti, niſi quod modò tanto ampliora facies, quantò major Tibi faciendi contigit facultas. Quod ſi hactenùs proferens de theſauris ſapientiæ tuæ nova & vetera lucubrationibus plurimis Clerum & Populum Tibi commiſſum egregiè inſtituiſti, & ad purioris diſcipli-

næ traduxisti rationem, quid non præstabis modò, cum non unius Diœcesis, aut Provinciæ, sed universæ Christianæ reipublicæ suprema cura & moderatio Tibi incumbat? Et quidem divino consilio actum est, quod sicut Benedictus XIII. post minorum Ecclesiarum regimina ad primam universæ Ecclesiæ Sedem fuit evectus, ita etiam Tibi, Beatissime Pater, *evenisse videamus, ut non solùm virtute ac nomine, sed etiam ipsis honorum gradibus nobis Benedictum XIII. repræsentares. Quare non immeritò puto Benedicti XIII. Vitam ex nomine tuo maximè ornandam fore, cum ex Te laudum cumulus illi accedat, ad quem referri oportet quidquid Episcopus, quidquid Cardinalis fecisti, quidque modo Romanus Pontifex aut facere*

cere cœpisti, aut facies. Ille etenim Te & Episcopum decrevit & Cardinalem, effecitque ut aliquandò Romanus Pontifex facilè fores.

Quod autem ad alterum caput pertinet excusationis meæ, paucis dicam. Olim Tu de me ingenioque meo longè supra meritum meum honorificè sentiens, mihi peramanter commendasti, ut, quæ in Opere Alphonsi Ciacconii desunt, Romanorum Pontificum & Cardinalium vitas scriberem, quod ego aggressus sum, & scripsi aliquas: at deindè præoccupatam hanc provinciam intelligens ab aliis, Romæ degentibus, ac minimè impeditis, quos putabam opus citiùs absoluturos, quàm a me in hoc laborum plenissimo Archiepiscopatu, & ab Urbe recessu fieri posset, datis qui-

busdam, quas absolveram, Operi inserendis, a cæteris abstinui, sed hanc Benedicti XIII. Vitam mihi servavi, ad quam diligentiùs incumberem. Itaque ut videas me Tibi, quantum è re fuit, obsecutum fuisse, accipe, BEATISSIME PATER, *scriptionem hanc, qua si quid minus assecutus sum judicium de me tuum, veniam mihi dabis: si quid rectè scriptum esse cognoveris, non meum scias esse, sed tuum, cum Tu me ad hanc scriptionem impuleris.*

Cæterùm Deum rogo, ut qui Tibi dedit egregiè velle ac incipere, idem Tibi perficere tribuat, quiete temporum ac vitæ diuturnitate concessâ, ex qua salus publica magnoperè pendet; vitio enim infirmitatis humanæ tardiora sunt remedia

quàm

quàm mala, & sapientis quoque viri consilia quandoque cunctatione indigent ac die. Propterea summis votis omnes a Deo petimus, ut postquam Ecclesiæ luctum ac viduitatem longius productam, quàm è recentioribus sæculis memoria supersit, electionis tuæ mercede & gaudio pensavit, hæc nobis dona diutissimè servet, addito Tibi inaudito a sæculis annorum numero, cum quo ità publica felicitas conjungitur, ut vix arctius quidquam conjungi posse videatur. Firmi Kalendis Septembris MDCCXL.

IM-

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Apoſtolici Palatii Magiſtro.

Phil. Archiepiſcopus Theodoſiæ Vicesgerens.

APPROBATIONES.

I.

QUAS jam pridem ex publica fama tacitè demirabar omnes virtutum ſpecies in Eminentiſſimo Domino Cardinali Urſino, & poſtea in maxima luce collocatas, oculis meis perſpexi per aliquot annos, quibus hìc commoratus fui in ſanctæ & recolendæ memoriæ Benedicto XIII. accuratè, & juxtà temporum ſeriem deſcriptas jucundiſſimè perlegi in brevi iſtius Sanctiſſimi Pontificis vitæ hiſtoria ab Illuſtriſſimo & Reverendiſſimo D. Archiepiſcopo Firmano nitidè & eleganter elaboratâ. Quare ut demandatæ mihi provinciæ de iſto opere meum qualecumque ſit judicium proferendi, faciam ſatis, illud dignum judico, quod in lucem prodeat, cùm ad nutriendam, & augendam in dies magis in omni fidelium genere pietatem, & ad zelum Domûs Dei ardentiùs accendendum in veris Eccleſiaſticis, tùm ut clarè pateat omnibus etiam in iſtis poſtremis & ſeneſcentibus ſæculis non deeſſe Eccleſiæ Dei, & præſertim præexcelſæ Petri Cathedræ Miniſtros & Pontifices Summos, qui priorem Eccleſiæ ætatem referant, & Apoſtolorum premant veſtigia. Romæ die XIII. Maji MDCCXLI.

Joſephus Epiſcopus Cavallicen.

BENE-

II.

BENEDICTI XIII. Pontificis Optimi Maximi Ordinis Prædicatorum Vitæ Commentarium ab Illustrissimo, & Reverendissimo Alexandro Borgia Archiepiscopo, & Principe Firmano eruditè scriptum libenter vidi, expendique: Quippe quambrevissimè plura complectitur, quibus ætas postera admirabitur, universusque Sacerdotum ordo exindè habet quod imitetur. Ardens Divini cultus amplificandi studium, & pro tuenda Ecclesiastica libertate zelus constans, quo in terris agens, quà Episcopus, quà Cardinalis, quà tandem Summus Pontifex flagrabat, in eo præsertim elucet: qua de re, si ei, cujus mandatis obsequor, ita videbitur opus publicis typis cudi, publicâque luce donari posse censeo. Romæ in pervigilio Pentecostes decimo tertio Kal. Junias MDCCXLI.

Johannes Andreas Tria Episcopus Larinatum Sanctæ Universalis Inquisitionis de Urbe Consultor.

IMPRIMATUR.

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

BE-

BENEDICTI XIII.
ROMANI PONTIFICIS
VITA

BENEDICTUS XIII. antequàm ad Romani Pontificatus faſtigium eveheretur, Frater Vincentius Maria Urſinus appellabatur. Is Patritius Neapolitanus ac Venetus, ſed genere Romanus, ubi Urſinam Gentem, ſummo quidem loco ſemper habitam, alii ſanctitate præſtantes Viri, & Romanæ Eccleſiæ Cardinales, atque etiam Pontifices Maximi, multæque Regiæ Cognationes, excelſique honorum gradus, ampliſſimæque Ditiones illuſtrarunt, Ferdinando

Benedicti genus, ortus 1649. educatio.

Gravinatum Duce, & Joanna Frangipane Tolphia postremo germine hujus præclarissimæ stirpis, quæ eadem cum Anicia censetur, Parentibus natus est Gravinæ IV. Nonas Februarii anno MDCXLIX. Petri Francisci nomen sortitus. Adolescens humanioribus literis, Philosophiæ, ac utrique Juri in Patria operam navavit, optimis Præceptoribus in disciplinam traditus; utrumque enim illi contigit, benè institui ac feliciter nasci. Adeò verò in literis profecit, ut Epigrammatum libellum tenerâ adhuc ætate in lucem ediderit: Epigrammatum autem argumenta omnia sacra, nihil prophanum. Ferdinando patre defuncto, Petrus Franciscus posthabito Familiæ Principatu, sibi uti Primogenito debito, divino afflante spiritu, specie quadam ac obtentu lustrandi Italiam, Venetias se contulit, ibique Prædicatorum Ordini in S. Dominici Cœnobio nomen dedit, Vincentius Maria appellatus, cessitque Dominico fratri secundo loco nato avitas opes, amplasque Ditiones majori abrenunciandi studio, quàm alii acquirendi cupidine hæc maxima fortunæ bona prosequantur.

Principatui Familiæ præfert Ordinem Prædicatorum Fr. Vincentius Maria appellatus.

II. At hujus rei nuntius adeo Matrem, & Consanguineos perculit, ut non solùm apud Præ-

Præſules Ordinis Prædicatorum, ſed etiam apud Clementem IX. tunc Romanum Pontificem eorum querelæ invaluerint. Dicebant, Petrum Franciſcum juvenili potiùs fervore, quàm maturo conſilio, divinaque vocatione ſacræ Religionis Clauſtra ingreſſum. Rem,ex qua nobiliſſimæ Familiæ ſpes pendebat (parabantur enim illi ſplendidiſſimæ nuptiæ) non inconſultâ, inauditâque Matre, & Conſanguineis tranſigi oportere. Clemens Adoleſcentis animum exploraturus, juſſit illi, ut Romam veniret. Ubi Frater Vincentius Maria coram Pontifice fuit, ita vehementer cauſam oravit vocationis ſuæ, ut Clemens, nonniſi divinâ voluntate id factum eſſe, intellexerit. Non ſolùm itaque querelas Matris, & Conſanguineorum compreſſit, conſiliumque Adoleſcentis laudavit, verùm etiam probationis annum, ſacris legibus indictum iis, qui Religionem profeſſuri ſunt, ad ſex menſes contraxit, adeò pro certo habuit, Fratrem Vincentium Mariam divino Numine è ſæculo ad Eccleſiam traductum, præmatura virtute excellere, & majora quæque portendere. Ille lætus & alacer,quaſi de ſæculo victoriâ adeptâ, regreſſus ad ſuos, virtutum omnium ſplendore inter Tyrones enitere, infimo loco eſſe, viliſſima

Clemens IX. conſilium probat rejectis querelis Conſanguineorum.

Solemnis professio 1668. & reliqua ejus in Claustris.

quæque officia sibi deposcere, nunquàm de genere & Patria quidquam locutus. XIII. Februarii anno MDCLXVIII. solemnibus Religionis votis se obstrinxit; mox in Philosophiæ ac Theologiæ curriculo Theses Neapoli, Bononiæ, ac Venetiis propugnavit magna cum laude ingenii sui: cœperat enim virtus animum, mentemque illius insidere ante diem. Indè, sacris initiatus, Brixiæ Philosophiam docuit: ibi Antonium Cardinalem Barberinum, Ordinis Prædicatorum Protectorem defunctum, funebri Oratione, quæ typis mandata fuit, disertè laudavit, & Apologeticam Epistolam pro regulari Habitu a Regularibus Episcopis deferendo in Josephum Ciantes ex Ordine Prædicatorum Marsorum Episcopum, qui adversam sententiam tuebatur, edidit. Ut sacrarum literarum studiis prolixiùs vacaret, incœnatum dormire, & post nocturnam Psalmodiam somnum non repetere, mos illi fuit. Contracto itaque cibo ac somno, a vino quoque abstinuit, ut animam suam transferret ad sapientiam. Vigesimo secundo ætatis anno vix expleto a Palutio Cardinali de Alteriis ex Apostolica dispensatione Presbyter ordinatus, amantissimam Parentem consolaturus, Gravinam accessit; ibique, cum ad Aram

Aram faceret, eâ casulâ usus est, quam dum Mater prægnans Phrigio opere in Gynæceo cum Ancillis suis pingebat, a Religioso Viro Ordinis Prædicatorum intellexit, a Puero, quem gestabat in utero, futuro Divi Dominici Alumno, primò deferendam fore.

III. Indè cum Bononiæ moraretur, proximo tunc sacratissimæ Quadragesimæ tempore Conciones in ea Diœcesi habiturus, Clemens X. XXII. Februarii anno MDCLXXII. ne tanta virtus, cujus pleni, ac uberes supra ætatem fructus undique apparebant, inornata jaceret, quasi prænosceret Fratrem Vincentium Mariam Ursinum, tunc vigesimum tertium annum agentem, futurum aliquandò Apostolicæ Sedis decus atque præsidium, Presbyterum Cardinalem renunciavit. At ille, qui delitescere magis, quàm apparere cupiebat, ubi Cardinalatus honorem sibi delatum esse intellexit, aversari, refugere, obsecrare, & deprecari a se eminentissimam dignitatem. Longa cum illius modestiâ pugna fuit; nec sanè acquievisset, nisi Clemens datis Kal. Martii Literis Apostolicis in forma Brevis, misso etiam Generali Ordinis Prædicatorum Magistro de Roccabertis interposito præcepto ex religione sacramenti coegisset, ne

Clemens X. invitum cogit Cardinalatus honorem accipere 1672.

ne promotioni suæ diutius obsisteret. Itaque Romam profectus, Titulo S. Sixti ornatus, novum Romanæ Aulæ invexit exemplum; pristina enim vivendi consuetudine nihil admodum immutata, ea animi moderatione, cultûs modestia, victûs parsimonia, eo religionis ardore, ea vigilandi ac precandi assiduitate, & in Ecclesia Dei strenuè laborandi studio vitam instituit, ut Dignitatis suæ splendorem fide tantùm, ac operibus quæreret.

IV. Sacræ Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Præfectus, aliisque Cardinalium Congregationibus annumeratus, quantum doctrinâ valeret luculenter ostendit: sed cùm ille Animarum saluti sese propiùs impendere vehementer cuperet, amplissimâ Præfecturâ, quam Romæ præcipui inter Cardinales optare solent, ultrò dimissâ, Archiepiscopatum Sipontinum ad oram Adriaci Maris longè ab Urbe dissitum, a Barbaris direptum, cœlo insalubrem, pensionibus prægravatum, quem Benedictus Cappellettus spontè cesserat, die XXVIII. Januarii MDCLXXV. a Clemente X. accepit, prætulitque Archiepiscopatui Salernitano multis nominibus, ac divite censu percelebri, qui eidem a Carolo II. Hispaniarum & utriusque Si-

Archiepiscopus Sipontinus renunciatur 1675. Ejus gesta Siponti.

Siciliæ Rege offerebatur. A Palutio Cardinali de Alteriis Archiepiscopo Ravennate, Viterbiensi, & Imolensi Episcopis cooperantibus, III. Februarii eodem anno in Templo SS. Dominici, & Sixti consecratus, sublato a Clemente ætatis defectu (non enim ipsi XXVII. annum vix ingresso Pontificalis consecrationis munus recipere per ætatem licebat) Sipontum proficiscitur, indè Gravinam, ubi Fratri Jacobo Mariæ Conilio Veneto Ordinis Prædicatorum, a quo Priore Venetiis religiosum habitum acceperat, vices magnificè reddidit; illum enim ex Apostolico mandato in Episcopum Zacynthi, & Cephaleniæ ordinavit. At Siponti primùm summa illa Pastoralis vigilantia illuxit, qua deindè Diœceses alias ac universam Ecclesiam Cardinalis Ursinus erat illustraturus. Annuo censu reparationi Metropolitanæ Ecclesiæ consuluit. Seminarium Clericorum, postrema Turcarum invasione sublatum, restituit, in quo viginti quatuor Alumni numerati sunt. Xenodochium etiam pro Infirmis & Peregrinis, Mons Pietatis, & alius frumentarius ad Cardinalem Ursinum Archiepiscopum referunt initium. Synodum Diœcesanam anno MDCLXXVIII. coegit, cujus decreta uno volumine, altero Appendicem

cem complexus eſt, utrumque verò typis edidit: ſed & nova editione in memoriam, ac uſum hominum revocavit Statuta Provincialis Concilii Sipontini ſub Ptolomæo Gallio Cardinali & Archiepiſcopo habiti anno MDLXVII., quæ oblivionis caligine obruta jacebant.

Transfertur Cæſenam 1680. Indè Beneventum 1686.

V. Verumtamen anno MDCLXXX. XII. Januarii ab Innocentio XI. ad Cæſenatenſem Eccleſiam translatus, dum ibi Cleri mores emendare, multis propoſitis Edictis chriſtianam diſciplinam tueri, ſacris miſſionibus Populum excolere, Cathedralem Eccleſiam inſtaurare, aliaque pietatis officia exhibere ſatageret, cœpit adverſa valetudine laborare, quòd ipſe abſtemius Cæſenatenſes aquas graves admodum & inſalubres ferre non poſſet. Quare Neapolim valetudinis causâ ſe contulit, divinoque conſilio factum eſt, quod Metropolitanæ Eccleſiæ Beneventanæ, ex obitu Hieronymi Cardinalis Gaſtaldi tunc vacanti, ab eodem Innocentio XI. XVIII. Martii MDCLXXXVI. præficeretur, ut Paſtoralis ejus ſollicitudo pateret latiùs, & amplior Dominici gregis portio tanti Paſtoris munere frueretur. Pacificam Epiſtolam ad Clerum & Populum ſibi concreditum Neapoli XXX. Martii dedit, ubi Archie-

chiepiſcopali Pallio in Templo Divi Philippi Nerii Congregationis Oratorii XXVI. Maji recepto ad novæ ſponſæ amplexus Beneventum properavit, inſtituto ibi XXX. ejuſdem menſis ſolemni ingreſſu magno Exterorum accurſu, plauſu, ac lætitiâ.

VI. Primas inter curas Metropolitani Templi, Eccleſiæ S. Bartholomæi, Sacri Seminarii, fatiſcentis Archiepiſcopii, Domorumque campeſtrium inſtauratio, quibus reparandis triginta aureorum millia biennio impendit. Kalendis Junii MDCLXXXVI. Sabbato, de laudibus Deiparæ ſermonem ad Populum habere cœpit, quem morem ſervavit ſemper, quoties ipſe in Civitate præſens fuit; ferè bis millies dixit Sanctiſſimæ Virginis laudes & vitam per ſingula proſecutus, ſed centum tantùm ex his ſermonibus pietate plenis & ſacra eruditione refertis typis vulgavit. Perpetuum tamen hoc obſequii genus in Deiparam eſſe voluit ſtatuta dote, ut unus ex Ordine ſuo Prædicatorum in Metropolitana Baſilica illud per ſingula Sabbata præſtet. Decima quinta ejuſdem menſis Junii Diœceſis viſitationem aggreſſus fuit, eique eâ methodo operam dedit, ut bienniis ſingulis univerſam Diœceſim luſtraverit tanto Divini cultus incremento, ut

Geſta Beneventi.

brevi in ea Archidiœcesi (quæ olim diù caruerat proprii Pastoris præsentiâ) facies alia fuerit rerum sacrarum. Die XXIV. Augusti ejusdem anni primam Diœcesanam Synodum coegit, & mox alteram XXV. Octobris, quam peculiari ritu Litaniarum vocant, servavitque hunc morem quotannis: propterea cum Cardinalis Ursinus triginta octo annis, antequam supremam Beati Petri Cathedram conscenderet, huic Ecclesiæ præfuerit, totidem etiam celebravit Synodos; si tamen addamus Synodos diœcesanas, quas post adeptum Pontificatum Romanum celebravit, earum numerus ad XLIV. excurrit præter illas in Litaniis. Nullus ex tot Synodalibus conventibus optimis sanctionibus caruit ad retinendam, servandamque Ecclesiasticam disciplinam, quarum Synodorum Constitutiones sigillatim prius editas, deinde in egregium & grande volumen collegit, quod *Synodicon Diœcesanum S. Beneventanæ Ecclesiæ* inscripsit, continens XXXVIII. Synodos ante Pontificatum Romanum; illudque ex Typographia Archiepiscopali vulgari jussit anno MDCCXXIII. Divi Philippi Nerii Patrocinium in Clerum ad universam Civitatem ampliavit, curavitque Clerum suum in Urbe & in Diœcesi excolere, institutis in

in fingulas hebdomadas collationibus de facris ritibus, ac de regulis morum.

VII. At dum hæc Paftoralis regiminis initia felicibus fucceffibus, ac uberi fructu procederent, quinta Junii anno MDCLXXXVIII. Sabbato facratiffimæ Pentecoftes repentè Terra tremuit, cujus vehementes motus univerfam Civitatem quaffarunt. In ipfa Metropolitana Ecclefia tranfverfa Crux cum Odeo, Paftophoriis, & novo Secretario everfa; quinque ejufdem Naves concuffæ, & ipfæ itidem corruiffent, nifi novi laterales parietes illas fuftentaffent. Archiepifcopium, unâ aulâ maximâ exceptâ, totum corruit, & ipfe Cardinalis Archiepifcopus, qui tunc in facram Bafilicam defcendere, ac Vefpertinis horis operam dare meditabatur, à fummis ædibus ruinis murorum & laquearium involutus cecidit, fed Divi Philippi Nerii imaginibus, quæ in armario erant, obtectus, infigni planè miraculo fervatus fuit. Cætera quoque Civitatis Templa proftrata fuerunt, itaut nulla facra Ædes fupereffet, in qua Miffæ facrificium offerri Deo poffet. Duo & amplius hominum millia in Civitate ac Diœcefi inter ruinas perierunt. Stetit tamen infractus Cardinalis Archiepifcopi animus, qui quamvis oculis læfus, nihil

Ingens Beneventi ex Terræmotu clades 1688. Archiepifcopus malis occurrit.

de paſtorali ſollicitudine remittens primò Virginibus Sanctimonialibus conſuluit, eaſque ad Montis Herculis oppidum ſuæ Diœceſis, ac indè Neapolim tranſtulit, diſtribuitque plura per Aſceteria. Animum tunc adjecit reparandis Templis, Archiepiſcopio & Cœnobiis; & brevi adeo reſtituit rem, ut abſque ulla cunctatione, poſtquam interfuit Comitiis, quibus Alexander VIII. ad Apoſtolicæ Sedis faſtigium evectus eſt, Româ Beneventum reverſus menſe Majo MDCXC. novum Archiepiſcopium cœperit inhabitare, & mox Moniales Neapoli Beneventum reduxerit. Anno verò MDCXCII. die XXVI. Maji feria ſecunda Pentecoſtes Divi Philippi Nerii (in cujus memoriam grati animi ergo propriam Miſſam a Sede Apoſtolica impetravit) feſto recurrente, Metropolitanam Baſilicam optimè inſtauratam & Aram maximam ſolemni ritu dicavit; aliis vero diebus ſeptemdecim minores Aras ejuſdem Baſilicæ.

I. Provinciale Concilium Beneventi 1693.

VIII. Inſequenti anno MDCXCIII. menſe Aprili Provinciale Concilium celebravit, in quo quatuordecim Suffraganei Samnii Provinciæ Epiſcopi, ac inſuper tres honoris causâ cum Abbate Generali Montis Virginis, aliiſque Abbatibus interfuere, in quo nihil planè ad

ad ſacræ rei ſplendorem, præclarumque totius actionis ordinem, nihil ad inſtaurandam, retinendamque in univerſa Provincia Eccleſiaſticam diſciplinam, cui optimis ſanctionibus non conſuleretur, deſideratum fuit. Marcus Battaglinus Epiſcopus Nuceriæ in Umbria totius rei ſeriem in Annalibus ſuis Sacerdotii & Imperii Tom. IV. ſummis laudibus commendavit. Ingens hujus Provincialis Concilii pro univerſis Neapolitani Regni Eccleſiis pretium ac fructus; nam datâ Synodicâ Epiſtolâ ad Innocentium XII., quâ Concilii Patres poſtulabant, ut ille ſpolia Epiſcoporum, quæ ad Cameræ Apoſtolicæ jus referebantur, Cathedralibus Eccleſiis remitteret, clementiſſimus Pontifex benignè annuit edita de hac re Conſtitutione Apoſtolica, cujus præclari beneficii hoc monumentum Cardinalis Archiepiſcopus in Metropolitana Baſilica excitavit.

NEA-

NEAPOLITANI REGNI
SVBLIMIA TEMPLORVM TECTA ÆTERNVM
QVATIAT ALLELVIA:
NE DEINCEPS NVDA SINT PASTORVM SPOLIIS DITAVIT
INNOCENTIVS XII. PONTIF. OPT. MAX.
INSTANTE PROVINCIALI BENEVENTANO CONCILIO
CELEBRATO
MENSE APRILI ANNO MDCXCIII.
DIVINO CERTE CONSILIO FACTVM.
PSEVDO-CLEMENS VII. HIS ADINVENTIS SPOLIIS
VRBANVM VI. NEAPOLITANVM PONTIF. MAXIMVM
SPOLIARE NIXVS EST.
INNOCENTIVS XII. NEAPOLITANVS
SPOLIORVM ABOLITIONE
CONCIVIS MEMORIAM ET NATIONALIVM ECCLESIARVM
INOPIAM DECORE VESTIVIT.
TANTO HIERARCHÆ BENEFICENTISSIMO
HOC IN MARMORE
NOVVM TROPHÆI GENVS
NON EX ADEMPTIS SED EX REMISSIS SPOLIIS
FR. VINCENTIVS MARIA ORDINIS PRÆDICATORVM
CARDINALIS VRSINVS METROPOLITA
AC CÆTERI DVO DE VIGINTI
SAMNITIVM PROVINCIÆ PONTIFICES
EREXERVNT
ANNO AB ORBE REDEMPTO MDCXCIV.

Alterum Provinciale Concilium menſe Majo MDCXCVIII. celebravit, cui interfuerunt tres

tres ſupra viginti Epiſcopi, plerique Suffraganei, ac cæteri honoris causâ: eoque tempore ſacra Divi Bartholomæi Apoſtoli lipſana perſcrutatus ſtato ritu & cultu poſt ſolemnem ſupplicationem porphyretica in urna ad Aram maximam in novo & eleganti ejuſdem Apoſtoli Templo condidit. Vetus enim Divi Bartholomæi Templum ultimo Terræmotu disjectum anno MDCLXXXVIII. corruerat. Ubi inter confoſſionis ruinas ſacra lipſana in arca ærea inaurata adinventa, ſtatim in Metropolitana Æde depoſita fuerant, donec idem Templum ab Archiepiſcopo reſtitueretur. Adeò populo frequens, ac etiam apud exteros celebris actio fuit, ut a Dominico Viva Societatis Jeſu Presbytero, & ejuſdem Concilii Theologo accuratè deſcripta, typiſque vulgata etiam ab Innocentio XII. Romano Pontifice legeretur, qui captus ſplendore ac ordine rerum, eundem ordinem in translatione, quæ tunc inſtabat, ſacri Corporis Divi Pii V. ad tumulum in Sacello Sixtino in Exquiliis magnificè paratum, ſervari mandavit. Illud non prætereundum, quod in ſolemni ſupplicatione Beneventi ducta per Urbem, quamvis Concilii Patres in geſtatione ſacræ urnæ cum Archiepiſcopo per vices alternarent,

rent, ipſe tamen Archiepiſcopus nunquàm ſuccedi ſibi voluerit.

Clemens XI. uſum Mitræ Canonicis Beneventanis indulget.

IX. A Clemente XI., cui in Pontificiis Comitiis ſuffragatus fuit, uſum Mitræ cum indumentis, & paramentis inſtar Abbatum pro Dignitatibus & Canonicis ſuæ Metropolitanæ Baſilicæ ampliſſimo Diplomate impetravit, ac in pervigilio Nativitatis Domini anno MDCCI. ſolemni ritu Mitras benedixit, impoſuitque Dignitatibus & Canonicis ſuis. Aliàs etiam ab Alexandro VIII. Pontificalium ornamentorum uſum pro Pompejo Sarnello inſignis Collegii Sancti Spiritus Abbate, viro erudítiſſimo, & multis ſacris lucubrationibus ſatis noto, tunc Auditore ſuo Generali, atque inde Vigiliarum Epiſcopo impetraverat. Sed iterùm XIV. Martii MDCCII. Terræmotu Civitas concuſſa fuit. Templa, ædes, ac ædificia omnia vel everſa vel labefactata. Cardinalis Archiepiſcopus in Archiepiſcopio degens, piaſque preces in Divi Philippi Nerii honorem recitans, ejuſdem ope etiam hac vice ſervatur incolumis: Archiepiſcopium ſtetit fatiſcens tamen, atque inde nova enituit Archiepiſcopi ſollicitudo pro Sanctimonialium tutela, ac Templis, aliiſque ædificiis reparandis. Quicumque ſanè vir cæteroquin ſapiens & for-

Beneventũ 1702. iterùm Terræmotu quaſſatur. Mira Archiepiſcopi conſtantia in propulſandis malis.

& fortis in ea tempora incidiſſet, ad hanc ſecundam Civitatis cladem deſpondiſſet animum, atque iiſdem iterùm ſupervenientibus malis tandem cedere, non indignum putaſſet. Sed contra Cardinalis Urſinus audentior ivit. Ipſi enim Deus excelſam adeo, erectamque mentem dedit, ut adverſa omnia infra ſpei magnitudinem, quam in Divina Providentia collocaverat, arbitraretur. Talem ſiquidem ſemper ſe exhibuit Epiſcopum, qualem Magnus Gregorius docet Epiſcopum eſſe oportere: *qui* ſcilicèt *cunctis carnis paſſionibus moriens jam ſpiritaliter vivit, qui proſpera Mundi poſtponit, qui nulla adverſa pertimeſcit, qui ſola interna deſiderat*. Tantæ virtuti defuiſſet occaſio, niſi hæ publicæ calamitates, atque ærumnæ ſummam illam animi vim, fortitudinem, patientiam, tolerantiam acriùs exploraſſent, atque acuiſſent. Ipſo ſecundi Terræmotus anno, ut pauperes pueri in literis, ac moribus diligenter inſtruerentur, Clericos Regulares Matris Dei, quos a piis Scholis appellant, Beneventum evocavit, juſſitque ut Collegium erigerent octo ducatorum millibus in fundationis ſubſidium erogatis.

Epiſcopum qualem eſſe oportet.

In Paſtorali par. 1. cap. X.

X. Eccleſiam cum Cœnobio S. Mariæ Angelorum Fratrum Ordinis Servorum Bea-

Archiepiscopi magnificentia, ac liberalitas in operibus pietatis.

tæ Mariæ, donatis decem millibus, perfici mandavit; absoluto tamen opere, ac Fratribus postliminio reversis, marmoreo in monumento, proprio eorumdem servorum ære, Ecclesiam cum Cœnobio a fundamentis erectam fuisse, jussit inscribi, ne tam pii operis gloriam sibi vindicaret in terris, qui mercedem unicè præstolabatur in Coelis. Presbyteris Societatis Jesu primo pro absolvenda Templi ædificatione multum æris tribuit, deindè propriis sumptibus construere cœpit Collegii Ædes, quæ amplitudine sua Conditoris magnificentiam satis superque demonstrant. Pro restituendo verò Templo, Cœnobioque Sancti Dominici sui Prædicatorum Ordinis septemdecim, & amplius ducatorum millia impendit. Pro fundatione Cœnobii Fratrum Carmelitarum Discalceatorum decem ducatorum millia contulit. Hos enim, & Fratres Minores Sancti Francisci, quos Reformatos vocant, & Clericos Regulares Ministrantes Infirmis, quos Cruciferos dicunt, multis sumptibus in Urbem invexit. Pro quotidiana Officii B. Mariæ Virginis recitatione a Metropolitanæ Basilicæ Canonicis, ac Mansionariis peragenda vigintiquinque ducatorum millia cum septingentis quinquaginta erogavit. Novum in

Vi-

Vitulani oppido erexit Canonicorum Collegium, quorum quatuor ab ipſo dotem acceperunt. Divi Bartholomæi Xenodochium, bis dirutum, ſemel atque iterum ædificavit, in quo ſingulos Peregrinos diebus tribus alere, iiſque pedes abluere, menſæque humiliter miniſtrare conſuevit.

XI. At non licet ire per ſingula, quæ pius, ac munificentiſſimus Archiepiſcopus Cardinalis in diuturno ſui Archiepiſcopatus regimine geſſit, ne ſcriptio noſtra modum excedat. Ut itaque paucis multa complectamur, nullus præteriit annus, non menſis, non dies, qui præclaro aliquo aut pietatis, aut liberalitatis opere notari, ac ſignari non poſſit Præſulibus ad exemplum, poſteris ad memoriam. Nullum eſt officii Paſtoralis genus, in quo ipſe non fuerit diligentiſſimè, ac frequentiſſimè verſatus. Quidquid ad Dei cultum, ad Templorum ornatum, ad ſacræ ſupellectilis nitorem, ad ſacrarum Reliquiarum cuſtodiam, ad veteres Eccleſiæ ritus retinendos, ad ſervanda Eccleſiaſticæ libertatis jura: quidquid ad animarum ſalutem, ad prædicationem verbi Dei, ad erudiendum Clerum, & Populum, ad imbuendos in ſacra Catecheſi pueros, ad emendandos mores, & corruptam diſciplinam

Reliqua Beneventi, quæ ad Archiepiſcopale officium ſpectant.

reparandam: quidquid ad pauperes Peregrinos, Infirmos, Orphanos, Viduas, Defunctos fovendos, ac juvandos excogitari potest, omnia præstitit, cuncta implevit. Unum in ipso semper stetit in clade illa, & calamitate, quam semel, atque iterum Benevento Terræmotus intulit, fractis perditisque rebus præsidium. Nulla fuit in Civitate, ac Diœcesi Ecclesia, Cœnobium nullum, nullum hominum genus, quod ejus providentiam, ac profusam in omnes liberalitatem non senserit: & ne præsens tantùm ætas, sed & futura quoque ejus beneficentiâ uteretur, Sacras Missiones a Presbyteris Societatis Jesu per Diœcesim singulis trienniis obeundas, statutâ dote, produxit in ævum. Montem unum sex millium ducatorum dote constituit ad reparandas pauperiores Archidiœcesis Ecclesias. Pro pauperum verò annona frumentarium unum in Civitate, in Diœcesi verò centum sexagintasex ære suo aut erexit, aut auxit. Tantum etiam studium, curam, diligentiam adhibuit in conservandis, & augendis Ecclesiarum suæ Diœcesis bonis, quamvis duplici Terræmotûs clade imminutis, ut quæ sub initium sui regiminis in unum omnia collata vix septem supra sexaginta ducatorum millia in redditibus quotannis excede-

de-

debant, ductâ ratione anno MDCCXV. quinque supra centum triginta millia quotannis excedere compertum sit. Ita enim misericors Dominus addidit ei omnia, quæcumque fuerunt, duplicia.

XII. Unum ne prætereamus; cùm Beneventum, quamvis inter duos amnes conditum, fontibus careret, ac propterea summa Civitatis pars aquarum penuriâ laboraret, Cardinalis Archiepiscopus Theodoretum Cyrensem Antistitem, qui hujusmodi beneficium Civitati suæ præstitit, egregiè imitatus, longo ductu, decem aureorum millibus impensis, largas in Urbem intulit aquas, illasque in fontem deduxit ante Templum S. Sophiæ, cujus Monasterium vetus olim ac celebre, postquàm ex resignatione Benedicti Cardinalis Pamphilii commendatum sibi fuit, splendidè restituerat, S. P. Q. B. tanti beneficii memor ad fontem in Divi Bartholomæi foro postmodùm extructo hoc monumentum posuit.

Archiepiscopus longo ductu aquas Beneventum infert.

FRA-

FRATRI VINCENTIO MARIÆ ORDINIS PRÆDICATORVM
EPISCOPO PORTVENSI S. R. E.
CARDINALI VRSINO ARCHIEPISCOPO
QVOD POST CLXVII. FRVMENTARIOS MONTES
ESVRIENTIBVS ERECTOS
SALVBRES SITIENTIBVS SVFFECERIT AQVAS
TANTI BENEFICII MEMORES S. P. Q. B.
BENEFACTORI INSIGNI
PERENNE MONVMENTVM POSVIT.
ANNO MDCCXVIII.
CLEMENTE XI. PONTIFICE MAXIMO.
IOSEPHO ERCVLANO GVBERNATORE
IOANNE HIERONYMO DE ALBINO ET
BARTHOLOMEO DE LEONE
HVIVSCE FONTIS STRVCTVRÆ DEPVTATIS.
GAVDETE CIVES AC PASTORI OPTIMO
QVI VESTRAM SEMPER SALVTEM SITIENS
NE VOS SITIENTES ASPICERET
LARGAS INTVLIT AQVAS
VBERES GRATES PERSOLVITE.

Rationes impensarum in pias causas Beneventi.

XIII. Qui rationes impensarum Cardinalis Ursini inierunt, ferè sexies centena ducatorum millia in Archiepiscopatu Beneventano illum erogasse in pias causas testantur, antequàm Romanus Pontifex eligeretur. Ingens profectò pecuniæ vis, & quasi supra fidem insignis liberalitas, præsertim si Archiepiscopatûs redditus computentur. Sed his accede-

debant alii Ecclesiastici proventus, & annuæ præstationes è re familiari, præsertim à pia genitrice Joanna, quæ Filium imitata Monasterium Sanctimonialibus Ordinis Divi Dominici Gravinæ condiderat, in quo Religiosum habitum induit, Professionem verò emisit sub finem vitæ anno MDCC. legatis Filio, qui Matri decedenti omnibus pietatis officiis præsto fuit, XXV. millibus ducatorum. Et hac quidem pecuniâ anno MDCCII. ille potitus statim ad levandas ærumnas secundi Terræmotus, cum quibus tunc luctabatur, usus est. Magnas præterea vires habuit frugalitas Archiepiscopi, quæ multis impendiis, multis erogationibus sola sufficere videbatur; ac propterea mirandum non est, si Beneventum, quod unà cum Diœcesi informe acceperat, ac duplici Terræmotu bis quassatum, splendidum ornatumque reliquerit, meritò habitus post Diomedem Ætoliæ Regem, & Achasim Ducem tertius conditor Urbis.

XIV. Et hæc quidem omnia Beneventi, cujus tamen Civitatis & Archidiœcesis fines Cardinalis Ursini zelus, vigilantia, pietas prætergressa, universam illam, & quidem amplissimam Samnii Provinciam implevit, & ad alias quoque Diœceses Neapolitani Regni se

Clemens XI. decernit Cardinali Ursino Legationem ad Cæsarem 1716.

ſe extendit. Si quod enim grave & arduum negotium in regionibus illis emerſit, fidei, ac ſapientiæ Cardinalis Urſini Sedes Apoſtolica committere conſuevit. Viſitavit propterea Apoſtolicus Delegatus Diœceſes plures, ubi optimis decretis Eccleſiaſticam diſciplinam, pacem, tranquillitatem aut reſtituit aut firmavit. Comitiis Congregationis Monachorum Montis Virginis, & aliorum Regularium Ordinum compluriès præfuit. Sed & extra Italiam quoque Clemens XI. Legationem Apoſtolicam illi decreverat anno MDCCXVI. menſe Februario: Cum enim Chriſtiana Reſpublica Turcarum armis Corcyræ, & Italiæ imminentibus in ſummum diſcrimen eſſet adducta, & ſpes propulſandi periculum in Cæſare tantùm foret, Clemens XI. Cardinalem Urſinum Romam evocavit, ut Legatus a Latere ad Cæſarem proficiſceretur, quem ad ſuſcipiendam communis ſalutis cauſam, & inferenda contra Turcas victricia Germanorum ſigna vehementer hortaretur. Confeſtim paruit Cardinalis; nec ullâ valetudinis ſuæ ratione, non hyemis magnitudine, non viarum aſperitate commotus Romam venit pleniſſimam laborum Legationem ſuſcepturus; ſed cum inter hæc Cæſar jam arma pararet, nec am-

ampliùs mittendi Legatum urgeret necessitas, ab hujusmodi Legationis onere Cardinalem Ursinum Clemens absolvit, summis laudibus ejus fidem, & ardens pro Christiana Republica studium, & alacrem paratamque adeundi voluntatem prosecutus.

XV. Titulum Sancti Sixti, donec inter Presbyteros Cardinales fuit, retinuit; sed tertiâ Januarii anno MDCCI. ex ordine Presbyterorum ad Episcoporum ordinem ascendit; consuetô optandi jure Tusculanam Ecclesiam assecutus, ex qua deindè anno MDCCXV. decima octava Martii ad Portuensem & S. Rufinæ transivit. Utrobique præclara pietas ac liberalitatis suæ vestigia. Utrumque lustravit Episcopatum, & in Tusculano Diœcesanam celebravit Synodum, cui ejus vice præfuit Franciscus Maria de Aste Archiepiscopus Hydruntinus Salentinorum Primas anno MDCCIII. & mox Synodales Constitutiones typis vulgatæ magno illius Ecclesiæ bono. Accidit verò anno MDCCXVIII. ut Nicolao Cardinali Acciajolo Episcopo Ostiensi, ac Veliternensi Sacri Collegii Decano graviter ægrotante, Cardinalis Ursinus Romam vocaretur, ut præsens in Curia foret, cum ille decederet: atque ita servatâ Constitutione Pauli Papæ IV. an-

Cardinalis Ursinus Episcopus Tusculanus 1701. Portuensis 1715. Pro Ecclesia Ostien. ac Velit. renuit judicio contendere 1718. sed Jus ad Ecclesiam Ostien. ac Velit. & Decanatus Sacri Collegii illi defertur 1724.

no MDLV. die XXIII. Augusti editâ, Ecclesiam Ostiensem ac Veliternensem optaret, & Decani munere in Sacro Collegio fungeretur. At qui præsto fuit, cum de suscipienda ad Cæsarem Legatione laboris plenâ propter communem Christianæ Reipublicæ causam agebatur, renuit ire, cum de pinguiori Episcopatu ac de honoris incremento res erat, ne scilicet amantissimi Fratris & Collegæ sui Cardinalis Acciajoli mortem præstolari videretur; nec ei suaderi potuit, ut viæ se committeret, nisi certo nuntio præhabito de illius obitu, ac Beneventi principe in Templo defuncti Decani exequiis religiosissimè celebratis. Tusculum tunc accessit, inde in suburbanum Sancti Pastoris, ubi ad Clementem XI. Summum Pontificem literas dedit, quibus adventum suum significavit, non tamen animo contendendi cum Fulvio Cardinali Astallio antiquiore ex Episcopis Cardinalibus, qui Romæ præsentes erant, cum Decanus obiret, memor Apostolicæ vocis; *Servum Dei non oportet litigare*: & rursùs, *si quis videtur contentiosus esse, nos talem consuetudinem non habemus, neque Ecclesia Dei*; sed juri suo se libentissimè cedere & enixè rogare, ut optio Ecclesiarum Ostiensis & Veliternæ cum Decanatûs honore Cardinali

dinali Aſtallio permitteretur: cupere tamen, ut Apoſtolico judicio decerneretur, an Reſidentia Cardinalium apud proprias Cathedrales aut majores Eccleſias ſit publica ac neceſſaria cauſa, vel potius privata & voluntaria, a Paulina Conſtitutione excepta, cum hoc non ad ſui tantùm, ſed & multorum Cardinalium, qui jugiter & laudabiliter in propriis Epiſcopatibus reſidebant, jus referretur. Clemens animi moderationem, ac ſapientiſſimi Cardinalis prudens conſilium vehementer probavit, quod & cæteri ſummis laudibus extulerunt. Contigit tamen illi, ut defuncto Innocentio XIII. cum Romæ eſſet in Vaticanis Comitiis, Sebaſtianus Antonius Tanarius (cujus memoria in benedictione eſt) Epiſcopus Oſtienſis & Veliternenſis, & Sacri Collegii Decanus decederet, ut Divina providentia palàm teſtaretur, & hunc honoris gradum Cardinali Urſino deberi, quamvis tunc ad ſupremum honorum omnium apicem provectus, & Romanæ Eccleſiæ Pontifex renuntiatus, illo fungi non potuerit.

Cardinalis Urſinus regulæ Divi Dominici tenax: ejus amor & beneficia in Ordinem Prædicatorum.

XVI. Inclytum Prædicatorum Ordinem, cui adoleſcens nomen dedit, receptamque eo in Ordine regulam, quam ſemel profeſſus eſt, coluit ſemper, & quantum Epiſcopo licet, ad un-

unguem ſervavit. Perpetua illi a carnibus, immò & a vino abſtinentia; perpetuus etiam lanearum veſtium uſus: aſſiduum orandi & pſallendi ſtudium. Generalem Ordinis Magiſtrum, quaſi unus ex Fratribus, ſingulari obſervantiâ, cæteros verò Ordinis Fratres ac univerſam Divi Dominici Familiam omnibus charitatis ac benevolentiæ officiis diligentiſſimè proſequebatur. Ordinis ſtemma inſeruit gentilitio ſuo, retinuitque etiam cum Romanus Pontifex eſſet. Expleto quinto ab inſtitutione Ordinis ſæculo rei memoriam ſæculari feſto integris octo diebus Beneventi in Eccleſia Metropolitana celebravit menſe Junio anno MDCCXVII. pluribus Epiſcopis illùc honoris causâ convenientibus. Nobiles Oratores ac præcipui muſicæ artis magiſtri præclaras illius celebritatis actiones exornarunt. Quatuor ducatorum millibus ſtetit impenſa, quibus Cardinalis Archiepiſcopus adjecit inſignem Divi Dominici ſtatuam ex argento opere fuſorio conflatam, quam à ſe ritè benedictam Eccleſiæ ſui Ordinis dono dedit. Præter inſtauratum Beneventi Cœnobium, & Eccleſiam Ordinis ſui, etiam in oppido Sancti Georgii de Molaria Cœnobium aliàs ſuppreſſum eidem Ordini & Congregationi Fratrum, quos

quos vulgo Gavottos vocant, attribuit: dotemque auxit.

XVII. Plura ingenii ejus præclara monumenta apud ſacrarum literarum ſtudioſos in pretio habentur; etenim præter Sermones Marianos, & Synodicon Diœceſanum, quorum ſupra meminimus, edidit etiam anno MDCXCV. Synodicon Provinciale Beneventanum, in quo collectis actis omnium Conciliorum Provincialium, quæ in ea Metropoli vel a Summis Romanis Pontificibus, vel a ſuperioribus Archiepiſcopis celebrata fuerunt, eruditas addidit notas, inſeruitque primum ſuum Provinciale Concilium, & in egregium volumen opus excrevit. Duo quoque edidit volumina Lectionum in Exodum, ac duodecim Conciones ad Populum de tempore ſacratiſſimæ Quadrageſimæ ac Paſchatis, & ſexaginta Sermones de purgatione Animarum è corporibus excedentium, ſuffragiiſque adhibendis, & alia Opuſcula: nec mirum has & plures alias ineditas a Cardinali Urſino extare lucubrationes; ipſe enim (ut de Nepotiano ſcribit Hieronymus) *lectione aſſiduâ, ac meditatione diuturnâ pectus ſuum Bibliothecam fecerat Chriſti*. Præſtantes etiam ſacris literis viros ſemper inter Familiares habuit, quos benignè re-

Ingenii monumenta, & ſacrarum literarum ſtudia.

Lib. 3. Epiſt. Famil. in Epitaph. Nepotiani.

respicere & pro meritorum ratione beneficiis augere consuevit. Quindecim ex his Episcopatûs honore dignati fuerunt, antequam Cardinalis Ursinus Romanus Pontifex eligeretur; plures deindè, quorum aliqui etiam Romanæ Ecclesiæ Purpura fulgent. Porrò Beneventanum Archiepiscopium sub Cardinali Ursino non Aulæ speciem referebat, sed vetus Athenæum, sive, ut aptiùs loquamur, Pictaviense Episcopium sub Hilario, aut Hispalense sub Leandro repræsentabat; ibi enim sub tali ac tanto Magistro Ecclesiastici Ordinis viri erudiebantur in spem aut rectè Ecclesias administrandi, aut doctis lucubrationibus, quarum plures in lucem prodierunt, sacras literas illustrandi. Nec in Familiaribus suis tantùm, sed & in aliis bonarum artium studia Cardinalis Ursinus amavit, ac fovit. Iis se Mæcenatem ac patronum præbuit: multi propterea Scriptores insignia volumina Cardinali Ursino nuncuparunt, cujus patrocinium, ac beneficentiam experti fuerunt. Sed hæc in minori fortuna: Jam hoc nostro Commentario libello prosequamur quid ille in majori, cum ad Romanæ Ecclesiæ fastigium evectus est.

XVIII. Romæ itaque justis persolutis In-
1724 nocentio XIII., & invocatâ Divini Spiritus ope,

ope, habitaque a Francisco Blanchino Veronensi utriusque Signaturæ Referendario, & Liberianæ Basilicæ Canonico, gravi elegantique de eligendo Summo Pontifice Oratione, xx. Martii anno MDCCXXIV. Cardinales Vaticana Comitia inchoarunt, quæ celer & inopinatus Pontificis obitus multis difficultatibus implicaverat. Longa fuit animorum suspensio, cum modò de uno, modò de alio eligendo ageretur, donec Patres omnes quasi Divino Spiritu ducti in Fratrem Vincentium Mariam Ursinum Ordinis Prædicatorum, Episcopum Portuensem & Archiepiscopum Beneventanum, ætate tunc & dignitate Sacri Collegii Principem vota sua mirabili consensione intenderunt. Et sanè cum jam annus Jubilæi immineret, gravissima quoque Sedi Apostolicæ instarent negotia, tum in Galliis, ubi Constitutioni Clementis XI., cujus initium *Unigenitus*, adhuc quamplures refragabantur, qui ad saniorem mentem redigendi erant; tum in Italia, ubi de restitutione Comacli a Cæsarianis militibus occupati nondùm res transacta erat, nil magis opportunum, ac publico bono profuturum videbatur, quam in Apostolica Sede constituere Cardinalem Ursinum, cujus viri sanctimonia, sapien-

Fr. Vincentius Maria Cardinalis Ursinus invitus eligitur in Romanum Pontificem Benedictus XIII. appellatus 1724.

pientia, & pro Domo Dei zelus tantam apud omnes vim authoritatemque haberet, ut libenter ei omnes obsequerentur. Itaque XXIX. Maji anno MDCCXXIV. suffragantibus omnibus, Pontifex Maximus renuntiatus est. Plura ille electioni suæ objecit, ætatem gravem, fixumque propositum, propter suæ infirmitatis conscientiam, Romanum Pontificatum non capessendi, & hæc quidem non specie quadam ac simulatione virtutis, sed ex animo. Verumtamen Cardinalibus urgentibus, ut Christianæ Reipublicæ opem ferret, tandem acquievit, ac Benedicti XIII. nomen assumpsit, ut Beatum Benedictum XI. ex Ordine Prædicatorum, virum sapientiâ ac vitæ sanctimoniâ celebrem, qui brevi paucorum mensium Pontificatu multa præclara complexus est, in memoriam hominum revocaret. Ubi primùm res Populo ritè nuntiata a Benedicto Cardinali Pamphilio Diaconorum primo, ingens omnes incessit lætitia, ac mirum gaudium universam pervasit Christianam Rempublicam, omnibus inde non temerè sperantibus magnum publici boni incrementum. Cum enim in ore hominum versarentur, quæ & quanta in Archiepiscopatu Beneventano, & in toto longævæ vitæ decursu benè ac sapienter

ter Cardinalis Ursinus fecisset, atque ejus animi religio, fortitudo, liberalitas ubique prædicarentur, quid non sperandum ab illo Pontifice Romano, qui tot ac tanta Cardinalis & Archiepiscopus Beneventanus præstitisset? Quod si exempla rectè vivendi ac singulis benefaciendi in minori fortuna ab eo petebantur, quanto magis in maxima? Si Beneventum Terræmotibus quassatum bis restituerat, si Clerum ac Populum ad religionis cultum, & meliorem vitæ rationem traduxerat, eadem meritò quisque sibi ab illo pollicebatur in Ecclesiæ universæ administratione. Inter plaudentis igitur Populi acclamationes, cum jam advesperasceret, ad Vaticanum templum deductus; ubi primum ad sacræ Basilicæ limina venit, è gestatoria sella descendit, pronus oravit, & sacra limina non sine lacrymis osculatus est, ac nonnisi pedes ipsam Basilicam ingredi voluit, in qua gestatoria sellâ uti ex veræ humilitatis studio recusavit. IV. Junii Dominica sacratissimæ Pentecostes ad eamdem Basilicam solemni apparatu descendit: ibi ab Annibale Cardinali Albano ejusdem Basilicæ Archipresbytero hac salutatione exceptus: *Factus est etiam nuper, ut olim in Apostolos hac ipsa die de Cœlo sonus, tamquam ad-*

Annibal Cardinalis Albanus Benedictum XIII. in Pentecoste Vaticanam Basilicam ingredientem alloquitur.

adveniensis spiritus vehementis, cum omnium eligentium mentes, & vota Te, Beatissime Pater, invitum licèt ac reluctantem adegerunt ad supponendos Apostolicæ sarcinæ humeros pares. Imperii igitur tui auspicatus initia, Basilicam hanc sacros Petri Cineres veneraturus ingredere, cui in Te ipso dignissimum Successorem exhibes: Ecclesiæ autem toti Pastorem optimum, nec sacræ doctrinæ copia, & absoluta vitæ sanctimonia primis ejusdem sæculis invidendum. Post solemne Sacrum, ante fores ejusdem Basilicæ a Petro Cardinali Othobono more majorum coronatus est.

Benedictus XIII. Cardinalibus gratias agit de electione.

XIX. Principibus electionem suam significavit. Cardinalibus in consueto Senatu die XII. Junii gratias egit his verbis Patres allocutus: *Venerabiles Fratres: Est quidem Divinis institutionibus traditum, ut* glorietur Frater humilis in exaltatione sua; *quo dextera Domini magnificetur in laude; & qui dixit de tenebris lucem splendescere, mirabilium suorum gloriam in figmenti infirmitate luculentiùs ostendisse videatur. Nos tamen dignis Apostolico ministerio virtutibus destitutos, nostrique reatus conscientia pavidos, vicem magis nostram dolere decet, atque a judiciis ejus potiùs timere, quam de exaltatione gloriari. Propterea cum primum de sollicitudine omnium Ecclesiarum Nobis imponenda agere cœpistis, meritò*

tò verebamur, ne Deus terribilis in consiliis super filios hominum elevans allideret nos; ac ne fortiora suscipientes incusso pondere contereremur, aut irrumpentes in sancta, opprimeremur a gloria. At verò dum ingenti metu perculsi ministerium nostræ imbecillitati jure formidandum detrectaremus; mira illa, & officii plena Fraternitatum *vestrarum consensio certissimo* Nobis *argumento fuit cœlestium mandatorum, quibus nefas esse duximus diutiùs obluctari. Primùm igitur Omnipotenti Deo, qui per vestra suffragia humilitatem nostram in hac sublimi Apostolatûs Cathedra collocavit, immortales submisso corde gratias agentes, fore confidimus, ut qui vocatione sancta sua compulit ad inchoandum, vires quoque sufficiat ad perficiendum, & virtutem conferat, qui contulit dignitatem. Præclara deinde* Fraternitatum *vestrarum de nostra tenuitate judicia, fraternæque benevolentiæ officiosissimam contentionem, etsi nulla verborum vi satis ornare possumus, grato certè semper animo recolemus, neque ullam referendæ gratiæ, officiique reponendi opportunitatem elabi, aut excidere patiemur. Superest,* Venerabiles Fratres, *ut qui pro studiis, judiciisque vestris nostræ quoque administrationis rationem Pastorum Principi reddituri estis, Ordinis ac muneris vestri memores infirmitati nostræ subsidium sedulâ operâ, & sapientibus consiliis con-*

feratis; & qui Pontifici eligendo tanta animorum alacritate suffragati estis, trepidantem vero ac defugientem tam studiosè erexistis & confirmastis; electum jam demùm, impositaque sarcinâ laborantem ac satiscentem pari pietatis, studiique contentione adjuvetis. Ut autem inde ducamus Apostolicæ servitutis initium, unde habent bona cuncta, velut a perenni fonte claritatis & salutis originem, vestrarum in primis obsecrationum apud Patrem misericordiarum suffragia requirimus; cæteros autem Christifideles Jubilæo proximè indicendo ad divinam clementiam pro salubri Dominicæ Plebis regimine per supplicationes, eleemosynas, jejunia, aliaque Christianæ pœnitentiæ & religionis opera nobis conciliandam excitabimus. Exhibeamus igitur, Venerabiles Fratres, nosmetipsos sicut Dei Ministros; & Sacrosanctæ Ecclesiæ necessitates, quas sine lacrymis intueri non possumus, sedulò reputantes, in omnibus præbeamus nos ipsos exemplum bonorum operum, ut Christianorum moribus, & Clericali præsertim disciplinâ ad pristinam sanctimoniam reformatis, certius nobis auxilium de sancto polliceri valeamus. Nec sterilis, nec ad speciem tantùm gratiarum actio fuit; cum enim ipse, cæteras inter virtutes, gratum animum, beneficum, ac maximè liberalem pro viribus exhibuisset semper, jam ad summum rerum arbitrium

bitrium evectus cœpit cum omnibus liberalissimè agere, & post auctas fortunas Cardinalibus illis, qui tenuioribus proventibus Dignitatem suam ægrè tuebantur, Præsulibus quoque, qui in ministerio Sedis Apostolicæ sunt, honesta pro modo laboris, atque industriæ stipendia aut dedit, aut auxit. Siquidem Romæ multis & gravibus muneribus, ac publicis procurationibus nulla erant constituta stipendia. Carebant enim his omnes fermè Præsules, qui Sacris Cardinalium Congregationibus a Secretis erant, quique in iisdem Congregationibus causas aut proponebant, aut dirimebant, viri sanè de Republica optimè meriti, & multis nominibus illustres. His profectò omnibus, aliisque Magistratibus Benedictus XIII. certos ac liberales proventus attribuit.

Dei opem implorat. Jubilæum indicit. Ecclesias Regni Neapolitani spoliis Episcoporum: Animas purgatoriis in locis detentas suffragiis juvat.

XX. Interim sicut statim post electionem suam per aliquot dies, cæteris sepositis curis, segregatus ab hominibus, consilium & opem a Deo rogaverat, ut universæ Ecclesiæ regimen feliciter auspicaretur; ita etiam in eamdem causam ab omnibus Christifidelibus pias preces & bonorum operum suffragia postulavit, indicta in Urbe ad xxv. Junii supplici Processione ab Ecclesia S.Mariæ supra Minervam

ad

ad Ecclesiam S. Mariæ in Vallicella, peccatorum omnium Indulgentiâ, & remissione concessâ, sicut Anno Expiationis Romani Pontifices largiri solent. Tunc Regni Neapolitani Ecclesiis consuluit, quibus ipso authore, primi Beneventani Concilii Patribus rogantibus, Innocentius XII. spolia decedentium Episcoporum, quæ olim ad jus Apostolici ærarii referebantur, attribuerat: cavitque ne Metropolitanæ, aut Cathedrales in eo Regno Ecclesiæ hujusmodi spoliis privarentur, etiamsi Archiepiscopus, aut Episcopus extra Dioecesim suam diem obiret. Mox Fidelium Animabus, quæ purgatoriis locis detinentur, piam adhibuit curam, potestate factâ Orthodoxis Præsulibus totius Orbis, ut in unaquaque Patriarchali Metropolitana seu Cathedrali Ecclesia unum ex Altaribus seligerent, in quo ex Apostolico privilegio (si eo Ecclesia careret) quotidiè posset quilibet Sacerdos uni ex illis incruento sacrificio suffragari, ut a pœnis ignis Purgatorii erueretur.

Facilitas & ordo singulis audiendis.

XXI. Cum autem ipse natus omnino esset ad sublevandas generis humani calamitates, adeo facilem audiendis cunctis, adeo benignum excipiendis singulorum votis se exhibuit, ut naturæ necessitatibus tempus subduceret,

ceret, quod aliis benefaciendo impertiretur. Multis diebus a primâ luce usque ad vesperam nullo sumpto cibo, nulla indultâ corpori quiete, omnibus ad se accurrentibus, nulla majestatis suæ objecta specie, volens libensque se impendit, ac superimpendit; nec tot ad se confluentium, si non planè iniqua postulassent, vacuum ullum, tristemque dimisit. Deindè verò ut faciliùs & ex ordine posset facere omnibus satis, hebdomadæ dies pro unoquoque hominum genere distribuit; pro Præsulibus, pro Clero sæculari, pro Regulari, ac denique pro laicis, ut unicuique statâ die liceret ad ipsum accedere. His sanè laboribus in plures menses, atque inter æstivos calores exantlatis, publicam addidit populi audientiam, ut nullus planè esset, cui copiam sui non faceret.

XXII. Enituit præsertim summa ejus animi benignitas, atque clementia in excipiendis Episcopis, quos non tantum nomine, sed & re dilexit ut fratres; agens cum ipsis familiariter, non passus est illa sibi ab eis exhiberi obsequia, quæ a cæteris exhibentur. Libentius ad fraterna oris, quam ad communia pedum oscula admittere, nec flexis genibus, sicut reliquos homines, sed stantes, aut sedentes Episcopos audire decentiùs duxit. Quatuor

Episcopi a Benedicto XIII. benignè excipiuntur.

Patriarcharum privilegium.

tuor primis Patriarchis Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano, ut exomide super amiculo breviori in Urbe, & ubique uterentur, indulsit. Ipse enim præ omnibus Episcopalem dignitatem maximi semper fecit. Propterea tot sub initium ejus Pontificatûs exteros Episcopos, famâ ejus benignitatis illectos Roma vidit, quot fortasse post ultimum generale Concilium Lateranense vix unquam viderat. Multas eorum causas, quæ jamdiù in Romana Curia magnis sumptibus, nec levi Ecclesiarum incommodo agebantur, mirâ sapientiâ brevi explicavit, atque diremit, ut qui plures in annos inter multarum litium anfractus Romæ detinebantur, compositis rebus ad commissi sibi Gregis curam, atque custodiam alacres, atque omnibus difficultatibus unâ Summi Pontificis voce expediti regrederentur.

Vectigalia subditis imminuta.

XXIII. Animum tunc adjecit ad imminuenda subditis vectigalia, quæ superiorum temporum calamitas invexerat. Inter hæc populo maximè grave ac plebi acerbum vectigal erat, quod ex unaquaque libra carnis, quâ quis uteretur ad vescendum, pendebatur, non solùm quia nec miser ullus, aut infimæ plebis homo immunis ab eo habebatur, ve-

rum

rum etiam quia pauperibus rusticis injuriæ opportunis durus instabat exactor, si fortè aut ovis, aut vitulus extinctus statim non fuisset repræsentatus. Hujusmodi itaque vectigal planè sustulit; & cum nonnulli publici ærarii angustias objicerent, quod vix ferendis sumptibus par esse poterat, si hujusmodi vectigalis redditibus ad septuaginta & amplius aureorum millia quotannis excurrentibus minueretur, Pontifex sapienter respondit, malle se à superfluis sumptibus temperare, & exhausto ærario parcere, quam tanto subditorum incommodo parari sibi unde sumptus faceret, & pecunia in ærarium inferretur. Alia etiam vectigalia Romæ abolevit, quæ plebi injuriosa videbantur.

XXIV. Ipso Pontificatûs exordio cœpit Benedictus detestari usum comæ fictitiæ, qui, rarus olim inter laicos, paulatim in Clerum irrepserat adeò frequens, ut nonnulli viri, Ecclesiasticis Dignitatibus etiam primariis conspicui, comis suppotititiis uterentur. Siquidem Pontifex existimabat, hujusmodi morem Clericali tonsuræ adversari; quibus enim propriam comam nutrire interdicitur, fas esse non potest assumere alienam. Ubi hæc Pontificis sententia innotuit, statim Ecclesiæ

Comæ fictitiæ usus a Benedicto è Clero sublatus.

F Prin-

Principes, mox Aulici, quorum exemplum alii in Urbe, indè extra Urbem secuti fictas cæsaries deponere, ita ut nondum ullo vulgato Edicto, nondum ullis propositis pœnis, brevi ubique locorum mos malè cœptus è Clero tolleretur. Eâdem facilitate & alios sustulit, qui exteriorem Clericorum habitum, & cultum, quem a laicis discretum esse voluit, deformabant. Sapienter etiam monuit illos, qui a Regularibus Ordinibus ad Episcopatum assumuntur, ut memores professionis suæ, quantum cum Episcopali dignitate liceret, proprii Ordinis instituta servarent, cum Episcopatus semel emissa vota non solvat, sed potiùs impleat, atque perficiat.

Episcopi è Regularibus Ordinibus assumpti monentur de servandis Ordinis institutis.

XXV. Indè ne Clericorum delicta impunita manerent, qui proprii Episcopi disciplinam refugere tentantes, ejus sententiis beneficio Appellationis ad Romanam Curiam illudebant, in qua cum Episcopi proprias sententias magnis impendiis tueri aut nollent, aut interdum nec possent, Promotorem Fiscalem pro omnibus Curiis Ecclesiasticis in Urbe delegit, eique ex Apostolico ærario stipendium constituit, ut Causas susciperet, & Episcoporum judicia adversus criminum reos tueretur. Sustulit hoc pacto Pontifex Appellatio-

Promotor fiscalis pro omnibus Curiis Ecclesiasticis Romæ statuitur.

lationum invidiam, ac veteres compressit querelas, olim a Divo Bernardo Claræ Vallis Abbate ad Eugenium III. delatas; nam salvo primæ Sedis jure, ad quam unicuique, qui se Judicis sententiâ gravatum putat, confugere licet, consuluit quieti ac tranquillitati Episcoporum, sumptibus eorum pepercit, æquitatemque judicii restituit ac vigorem disciplinæ.

XXVI. Infelicem deindè Pastorum animarum conditionem miseratus, qui gravibus pensionibus obnoxii proprias Ecclesias a temporis injuriis vindicare, & paternam pauperum curam gerere non poterant, prout quinquaginta annorum, quos sanctissimè in Episcopali officio transegerat, experimento didicerat, Apostolicâ Constitutione cavit, ne deinceps Parochiales Ecclesiæ ullo pensionum onere gravarentur. Decrevit etiam ut Cardinalibus Episcopis, quamvis Româ absentibus, apud proprias tamen Ecclesias commorantibus, nihil juris deperiret, quominus Decanatus Sacri Collegii, & optio Episcopatus Ostiensis ac Veliterni eis deferretur, ne alienæ mortis detestabile votum in Ecclesia Dei appareret. Vix enim hujus mali species poterat arceri, si graviter ægrotante Sacri Collegii

Parochiales Ecclesiæ a pensionibus immunes.

Cardinalibus Episcopis apud proprias Ecclesias commorantibus Decanatus jus, & Episcopatus Ostien. ac Velit. optio datur.

Decano, Cardinales Epiſcopi (quod tamen interdum accidebat) amicorum literis incitati, confeſtim Urbem aut Suburbia peterent, ut ibi Decani mortem præſtolantes tamquam in Romana Curia præſentes ex Apoſtolica Conſtitutione Pauli Papæ IV. jus ſuum tuerentur.

Benedictus non ſolùm publicè & ſemipublicè, ſed etiam privatim per Urbem incedit.

XXVII. Mens illi erat ſingulas in Urbe ſacras Ædes inviſere, memoriis Martyrum, aliorumque Sanctorum frequenter adeſſe, Xenodochia viſitare, & paſtoralis vigilantiæ atque Apoſtolicæ charitatis officia palàm omnibus,& ferè quotidiè exhibere; ſed his conceptis votis mos Aulæ obſtabat, quod Summus Pontifex nonniſi ſolemni apparatu & erectâ Cruce, & magno Præſulum, Aulicorum, aliorumque Nobilium comitatu, multis prætorianis militibus circumſeptus, ac levis armaturæ Equitibus, partim præeuntibus, partim ſubſequentibus è Palatio pedem efferre, & in publicum prodire ſoleret; quæ cum non ſine totius Aulæ commotione fieri poſſent, idcircò ſuperiores Pontifices raròin publicum producebant majeſtatem ſuam. Hunc morem ſeu ad tuendam ſummam Pontificis dignitatem, ſeu ad parcendum Aulicorum incommodis, ſeu potiùs ne ſupremus Princeps cuncta inſpicere,

cere, ſcrutari, ac ſui copiam omnibus facere poſſet, ſed Adminiſtrorum fidei committere, & ex aliorum relationibus agere cogeretur, jamdiù receptum, probandum non putavit Benedictus; ſegniùs enim irritant animum dimiſſa per aures, quam quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus; ac propterea voluit ſibi licere, non ſolùm ſolemni publicoque apparatu, ſed & minùs ſolemni & quaſi ſemipublico; ac inſuper omni apparatu poſthabito, quaſi privato in Urbe homini, exteroque Epiſcopo palàm prodiere. Quo pacto cœpit Religioni largiùs indulgere, luſtrare ſingula, & ad omnia charitatis officia ſe ultrò demittere; ferè quotidiè, cum per graviſſimas Pontificatûs curas liceret, ſacras Ædes adire, Martyrum, aliorumque Sanctorum memorias venerari, valetudinaria inviſere, infirmis humiliter miniſtrare, pauperibus, ægrotis, & in agone cum morte luctantibus opem ferre: & quod ad ſervandam ritè pſallendi diſciplinam plurimùm contulit, in ſingulis Baſilicis atque etiam in aliis Eccleſiis, ubi a Canonicorum, aut ab aliorum Clericorum collegiis Divinæ laudes perſolvuntur, choro intereſſe, exemploque ſuo cæteros docere, Divinum opus pro dignitate diligenter agere.

Sacras Ædes Valetudinaria &c. viſitat, & Choro pſallentium intereſt in ſingulis Eccleſiis.

XXVIII.

Consecrationes Episcoporum ac Pallii traditioné Benedictus sibi reservat.

XXVIII. Consuevere veteres Romani Pontifices Episcopis, qui Romæ ordinabantur, consecrationis munus impertiri; quod si hujusmodi officium implere non possent, id jure ad Ostiensem Episcopum pertinebat, cujus est & Romanum Pontificem consecrare. At cum & Summi Pontifices magnis distenti curis, & Episcopi Ostienses, plerumque annis prægravati,non levem hujus actionis laborem refugerent, sæpè diù electi Episcopi detinebantur in Urbe, incerti a quonam ordinarentur. Verùm Benedictus delicias suas in sacris actionibus ponere assuetus,omnem sustulit difficultatem, ac pristinum morem restituit; ipse enim quotquot peterent, & quandoque etiam non petentibus Consecrationis munus impertiri decrevit: ac propterea factum est, ut sicut in cæteris Pontificalibus actionibus omnium frequentissimus fuit, ita & plures Episcopos ipse unus consecraverit, quàm multi superiores Romani Pontifices. Deinde etiam Pallia, quæ de Beati Petri corpore sumpta electis Archiepiscopis Apostolica Sedes largiri consuevit (in ipsis enim est plenitudo Pontificalis officii) statis ritibus Archiepiscopis in Urbe præsentibus sacratissimis suis manibus tradenda fore existimavit, cum antea a Cardinali Dia-

Diaconorum Primo tradi consuevissent, & mihi quidem Archiepiscoporum minimo humillimè petenti, cum me a Nucerina ad Firmanam Ecclesiam transtulisset, VII. Idus Januarii anno MDCCXXV. in Templo SS. Dominici & Sixti primum Archiepiscopale Pallium imposuit, postquam Antonium Fonsecam ordinasset in Episcopum Æsinum, eo scilicèt in Templo, quo & ipse Benedictus in Archiepiscopum Sipontinum fuerat consecratus, cujus accepti a sanctissimo Pontifice ac benignissimo Principe insignis beneficii memoriam numquàm animo meo excessuram puto. Solemnes quoque Ecclesiarum & Altarium dedicationes, quæ in ipsa Urbe Religionis magistra insuetæ ferè erant, in usum revocavit, nil planè labore deterritus longæ & gravis actionis. Prima autem, quam Romæ sacravit, Basilica fuit duodecim Apostolorum. Hanc olim a Constantino Augusto conditam, atque indè plurium Romanorum Pontificum ope instauratam, jam vetustate fatiscentem Fratres Minores Conventuales a fundamentis restituere cœperunt sub Clemente XI. qui primum novæ constructionis lapidem jecit. Opere magnificè & eleganter absoluto, Benedictus XIII. die XVII. Septembris, qua anniversaria Sacrorum

Basilica XII. Apostolorum Romæ consecratur.

rum Stigmatum memoria ex alterius Benedicti scilicet XI. Romani Pontificis ejusdem Ordinis Prædicatorum institutione recolitur, Basilicam unà cum Ara maxima solemniter dedicavit, mirantibus cunctis, Pontificem ætate gravem, & quintum ac septuagesimum annum agentem multarum horarum laborem, & operam alacriter sustinuisse. Cessit tamen quæcumque admirationis occasio iis, quæ subsecuta sunt, magis adhuc ingravescentibus annis, quorum hæc præludia tantum, & initia fuerunt.

Basilicæ Divi Pauli via Ostien. subsidia collata.

XXIX. Instaurationi Basilicæ Divi Pauli viâ Ostiensi decem aureorum millibus attributis consuluit. Ut reparationis nostræ mysterium devotè Fideles recolerent, statas preces ad auroræ, meridiei, ac noctis signa flexis genibus recitandas censuit, quem morem primò exemplo suo è rheda descendens, dùm eâ perU rbem veheretur, invexit: deindè sacrarum Indulgentiarum largitione firmavit.

Preces ad auroræ, meridiei, ac noctis signa flexis genibus recitandas esse Benedictus exemplo docet.

Lateranensis Ecclesiæ solemnis inita possessio 1724.

XXX. Hæc omnia præstabat Pontifex, & adhuc propter æstivos calores non tam sibi, quam aliis ut parceret, nondum Lateranensis Ecclesiæ solemnem inierat possessionem. Mense verò Septembri die XXIV. in quam incidit Dominica XVI. post Pentecosten, insti-

instituto omnium Romanæ Curiæ ordinum solemni equitatu, ipse albo equo vectus ad Lateranense Patriarchium processit. A Quirinali Palatio usque ad proximum ibi Templum Divi Silvestri Philippus Ursinæ Familiæ Princeps jure inclytæ Gentis suæ Pontificio Solio Assistens, Gravinæ Dux, & Benedicti XIII. ex Fratre Nepos, inde Populi Romani Conservatores, & Prior stratoris officio functi sunt. Marius Marchio Frangipani Urbis Senator eum in Capitolio excepit his verbis gratulatus: *Vetustos Capitolii triumphos instauras & refers, Beatissime Pater: hîc olim Senatus, Populusque Romanus læti excipiebant Cives suos in patriam reduces, bellicâ virtute conspicuos; hîc modò Senatus Populusque Romanus Te præclarissimo Civium suorum sanguine genitum venerabundi excipiunt, ad patriam veluti reducem, eximiis virtutibus, & Dignitate omnium maximâ ornatum. Tibi itaque, Sanctissime Pater, Civi, Principi, Pastorique suo omnia venerationis, obsequii, fidelitatis argumenta pollicentur, & offerunt.* Decreverat Senatus Populusque Romanus triumphalem Arcum optimo Civi, Principi, ac Parenti, quem statuere consuevit Summis Pontificibus Romano sanguine progenitis; sed Benedictus XIII. mirâ humilitate ac mode-

Senator Urbis Benedicto gratulatur, qui triumphalis Arcûs honorem respuit.

G stiâ

ſtiâ hos honores inhibuit, mortales caducoſque titulos deprecatus; ſciebat enim ubi ſita vera ſit gloria. At in Romano Foro ad Palatinos Hortos Franciſcus Farneſius Parmæ & Placentiæ Dux, S. R. E. feudatarius triumphalem Arcum erexit hoc titulo:

Dux Parmæ & Placentiæ de more ſtatuit ad Hortos Palatinos.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX.
Heroum, Pontificum, Divorum
Virtute, Sacerdotio, Pietate,
Nepoti, Succeſſori, Hæredi.
Chriſtiani Orbis Principi,
Parentique optimo
Franciſcus Farn. Parmæ & Plac. Dux &c.

In quo hæc legebatur Inſcriptio:

Ad ſupremam Petri Cathedram
Triumphantis, militantiſque Eccleſiæ votis
Jamdiu evocatum,
Sacras cum Eccleſiarum omnium Matre
Cœlo, Terraque plaudentibus
Feliciter nuptias adeuntem
BENEDICTUM XIII.
Lætitia ac veneratione proſequitur
Franciſcus Farneſius Dux.

Inter lætas ac fauſtas acclamantis populi voces in Lateranum venit, ubi a Benedicto Cardinali

dinali Pamphilio Lateranensis Basilicæ Archipresbytero gratulatoriâ & eleganti Oratione exceptus, solemnem adeptus est Romani Pontificatus possessionem. Præ foribus Basilicæ hæc legebantur inscripta : Inscripta præ foribus Basilicæ Lateranensis.

Occurre Sponso, gratulare Principi,
Excipe Patrem, venerare Pontificem
BENEDICTUM XIII.
Primogenita Christi, Domina Gentium,
Omnium Mater & Caput Ecclesiarum
Lateranensis Ecclesia.
Reclude hos Postes Æneos, illosque resera,
Qui plausibus exultantium respirantibus
Inclytum reboent, quo decorantur,
Nomen Cœlestini III.
Ut sacros Atavi hic quiescentes Cineres
Virtutum omnium triumphans comitatu,
Et faustè nunc, feliciterque ingrediens
Exhilaret Pronepos.

Intus verò :

Ingredere Sanctam Hierusalem novam,
O Doctor optime, maxime Principum,
Tot, tantisque meritis ipsis a cunis
Sanctissime Pontifex
BENEDICTE.

Id omnium una vox, & ſingulorum omnis
Plurimis, & ex innumeris firmat argumentis.
Sed Populi ſileant, mirentur Principes,
Et ſacri tantum reſonent concentus,
Ne ſublimis, & conſtans tua
Humanis, quas ſemper reſpuit, laudibus
Triſtetur Humilitas:
Hæc Te nam docuit Avitos fugere,
Sed ut celſiſſimo, licet invitum,
Muneraret Principatu.

Ad Aram verò maximam hæc habebantur:

Aſcende primum Majeſtatis Solium,
Summos, & plures quod adhuc Pontifices
Gemino tibi ſanguine cognatos redolet Parentum
Utriſque dignus, ac non impar Avis,
Quos inter ſatis Felix, & Gregorius.
Sanctorum, & Magni celebres Inſignibus,
Apoſtolorum Petri, ac Pauli Capita,
Et Chriſtum Pacis hic Largitorem
Pari quo Proavus tuus
Nicolaus III.
Cultu ſupplex adora,
Ut Pacem Tibi, Sponſæque ſervet Tuæ,
Quam in Te uno, plurimoſque in annos
Mirè dum datus es proximiori
Et experimur, & deprecamur omnes.

XXXI. At

XXXI. At Benedictus de spirituali salute illorum, qui ægritudinis causâ in Valetudinariis Urbis commorantur, sollicitus, Clementem X. imitatus, singulos Præfectos Regularium Ordinum ad se accersitos paternè monuit, ut per vices aliquos Religiosos viros ad Xenodochia submitterent, qui spiritualem opem Infirmis ferrent. Inerat dictis non solum imperantis auctoritas, sed & illa, quæ efficacior est, vis exempli, cum ea Pontifex aliis mandaret, quæ frequenter ipse exequeretur. Templum S. Mariæ in Domnica propriis sumptibus instaurandum curavit. Cathedrali verò Ecclesiæ Civitatis Aquilæ in Aprutiis jampridem, anno scilicet MDCCIII. Terræmotu dejectæ, spolia Clericorum illius Diœcesis ad decennium attribuit, ut tandem instauraretur.

Infirmorum spiritualem salutem in Valetudinariis Urbis Benedictus curat.

XXXII. Anno MDCCXXIV. jam ad finem vergente, consilium iniit Synodum celebrandi cum Episcopis peculiaris Romanæ Provinciæ, quæ inter Capuanam, Senensem, & Pisanam ad inferum, inter verò Firmanam, & Urbinatem ad superum Mare sita est, & cum aliis, qui nulli Metropolitæ subsunt, ut rogatis Episcoporum sententiis, certiùs de communi Ecclesiæ bono statueret, atque primæ Se-

Concilium Provinciale Romanum indicit.

Sedis exemplo cæteros Metropolitas ad cogendas Provinciales Synodos vehementiùs excitaret. Cum enim Romæ, ubi primis Ecclesiæ temporibus frequenter hujusmodi Episcoporum conventus agebantur, jam a pluribus sæculis cessarent, & post Innocentii III. Pontificatum nulla Provincialis Synodus habita fuisset, alii etiam Metropolitæ ab hujusmodi conventibus abstinebant, quamvis & Sacrorum Canonum authoritas, & Generalis Tridentinæ Synodi Decreta, ut singulis trienniis a Metropolita Provincialis Synodus celebretur, disertè præcipiant. Ut itaque restitueret rem, communicato prius in Consistorio secreto cum Cardinalibus consilio suo, in pervigilio Nativitatis Domini anno MDCCXXIV. Concilium Provinciale indixit in alma Urbe ad diem Dominicam in Albis proximi tunc anni MDCCXXV. celebrandum.

Promotiones Cardinalium.

XXXIII. Cum autem post ornatos Sacrâ Purpurâ Præsules in Romana Curia emeritos Joannem Baptistam Alterium Clementis X. pronepotem, & Clericorum Cameræ Apostolicæ Decanum, Alexandrum Falconerium Urbis Gubernatorem, & Vice-Camerarium, Vincentium Petram S. Congregationis Episcoporum & Regularium consultationibus præ-

præpositæ a Secretis, & Prosperum Marefuschum Auditorem suum, eumdem honorem decrevisset Fratri Augustino Pipiæ Ordinis Prædicatorum Generali Magistro, ut Ordini honorem redderet, quem ipse Pontifex in eo acceperat, magnificè contenderunt Benedictus, & Nepos ejus Philippus Ursinus Gravinatum Dux in proferendis grati animi erga inclytum Ordinem argumentis: quem enim Patruus inter Cardinales promovit, Nepos ejus multis largitionibus est prosecutus, annuâ etiam oblatâ pensione sexcentum ducatorum, primò ipsi, deindè uni ex Cardinalibus Ordinis Prædicatorum ab Ursinæ Familiæ Principibus solvendâ.

Philippus Ursinus Gravinatum Dux in Cardinalé Ordinis Prædicatorû beneficia confert.

XXXIV. Annus Jubilæi XV. præ foribus erat. Hunc Benedictus Apostolicis literis universis Christifidelibus denuntiaverat in natalitiis Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli: subindè Episcopos monuerat de iis, quæ agenda erant, ut qui religionis causâ Romam peterent, ritè ac rectè piam peregrinationem aut susciperent aut prosequerentur. In pervigilio verò Nativitatis Domini, post indictum Provinciale Concilium, Portam Sanctam Vaticanæ Basilicæ solemni ritu, magnoque populi accursu aperuit. Sacræ actioni duo Bavariæ

Annum Jubilæi Benedictus indicit, & Portam Sanctam in Vaticano aperit.

variæ Principes, qui devotionis causâ Romam venerant, interfuere. In aliis verò Patriarchalibus Basilicis idem præstiterunt officium Legati ab eo Cardinales de Latere, scilicet in Basilica Divi Pauli via Ostiensi Fabricius Cardinalis Paulucius Episcopus Portuensis, ægrotante tunc Francisco Cardinali de Judice Episcopo Ostien. ac Velit. Sacri Collegii Decano: in Lateranensi Benedictus Cardinalis Pamphilius Archipresbyter, & denique in Liberiana Petrus Cardinalis Othobonus Archipresbyter & S. R. E. Vice-Cancellarius.

1725

Annus Jubilæi perstringitur.

XXXV. Optatissimus & frequens advenis ac Peregrinis fuit annus Jubilæi & remissionis. Horum enim plurimi etiam ex magnis Principibus (inter quos Violantis Beatricis de Bavaria Magno Hetruriæ Principe viduæ pietas

Benedicti laus & pietatis opera.

enituit) Romam venerunt religionis causâ, famâ sanctitatis Summi Pontificis illecti. Unum Hospitium Sanctissimæ Trinitatis tot Peregrinorum millia in singulos menses excepit, quot ductâ totius anni ratione tercentum & amplius millium numerum excederent. Pia etiam Sodalitia charitatis officiis decertarunt, quibus unumquodque posset Confratres de longinquo Romam venientes liberaliùs ac splen-

ſplendidiùs excipere. Summus verò Pontifex poſt adhibitam rebus omnibus, & advenarum, peregrinorum, ac pauperum commodo ſingularem providentiam, cæteris exemplo præire, ſacras Baſilicas religiosè ac frequenter inviſere, peregrinorum hoſpitia adire, pedes peregrinis lavare, atque eorum menſæ miniſtrare in deliciis habuit, mirantibus exteris in Pontificia majeſtate culmen veræ humilitatis. Plures eorum poſt explorata Romæ, quæ & quanta Pontifex aut egerat, aut agebat, aut in dies agere meditabatur, iiſque non ex vulgari fama (quæ ſummis Principibus quandoque invidet, quandoque blanditur) acceptis, ſed proprio oculorum perſpectis intuitu, aſſerere de Benedicto non dubitarunt quidquid olim de Rege Salomone Regina Saba; dicebant enim: *Verus eſt ſermo, quem audivimus in terra noſtra ſuper ſermonibus tuis, & ſuper ſapientia tua, & non credebamus narrantibus nobis, donec ipſi venimus, & vidimus oculis noſtris, & probavimus, quod media pars nobis nuntiata non fuerit. Major eſt ſapientia & opera tua, quàm rumor, quem audivimus. Beati viri tui, & beati ſervi tui, qui ſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuam. Sit Dominus Deus tuus benedictus, cui complacuiſti, & poſuit te ſuper thronum Iſrael.* Pontificis *3. Reg. cap. 1.*

H exem-

exemplum Cardinales, & Præſules ſtatim ſecuti. Unum illis fuit in explendis religionis & charitatis operibus commune certamen. Sed nec prætereundum, quàm religiosè Jacobus III. Magnæ Britanniæ Rex, & uxor ejus Regina Clementina Sobieſchi, Romæ degentes, ſacris actionibus intereſſe, Baſilicas viſitare, aliiſque pietatis operibus, ſicut ſemper, ita & hoc anno magis operam dare ſtuduerint. Ne autem ob ſuſpenſas juxtà veterem morem Indulgentias omnes populus, ſtatis ad lucrandam Jubilæi remiſſionem Sacrarum Baſilicarum viſitationibus contentus, ad cætera torpeſceret, Pontifex indulſit, ut quiſque poſſet conſuetas Indulgentias lucrari, non ſibi tamen, ſed Animabus in Purgatorio igne detentis, ſuffragii jure applicandas.

Funeribus Cardinalium, & anniverſariis Exequiis Clementis X. Benedictus intereſt.

XXXVI. Cum autem hujus anni initio Franciſcus ab Aquaviva & Aragonia Cardinalis Epiſcopus Sabinenſis Romæ diem obiiſſet, pius Pontifex, vetus quoddam Benedicti III. decretum in mores revocare cupiens, funebribus Exequiis voluit intereſſe, & ſolemni ſupra cadaver abſolutionis officio fungi, quod deindè aliis omnibus S. R. E. Cardinalibus in Urbe decedentibus præſtitit, quos etiam ægrotantes inviſere conſuevit. In his verò, aliiſ-

aliisque funebribus actionibus, ac præsertim in anniversariis Exequiis Clementis X. quibus interfuit semper, gratus & memor Purpuræ, qua ab illo fuerat donatus, pluviali veste violacei, non autem rubri, ut antea, coloris ei placuit uti, quod & violaceum & atrum aut nigrum colorem sacras summi Sacerdotis vestes decere, pro temporum ac officiorum ratione, juxtà veterem Romanæ Ecclesiæ disciplinam sit arbitratus. Violacea veste utitur.

XXXVII. Interim celebris ætate nostrâ Sedis Apostolicæ causa, ex justitia & æquitate Cæsaris, Benedicto summopere urgente, finem accepit. Res erat de Comaclo in Ferrariensis Legationis Provincia non obscurâ civitate in palustri ad Adriacum mare sinu conditâ, piscationibus divite, & ad Pontificiæ ditionis fines protegendos opportunâ: insignis quoquè ex ea census in Apostolicum ærarium quotannis inferebatur. Hanc Pipinus Francorum Rex, è potestate Aistulphi Longobardorum Regis vindicatam, Stephano II. Romano Pontifici anno DCCLV. restituerat. Carolus deindè Imperator ex rerum gestarum amplitudine cognomine Magnus, interceptum a Desiderio Longobardorum Rege Comaclum Adriano I. anno DCCLXXIV. reddiderat. Inde Comaclum receptum anno Jubilæi 1725.

plurium sæculorum decursu Sedes Apostolica Comaclum tenuit, donec sub initium sæculi XIV. Principes Atestini, receptâ a Romanis Pontificibus Vicario jure Ferrariâ, Comaclum quoquè, tamquam Ferrariensis ditionis oppidum seu civitatem a Ferraria dependentem obtinuerunt. Paulus II. Borsum Atestinum Ferrariæ, aliorumque locorum illuc pertinentium, Ducis titulo ac dignitate ornavit; ita deindè Atestini Principes Ferrariam unà cum Comaclo, beneficio Sedis Apostolicæ, fiduciario jure tenuerunt, præstitâ clientelâ, & censu quotannis soluto. Sed Alphonso II. postremo Ferrariæ Duce defuncto, Clemens VIII. anno MDXCVII. universum Ferrariæ Ducatum una cum Comaclo, tamquam ad Sedem Apostolicam jure directi dominii devolutum, recepit. Exindè Romani Pontifices pacificè Comaclo potiti sunt, quamvis interdum Principes Atestini modò sibi, modò Romano Imperio in Civitatem & valles Comaclenses jura obtendere non intermiserint. Tandem anno MDCCVIII. cum universa Italia magno bellorum incendio conflagraret, de Hispanicæ Monarchiæ successione summis Principibus Germanis & Gallis decertantibus, Cæsariani milites, nihil tale Clemente XI. suspicante, ex im-

improviso Comaclum adorti sunt, atque oppido nullo negotio occupato præsidium imposuerunt. Quæ & quanta Clemens XI. tum paternis ad Cæsarem adhortationibus, tum prolatis Apostolicæ Sedis juribus, atque iis, quæ ex adverso inferebantur, rejectis, ad recuperandum Comaclum gravi & assiduâ hujus rei tractatione præstiterit, non est hic narrationis locus. Porrò sub finem Pontificatûs, Alexandro Albano ejus ex fratre nepote causam hanc apud Cæsarem solerter agente, spes erat recipiendi Comaclum, quæ magis etiam sub Innocentio XIII. confirmata fuit sapientissimi Pontificis curâ. Res tamen adhuc infecta erat, Divino Numine postremam, sed maximam servante confectæ rei gloriam Benedicto XIII. & sacri Jubilæi anno, quo apud Hebræos unicuique licebat ad agrorum suorum possessionem redire. Hoc enim anno, compositis inter Pontificem & Cæsarem rebus, mense Februario Cæsariani milites ultrò Comaclo excesserunt, & Apostolica Sedes primæva possessionis suæ septemdecim integris annis interceptæ jura recepit: atque hinc facilè patet, quàm altè summis Principibus insita sit erga Apostolicam Sedem reverentia, ut si quid unquam, quod & aliàs retroactis temporibus

ribus

ribus accidit, ex ejus patrimonio attigerint, ocyùs feriùs religione ducti ex integro, & quandoque etiam cumulatiùs restituerint. Benedictus rem in consueto Senatu habito XXIX. Januarii Cardinalibus significavit, nil sibi, sed Deo optimo in primis, deindè Clementi & Innocentio, ac denique Cæsari felicem rei exitum gloriæ ac laudi vertens, his verbis Cardinales allocutus: *Venerabiles Fratres, Respexit Dominus in hæreditatem suam, & sanctuarii jura, collatis concordi fœdere Sacerdotii, & Imperii officiis, per Cæsaream pietatem, justitiamque reparavit. Diuturnis quidem studiis, curisque, ut Fraternitatibus vestris exploratissimum est, nihil intentatum reliquerat felicis recordationis Clemens XI. prædecessor noster, ut in pristinam possessionem Civitatis Comaclensis hæc Sancta Sedes restitueretur. Ac licèt adversa temporum conditio fructum Pontificiæ sollicitudinis retardaverit, rationes tamen hujus Sanctæ Ecclesiæ asserere eximiâ cum sui nominis gloriâ, ad extremum usque vitæ spiritum ille non destitit. Pari quoquè sollicitudine, prudentiâque, quod vos rescire non dubitamus, rem ad optatum propè exitum perduxerat felicis recordationis Innocentius XIII. prædecessor itidem noster; sed mors interveniens etsi illi de solertiæ laude nihil decerpsit, confecti tamen operis lætitiam intercepit. Nobis verò,*

Allocutio Benedicti ad Cardinales de Comaclo recepto.

rò, qui nostram agnoscentes, ac testantes infirmitatem in labores eorum introivimus, gaudium hujus prosperi successus consolator humilium Deus reservavit, in hoc operam & labores adhibendo dilecti Filii nostri Cardinalis Cienfuegos, quod vobiscum hodiernâ die ex hoc loco, ut moris est, communicandum duximus, Fraternitatibus vestris significantes, charissimum in Christo Filium nostrum Carolum Romanorum Regem in Imperatorem electum, pia & illustria Majorum suorum exempla prosequentem, suæque religioni, & æquitati, ac nostrorum simul, quos laudavimus, Antecessorum, paternisque nostri Apostolatûs officiis obsecutum, possessionem Comacli dimisisse, ut in eam hæc Sancta Sedes restitueretur ut priùs. Quo autem pacto res ipsa peracta sit, præstat ex tractatûs conventionibus, quas vobis recitari volumus, Fraternitates vestras accipere. Magnificemus igitur, venerabiles Fratres, Deum protectorem, & demus gloriam laudi ejus, qui ad nostræ imbecillitatis ministerium propterea opus misericordiæ suæ distulisse videtur, ut nomini suo, quidquid est prosperè gestum, unicè assignaretur. Ejusdem præterea charissimi in Christo Filii nostri laudes digno præconio celebremus, qui in colenda justitia, Sanctæque Ecclesiæ rationibus tuendis præcipuam Austriaci sanguinis, & Cæsarei nominis gloriam collocare gestit. Ita Benedictus vir-

virtute in perficiendo, verecundia in prædicando, adeptus laudem & gloriam apud omnes, invidiam apud neminem.

Xenodochium Divi Gallicani cœptum.

XXXVIII. Xenodochii Divi Gallicani in regione Urbis Transtyberim pro mundandis curandisque iis, qui scabie laborant, novum ædificium ac Templum, Petro Marcellino Cardinali Corradino Pro-Datario maximè procurante, hoc anno a Pontifice cœptum: qui in majori Hebdomada sacris actionibus, quas Romani Pontifices eo tempore in Vaticano obire solent, additâ etiam Chrismatis, & Olei Catechumenorum atque Infirmorum consecratione, minimè contentus, Sabbato ejusdem Hebdomadæ cæteris solemniter functus est in Laterano, ubi post baptismalis Fontis, qui a Constantino Magno nomen habet, benedictionem, plures ad regenerationis lavacrum veteri Ecclesiæ ritu salutaribus aquis immersit, ac omnibus, quæ ad ejus diei officium pertinent, expletis, reliquum tempus expiandis sacra exomologesi quotquot accurrebant, impertiit. Feriis IV. V. & VI. Paschalis Hebdomadæ ceris, quæ ab impressa Agni Dei imagine nomen accipiunt, solemniter benedixit, prout Romani Pontifices primo Pontificatûs sui anno Paschalibus die-

Gesta a Benedicto in majori hebdomada anno Jubilæi 1725.

bus

bus facere consueverunt. Ingens distributa copia, & ad exteras quoque regiones adducta. Illas Christifideles excepere magnâ animorum devotione. Ensem & Pileum in Natalitiis Servatoris nostri ritè benedictum, quibus Apostolica Sedes Principes viros, Ducesque summos pro Christiana Republica strenuè ac feliciter pugnantes interdùm ornat, Antonio Emmanueli de Vilhena Magno Magistro Ordinis & Militiæ Hierosolymitanæ dono misit, ablegato Melitam Joanne Francisco Oliverio, qui sibi erat ab honore Cubiculi. Dedit id Benedictus non meritis tantùm Magni Magistri, quæ cæteroquin multa ac præclara erant, sed & Ordinis totius, cujus Milites nobilitate generis, ac fortitudine animi præstantes ex ea Insula, veluti præcipuo Christianæ Reipublicæ propugnaculo Africæ objecto adversùs Turcas, aliosque Barbaros Piratas jugiter dimicant.

XXXIX. At imminebat tempus Provincialis Concilii ad Dominicam in Albis indicti, cum Summus Pontifex dedit literas prorogationis ad Dominicam secundam post Pascha, quæ incidit in XV. Aprilis, ut Episcoporum, qui jam in itinere erant, præstolaretur adventum. Statutâ verò die cum Romam conve- *Concilium Romanum, ejusque acta summatim.*

I nis-

niſſent plurimi ex Prælatis, quos ad Synodum vocaverat, ii verò, qui Canonicâ præpeditione detenti adeſſe non poterant, vices ſuas idoneis Procuratoribus demandaſſent, initium operi dedit in Patriarchali Lateranenſi Baſilica; nam poſt ſolemnem cum Cardinalibus & Synodi Patribus ſupplicationem, verba fecit ad univerſum conventum, omnes vehementer hortatus, ut ſepoſitis domeſticis curis, & quæ carnem & ſanguinem ſapiunt, Dei gloriæ & Eccleſiæ utilitati vacarent. Septem ſeſſionibus peracta res eſt, præmiſsâ unicuique ſeſſioni Congregatione Patrum præſynodali, in qua quidquid in ſeſſione decernendum erat, ad trutinam revocabatur. Poſtremæ ſeſſioni addita fuit ſolemnis ſupplicatio ad Templum S. Crucis in Hieruſalem die XXIX. Maji, quæ Benedicto XIII. electionis ſuæ anniverſaria erat: XXX. verò ejuſdem menſis in Sacello Sixtino ad Vaticanum *Benedictus S. Eccleſiæ Catholicæ Epiſcopus ſynodalibus conſtitutis a ſe probatis atque firmatis, ſubſcripſit.* Tunc ſubſcripſere Cardinales S. R. E. XXXII. Archiepiſcopi VI. Epiſcopi XXXIX. Abbates III. Procuratores abſentium XXXV. Quantum in his actionibus ſapientia ac zelus Summi Pontificis enituerit, referri vix poteſt. Multa Eccleſiaſticæ diſcipli-

pli-

plinæ capita fuerunt, de quibus ſalutaria decreta condita ſunt: & ne Romanæ tantùm Provinciæ conſuleret, qui univerſæ Eccleſiæ ſupremam curam ac ſollicitudinem gerit, plures addidit Apoſtolicas Conſtitutiones, dum Romanum Concilium celebraretur, ſapienter editas, ut earum uſus cæteras Provincias pervaderet. Hujuſmodi ſanctionibus multas ſuſtulit difficultates, quibus quædam ſaluberrima Concilii Tridentini decreta, ac præſertim de Præbenda Theologali & Pœnitentiali in qualibet Cathedrali Eccleſia inſtituenda, & de Seminariis Clericorum in unaquaque Diœceſi erigendis, fruſtrabantur. Conſuluit etiam reparationi Eccleſiarum Cathedralium, aliarumque, quæ Canonicorum Collegiis fulgent, attributâ eiſdem medietate proventuum, qui a novis Beneficiariis ex Ordinaria authoritate Beneficia obtinentibus primo anno percipiuntur. Quæſtiones etiam omnes diremit, quæ frequenter ſuboriebantur de Eccleſiaſtica Libertate & Immunitate, dum celebrem de hàc re Conſtitutionem Gregorii XIV. diverſimodè unuſquiſque pro ſuo libito, ac proprii ingenii licentia interpretabatur. Præterea efficacem normam præſcripſit coercendi Clericos, qui Eccleſiæ proventibus gaudentes,

habitu tamen & cultu laicos imitantur. Canonicorum collegia peculiaribus legibus muniri, firmarique jussit. Abbatibus Regularibus, ut Episcopalem benedictionem susciperent, anni tantùm a die electionis inducias statuit. Parochis quartam funerum portionem multis privilegiis a Monastico ac Regulari Ordine iisdem præreptam, Benedictus XIII. & ipse ex Ordine Regulari, nil tamen æquitati ac justitiæ præponens, restituit. Apostolicas literas Sixti V. de recensendis bonis, ac redditibus Ecclesiasticis ad usum revocavit: multaque addidit de Ecclesiarum Archivis, ubi tabulæ & documenta tutò serventur, rectè ordinandis & custodiendis. Denique celeberrimi Monasterii Cassinensis privilegia, & jus quasi Episcopale in civitate S. Germani, multisque in oppidis confirmavit.

Divi Philippi Nerii cultum Benedictus auget.

XL. Verùm neque inter Concilii Romani actiones a cæteris, quæ religionis erant, Pontifex abstinebat. Nam gratum animum erga Divum Philippum Nerium, cujus precibus salutem suam inter ædificiorum ruinas Beneventi referebat acceptam, multis modis aucto ejusdem cultu, testatum voluit. Postquam enim XVI. Kalendas Junias ad Templum Sanctæ Mariæ in Vallicella Aram Sacelli interio-

rioris, in quo mortales Divi Philippi exuviæ conduntur, ſolemni ritu dicaſſet, plura privilegia largitus eſt: feſtumque Divi Philippi diem in Urbe & agro Romano vacatione ab omni ſervili opere quotannis ſervari voluit. Presbyteri Congregationis Oratorii acceptorum beneficiorum memoriam marmoreo monumento contra fores Sacelli ſtatuerunt. Hanc Lector accipe, ut rem penitùs intelligas.

BENEDICTVS XIII. PONTIFEX MAXIMUS
EX ORDINE PRÆDICATORVM
DIVI PHILIPPI NERII SVI LIBERATORIS
SACELLI INTERIORIS ARAM XVI. KALENDAS IVNIAS
OCTAVO DIE ASCENSIONIS ANNO IVBILÆI
A PARTV VIRGINIS MDCCXXV. SACRAVIT.
IN DIEM DOMINICVM EIVSDEM FESTI
ANNIVERSARIA DEDICATIONIS TRANSLATA MEMORIA.
QVORVM VNI PLENARIAM LARGITVS EST INDVLGENTIAM
ALTERI L. POENALIVM ANNORVM
TOTIDEMQVE QVADRAGENORVM DIERVM VENIAM
INVISENTIBVS QVOTANNIS INDVLSIT.
ET LIBERANDI QVOTIDIE A PVRGATORIIS POENIS
CHRISTIFIDELIVM ANIMAS SACRIFICIO INCRVENTO
ALTARE EXTERIVS PERPETVO PRIVILEGIO AVXIT.
COMPROBATO SACERDOTVM CONGREGATIONIS VSV
QVO RECVRRENTE SOLVM DEFVNCTORVM COMMEMORATIONE
NIGRIS IN EO VESTIBVS DIVINA MYSTERIA PERAGVNTVR.
S. PHILIPPI DEMVM DIE FESTO IN VRBE EIVSQVE DITIONE
AB OMNI SERVILI OPERE VACARI IVSSIT.

AC

AC VTRVMQVE ILLIVS ALTARE PRIVILEGIARIVM
PONTIFICIO DIPLOMATE SANXIT,
IBIQVE ORANTIBVS POENITENTIÆ SACRAMENTO EXPIATIS
VEL EXPIARI FIRMITER DELIBERANTIBVS
INTEGRAM TOTIES OMNIVM CRIMINVM RELAXATIONEM,
DEFVNCTIS ETIAM COMMVNICANDAM
PERENNI MVNERE IMPERTIVIT.
ORATORII CONGREGATIO TANTIS DEVINCTA BENEFICIIS
SVPREMO ECCLESIÆ PASTORI BENEFICENTISSIMO
QVAMVIS MERITO LONGE IMPAR
GRATI ANIMI MONVMENTVM POSVIT.

Præterea festivitatis D. Philippi solemne Officium eo in Templo celebrandum inter illa retulit, quibus Romanus Pontifex cum Sacro Cardinalium Collegio interesse solet: & non solùm Benedictus quotannis, cum Romæ esset, interfuit, servatusque deinceps est mos, sed etiam ipse ferè quotidiè, præsertim cum in Vaticanum reverteretur, ad Templum Vallicellanum descendere, & ad illud Sacellum orare consuevit, aluitque etiam pauperes, qui eo in loco assiduè orarent.

Pax inter Christianos Principes anno Jubil. 1725.

XLI. Dum hæc Romæ agebantur inter multiplices adeò Ecclesiæ curas nil Pontifex intermittebat de studio pacis inter Christianos Principes, ac præsertim inter Carolum VI. Cæsarem, & Philippum V. Catholicum Hispa-

ſpaniarum Regem procurandæ, inter quos poſtquam de Hiſpanica ſucceſſione diù certatum eſt, licet ab armis foret temperatum, nihilominus XXV. annis animorum diſſenſio interjecta adhuc erat. Tandem his conditionibus compoſita res eſt, ut ſalvis utrique ampliſſimorum Regnorum titulis, Cæſari quidquid in Italia, & in Belgio, Philippo verò ipſa Hiſpaniarum Regna, & quidquid in Aſia, Africa, & America ad Hiſpanos pertinet, cederent. Divinâ providentiâ factum puto, quod vix Romæ confectâ Provinciali Synodo, Pontifex nuntium acciperet confectæ tandem optatiſſimæ pacis, ut ſatis mortalibus omnibus conſtet, quantum Divina clementia majorum Sacerdotum ſtudia atque operam in publicum Chriſtianæ Reipublicæ bonum fortunare dignetur, ſi Sacerdotes ipſi Regnum Dei primò quærant, atque ad ea, quæ Religionis ſunt, præcipuam animi curam intendant. Unum tamen conceptam compoſitæ pacis lætitiam turbavit, quod cæteras inter conditiones ea erat, qua Carolo Hiſpaniarum Principi ex ſecundis nuptiis Philippi V. cum Eliſabetha Farneſia Primogenito, non ſolum Hetruriæ, ſed Parmæ etiam ac Placentiæ ſucceſſio adjudicabatur: cum enim Farneſii Principes has civi-

civitates beneficiario jure a Sede Apostolica obtinerent, nihil de his statuendum videbatur, nisi ex Summi Pontificis placito. Quare Benedictus, accepto pacis nuntio, in Senatu habito XI. Junii coram Cardinalibus de servandis juribus Sedis Apostolicæ in Parmam & Placentiam adversùs initæ pacis conditiones protestatus fuit.

Ecclesia S. Mariæ in Domnica in titulum Presbyteralem, altera S. Mariæ ad Martyres in Diaconiam erigitur.

XLII. Præterea eodem in Senatu Pontifex cum Præsules duos, scilicet Nicolaum Cosciam Archiepiscopum Trajanopolitanum, cujus operam multis in rebus XXV. annorum experimento probaverat, & Nicolaum de Judice jamdiù sub Clemente XI. Innocentio XIII. atque ipso Benedicto Apostolicis Palatiis Præfectum in Sacrum Cardinalium Collegium cooptasset, alio deinde in Senatu Ecclesiam S. Mariæ in Domnica, quæ Diaconia erat, in Presbyteralem titulum erexit, & Cardinali Cosciæ attribuit: Ecclesiam verò S. Mariæ ad Martyres, quæ vetus fuit Romanorum Pantheon, magnificentissimè a Marco Agrippa conditum non solùm firmissimæ molis magnitudine, præcelsis columnis pretiosisque varii generis marmoribus conspicuum, sed etiam sacris Religionis nostræ monumentis celebre, Cardinalium Diaconiam esse voluit, eam-

eamque primò contulit Nicolao Cardinali de Judice. Mox Cingulo nobili in Piceno oppido Auximanæ Diœcesis antiquum Cathedræ Episcopalis honorem, & civitatis jura restituit, ac Cingulanam Ecclesiam Auximanæ æquè principaliter unitam fore decrevit. Oppido etiam Pontis Curvi, in quo Aquinates Episcopi commorari solent, Civitatis jura dedit, & Cathedram Episcopalem, quam Aquinati conjunxit. Ac denique post restitutam veterem Setinæ Ecclesiæ Cathedram, Privernati quoque Ecclesiæ restituendam censuit, itaut unus Tarracinensis Episcopus idem Setinus ac Privernas esset, ac tribus Cathedralibus Ecclesiis, Tarracinensi scilicet, Setinâ, ac Privernate potiretur. Cingulo, Ponti Curvo, Priverno Cathedræ Episcopalis honor accedit.

XLIII. Metropolim quoque Urbinatem Benedictus benignè respexit, quam non solùm antiquus Principum splendor, & præclara in bonis artibus civium nomina ei commendabant plurimùm, sed potissimùm felix & faustus ortus Clementis XI. prædecessoris sui, qui natale solum ibi sortitus Catholicam Ecclesiam diù sanctèque administraverat, cujus Nepotes duo Annibal & Alexander Albani in Sacro Cardinalium Collegio grandium virtutum laude florebant & adhuc florent. Itaque Urbinum Benedictus beneficiis prosequitur.

postquam sub initium Pontificatûs Dignitatibus & Canonicis Ecclesiæ Urbinatis, ut mitris aliisque sacris indumentis instar Abbatum uterentur, indulsisset; hoc anno editâ Constitutione Apostolicâ x. Kalendas Junii, alteram Pii IV. confirmavit, qua Urbinum Metropolis honorem accepit, ac inter Suffraganeas Ecclesias Eugubinam quoquè esse voluit, quæ hactenus jus Metropoliticum detrectaverat, omni sublatâ disputatione, ac veteri lite, quæ adhuc vigebat, extinctâ. Præterea Rosam auream Ecclesiæ Urbinati donavit pro amoris sui significatione & honoris incremento. At ne Poesis quidem sine honore apud Benedictum fuit; cum enim Bernardinus Perfectus Senensis summam extemporanei carminis gloriam adeptus, non ad lasciviam, ut plerique faciunt, verùm ad honestatem & sapientiam cantare paratus, atque his artibus apud magnos Principes gratiosus foret, Pontifex coronam poetici cantus in Capitolio Romano illi decrevit. Maximâ omnium ordinum frequentiâ III. Nonas Maji Laurea data, mirantibus cunctis non tàm insuetæ actionis celebritatem, quàm mentem, ingeniumque Poetæ, qui ad quodcumque italici carminis genus (multa enim ab eruditissimis viris meditata pro-

proferebantur) eodem ſervato metro extemplò reſpondit non minus appoſitè, quàm eleganter.

In Belgio fœderato a Refractariis attentata a Benedicto compreſſi.

XLIV. Sed non ita his Benedicti animus detinebatur, quin ad ea, quæ Religionis ſunt, etiam in remotis ab Italia provinciis paſtoralis vigilantiæ ſollicitudinem adhiberet. Cùm fœderatum Belgium, in quo noſtrâ etiam ætate ferè quingenta millia Fidelium Catholicorum capita cenſentur, poſtquam ab iis, quos Apoſtolicæ Sedis mandatis refragantes vel in doctrina error, vel pervicacia in moribus accuſabat, miſerè in varias partes, factioneſque diſtractum foret, illa videbatur ſalutis ſpes, quòd Sacerdotibus refractariis paulatim aut reſipiſcentibus, aut deficientibus, alii Operarii inconfuſibiles ritè ordinati, ac miſſi ab Apoſtolicis Nuntiis ſeu Vicariis ſtationes decedentium implerent; qua in re Jo: Baptiſta Cardinalis Buſſius cum in Belgio Internuntium, & deindè Coloniæ Agrippinæ Nuntium Apoſtolicum ageret, ac Miſſiones illas etiam præſens luſtraſſet, ſummoperè laboravit, ut ſileam de me, quem, poſt ornatum Purpura Buſſium, Clemens XI. iiſdem Miſſionibus præeſſe voluit, ac etiam de aliis, qui Cardinalis Buſſii veſtigia ſunt ſecuti. At Re-

fractarii interitum ſui pertimeſcentes, ut pravitatem, quam fovebant, poſteris traderent, quoſdam errorum ſuorum conſortes ab exteris Epiſcopis perperàm ordinari, & a Dominico Maria Varlet Epiſcopo Babylonenſi, nullam in fœderato Belgio poteſtatem habente, Sacramentum Confirmationis adminiſtrari curarunt: illo ſcilicet Epiſcopo alienæ plebis homines uſurpare tentante, quem gravibus ex cauſis ſuſpectâque doctrinâ Sedes Apoſtolica ab ordinis Epiſcopalis uſu, & executione ſuſpenderat, etiam antequam Epiſcopatûs poſſeſſionem iniret. Et nihilominus cum ſeptem Clerici, Canonicorum Capituli Ultrajectini, quod a centum & amplius annis intercidit, nomen præſumentes, Cornelium Steenoven Eccleſiaſticis cenſuris obſtrictum in Archiepiſcopum Ultrajectinum nullo jure elegiſſent, ejuſque electio a Sede Apoſtolica fuiſſet rejecta, adhuc illum per ſacrilegam præfati Epiſcopi Babylonenſis manuum impoſitionem conſecrari impetrarunt, duobus aliis Epiſcopis, qui juxtà Sacros Canones intereſſe, & cooperari debent, non adhibitis. Ad hæc Benedictus inſurrexit, datis literis XXI. Februarii MDCCXXV. ad Catholicos in fœderato Belgio degentes, quibus electionem Cornelii irri-

irritam, consecrationem verò illicitam, & execrandam fuisse declaravit, additis contra eundem Cornelium pœnis, ne quidquam attingeret eorum, quæ ordinis, vel jurisdictionis sunt Episcopalis, & contra alios, ne cum illo præsertim in Divinis communicarent. His literis XVII. mensis Martii in fœderato Belgio evulgatis, cum idem Cornelius nil territus Sacramentum Confirmationis administrare, Ordinesque conferre fuisset ausus, statim lethali morbo correptus, paucis interjectis diebus, consumptus est, III. scilicet Aprilis; brevi etiam alii duo, Presbyter Jacobus Kriis, qui cæteris vehementior auctor fuerat sacrilegæ consecrationis, & laicus Donkens, in cujus ædibus illa peracta erat, perierunt, nullo edito pœnitentiæ salutaris argumento. Verumtamen iidem Refractarii, visitante Domino in virga & verberibus iniquitates eorum, apposuerunt adhuc peccare ei. Siquidem Lugduni Batavorum iterum inani Canonicorum Ultrajectinorum nomine assumpto, XVI. ejusdem mensis Aprilis alium Cornelium nomine Berckman Clericum suarum partium, suæque pertinaciæ participem, in Archiepiscopum Ultrajectinum eligere non reformidarunt. Rei nuntio accepto, Benedictus vehemen-

menter indoluit, occurritque gravioribus, quæ timebantur, malis, editis literis XXIII. Augusti, quibus præposteram, invalidamque electionem Cornelii Berckman rejecit, ac nullam prorsus & irritam declaravit, adjectâ in eum sententiâ excommunicationis, si Archiepiscopi nomen usurparet, si consecrationis munus ab ullo licèt Catholico Episcopo reciperet, sive sacram jurisdictionem in fœderato Belgio exerceret.

Ludus sortiũm a Benedicto vetitus.

XLV. Ludum sortium seu urnæ sæpius a Romanis Pontificibus interdictum, sed importunis populi precibus tandem utcumque permissum, tùm ad sublevandas Apostolici ærarii angustias, cùm etiam ne illi, qui ejus cupidine tenebantur, ad exteras provincias, reipublicæ damno, pecunias transmitterent, multi apud Pontificem accusabant; objectâ enim spe lucri sæpius inani, at semper magna gliscebat & augebatur in dies ludendi libido, quæ ferè omne hominum genus, & loca cuncta Pontificiæ ditionis pervaserat non sine domesticæ rei jactura. Benedictus gravibus & sapientibus viris mandavit, ut re penitùs exploratâ dicerent, quid fieri præstaret. Illi referebant plura esse, ex quibus ab omni specie mali hujusmodi ludus liberari vix poterat.

Et

Et quidem ſuperiores Pontifices ante Innocentii XIII. tempora compluries diris pœnis luſores damnaſſe: a Sacris quoque Canonibus ludos omnes vetari, ne ab Eccleſiaſticis viris exerceantur, in quibus caſus ac temeritas valent, prout in urnæ ludo maximè valere compertum eſt. Nullum in eo induſtriæ, nullum honeſtæ arti locum, nullum ludendi finem; non enim ad moderatam animi relaxationem, ſed ad cupidinem lucri videri compoſitum. Hunc itaque ludum ex Pontificis placito Romæ palam agi, ubi potior incolarum pars ex viris conſtat in ſortem Domini vocatis: hunc in ditionis Pontificiæ provincias invehi etiam in remotas illas montanaſque regiones, quæ ſeveram adhuc, & antiqui moris retinentes Italiam hactenus perniciem hanc ignoraverant, minimè probandum fore. His accedebat, quod nonnulli inconceſſam hominibus ſcientiam futurorum, quæ a nulla naturali ac neceſſaria cauſa, ſed a Dei tantùm nutu, & liberâ actione pueri ſortes extrahentis ex urna dependent, temerè tentantes non ſolùm ſtudium omne, cogitationemque vanis ſortiendi artibus intendebant, ſed quod humanis viribus aſſequi non poterant, tandem mali Dæmonis ope (cui nec hujuſmodi ſcientia conceſ-

ſa

ſa eſt) per nefas omne fruſtrà impetrare conabantur. Et quamvis hæc, aliaque plura mala non ex natura ludi, ſed ex hominum malitia manarent, illud certè ex ratione ludi ſequebatur, quod ſacræ leges ſolverentur, & quidquid ærario Principis, quidquid emolumenti conductoribus ludi obveniebat (quod ſanè ingens & ſupra modum erat) cum ſubditorum detrimento conjungeretur. Pontifex his auditis, & ad ſanctuarii pondus expenſis, primò religioſis viris, tùm Clero & Populo gravibus propoſitis pœnis illum interdixit, parvi faciens ærarii ſui jacturam, quæ cæteròquin ad quinquaginta & amplius aureorum millia quotannis erat, omnia poſthabenda ratus, ne ſubditis ſuis ulla damni pateret occaſio, aut in Chriſtianæ diſciplinæ ſanctimonia, aut in re familiari; & cum ad compeſcendas inſtitorum artes, luſorumque libidinem quælibet pœna, quæ pecuniâ redimi poſſet, vix valere videretur, addidit etiam graviſſimas Eccleſiæ cenſuras, a quibus nemo (ni foret in mortis articulo conſtitutus) ab ullo Sacerdotum eſſet abſolvendus, niſi a Romano Pontifice. Verumtamen cum vulgus hominum nitatur in vetitum ſemper, cupiatque negata, tantis adhibitis pœnis adhuc ludendi libido non apud omnes

omnes extincta: idque vitio infirmitatis humanæ: atque indè factum est, ut Clemens XII. qui Benedictum in Pontificatu Romano excepit, ne per contemptum censurarum salus infirmorum prorsùs desperaretur, hujusmodi ludi genus, aliis quoque urgentibus causis, Romæ dumtaxat rursùs agi permisit; alibi enim ne a Pontificiis subditis agatur, immota manet Benedicti sententia, ut latiùs patet in sui Motu proprio.

XLVI. Mense Novembri ingentium laborum, quos in consecrandis Ecclesiis & Altaribus, atque in ordinandis Clericis, & Episcopis, aliisque Ecclesiæ Sacramentis ministrandis Pontifex Romæ subierat, minimè pertæsus, etiam extra Urbem operam suam desiderari non est passus. Francisco enim Mariæ Ruspolo Cerveteris Principi summis precibus petenti, ut novum Parœciæ Templum in honorem Præsentationis Beatissimæ Virginis Mariæ in oppido Vignanello ditionis suæ consecraret, benignè annuit: nec morâ injectâ illuc se contulit, ubi Templum & Aram maximam consecravit, dum alii Præsules cætera novi Templi Altaria dedicarent.

Vignanellum Benedictus adit cõsecrandæ Ecclesiæ causa.

XLVII. Inter hæc anno Jubilæi MDCCXXV. feliciter evoluto, præclaris adeò religionis ac

Anni Jubilæi finis.

pietatis tum exemplis, tum documentis Christiano populo datis, XXIV. Decembris Portam Sanctam in Vaticana Principis Apostolorum Basilica solemni ritu clausit, quam & in aliis Basilicis Cardinales Legati a Latere clauserunt, scilicet in Basilica Divi Pauli viâ Ostiensi Fabricius Paulutius Ostiensis ac Veliternus Episcopus, Sacri Collegii Decanus, & Urbis Vicarius; in Lateranensi Benedictus Pamphilius Archipresbyter, & in Liberiana Petrus Othobonus Archipresbyter, & S. R. E. Vice-Cancellarius.

1726

SS. Joannis & Pauli sacra Lipsana condita, & alia initio anni 1726.

XLVIII. Nihil tamen elapso expiationis anno de pietatis operibus Pontifex remisit; nam sub finem Januarii MDCCXXVI. Sacra Lipsana Beatorum Martyrum Joannis & Pauli, quos Ursinæ Gentis fuisse ferunt, plumbeis loculis condita in Ecclesia ad eorum nomen & memoriam Romæ olim constructa, & a Fabricio Cardinali Paulutio eleganter instaurata, solemni ritu in porphyretica urna conclusit. Tunc cognoscendis absolvendisque Causis eorum, quibus Sacræ & Christianæ Apotheosis honor decernendus erat, operam dare, & Regulares Ordines ad sanctiorem veteris disciplinæ normam traducere. Fratribus enim Excalceatis Ordinis S. Augustini, ut ubique lo-

locorum Gregoriano cantu psallerent, & rotundo caputio uterentur: iisdem etiam, & Clericis Regularibus S. Pauli, ut barbam raderent, præscripsit. Præterea inhibuit, ne quis, inconsulto Romano Pontifice, è Religiosis claustris transiret ad alium quemcumque Ordinem, etiamsi Hospitalarium, & Militarem, ubi claustralis observantia non vigeat. Decrevit quoquè, ut qui ex monasticis, aliisque Regularibus Ordinibus ad Episcopatum assumuntur, si apud Ecclesias sibi commissas non commorentur, aut si illas dimittant, ad claustra Ordinis sui revertantur. Ut verò in Romana Curia, ad quam ex universo orbe causæ dirimendæ confluunt, justitiæ ordo adamussim servaretur, Visitatorem statuit unum ex Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus singulis decenniis, ac primo loco provinciam hanc demandavit Vincentio Cardinali Petræ, inter amplissima munera diù in eadem Curia versato.

XLIX. Ad hæc Pontifex, qui Ecclesiis & Altaribus in Urbe dedicandis operam dabat, postquàm Eruditorum judicio accepisset, Lateranensem Basilicam, aliàs a Summis Pontificibus, ac præsertim a Nicolao III. gentili suo, qui illam reparavit, exornavitque, conse- *Lateranensis Basilicæ consecratio.*

cratam, post plures insequentibus temporibus, ac postremò ab Innocentio X. factas instaurationes, novâ consecratione indigere, die Dominicâ XXVIII. Aprilis MDCCXXVI. solemni ritu in honorem Sanctissimi Salvatoris, ac memoriam Sanctorum Joannis Baptistæ, & Joannis Evangelistæ solemniter dedicavit, unà cum Ara Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, quam nuper ipse instaurari, & marmoreis cancellis muniri jusserat; & hæc quidem sexagesima supra trecentesimam Ecclesia fuit, sicut etiam quartum Altare fixum supra MCCCCXC. quæ hactenus Benedictus XIII. qua Archiepiscopus, & qua Romanus Pontifex sacraverat. Deinde multa aureorum millia contulit, ut hujus Lateranensis Basilicæ sarta tecta servarentur.

Academiã Theologicam Romæ Benedictus fovet.

L. Academiam Theologicam, aliàs sub Clemente XI. operâ præsertim Raphaelis Cosmi de Hieronymis Florentini probatissimi in Romana Curia Præsulis Romæ cœptam, & ab eodem Pontifice Maximo Apostolicis literis firmatam, constituto ei loco in Archigymnasio Romanæ Sapientiæ, multisque gratiis attributis tum illis, qui exercitationibus ejusdem Academiæ operam darent, tum etiam Academiæ Censoribus, singulari amore

re ac benignitate respexit: Non solùm enim quidquid Clemens indulserat, confirmavit, verùm etiam ex Datariæ emolumentis sibi obvenientibus mille aureos inter viginti Academicos distribuendos quotannis assignavit; & quod ad hujusmodi studia adeò necessaria in Urbe Religionis Magistra, fovenda ac promovenda plurimùm contulit, placuit Pontifici Maximo hujusmodi Theologicas exercitationes aliquotiès majestate suâ in Quirinali, vel in Vaticano dignari.

LI. Interim cum Fabricius Cardinalis Paulutius Episcopus Ostiensis & Veliternus, Sacri Collegii Decanus Urbis Vicarius, vir laudatissimæ famæ, cujus opera veluti primario Administro, ac totius Regiminis a Secretis utebatur, è vivis excessisset, Pontifex vices suas in Urbe Prospero Cardinali Marefuscho, quem Sacrâ Purpurâ donaverat, commisit; a Secretis verò Regiminis Nicolaum Mariam Lercarium Archiepiscopum Nazianzenum Sacro Cubiculo Præfectum adhibuit, quem etiam meritò inter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales mox adlegit. Mense Julio decedente Galeatio Cardinali Mariscotto Presbyterorum primo in summa ac bona senectute, qui totius Ordinis Prædicatorum apud Sedem Apo-

Fabricius Cardinalis Paulutius Urbis Vicarius, & primus Benedicti Administer moritur 1726.

Prosper Cardinalis Marefuschus Urbis Vicarius.

Nicolaus Maria Lercarius a Secretis Regiminis.

Benedictus protectionem Ordinis Prædicatorũ suscipit.

Apostolicam Patrocinium gesserat, Pontifex ipse inclyti Ordinis, quem olim professus fuerat, & impensè semper amavit, protectionem suscepit.

Hyacintha Mariscotta Beatarum Virginum albo inscritur.

LII. Hyacintam Mariscottam Romanam Comitis Marci Antonii, & Octaviæ Ursinæ filiam, Monialem tertii Ordinis Sancti Francisci in Monasterio Sancti Bernardini Viterbii Beatarum Virginum albo VII. Augusti adscripsit: cujus rei solemnes ritus in Vaticana Basilica VII. Septembris ex liberalitate Francisci Mariæ Ruspoli Cerveteris Principis, & ejusdem Beatæ Hyacinthæ pronepotis, splendidè celebrati sunt.

Lucensis Ecclesia Archiepiscopali titulo ornatur.

LIII. Ecclesiam Lucensem, multis olim a Romanis Pontificibus, & Cæsaribus privilegiis ornatam, Archiepiscopali titulo & honore decoravit, ac Bernardinum Guinisium ejusdem urbis Episcopum primum Archiepiscopum esse jussit. Ad Cæsenatem verò Ecclesiam, cui sex & quadraginta ab hinc annis Pastorali præfuerat officio, oculòs paternæ sollicitudinis convertens, Seminario Clericorum, novis attributis proventibus, ac rectæ Locorum piorum administrationi editâ XVIII. Kal. Septembris Constitutione, consuluit.

Cæsenæ collata beneficia.

LIV. Interea parabantur omnia, quæ ad ritè

ritè celebrandam solemnem octo Beatorum Canonizationem necessaria erant. Is honor decernebatur Toribio Mogrovegio Archiepiscopo Limano in America, Jacobo Picenti Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci, quos ab Observantia nuncupant, Agneti de Monte Politiano Virgini tertii Ordinis S. Dominici, Peregrino Latioso Ordinis Servorum Beatæ Mariæ, Joanni a Cruce Carmelitæ Discalceato, Francisco Solano Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci, Aloysio Gonzagæ, & Stanislao Koskæ è Societate Jesu. Itaque x. Decembris in Vaticana Principis Apostolorum Basilica Beatorum Toribii, Jacobi, & Agnetis Canonizatio a Summo Pontifice celebrata fuit; & Beatum quidem Toribium Sanctis Confessoribus Pontificibus, Jacobum Confessoribus non Pontificibus, & Agnetem Sanctis Virginibus adscripsit. Die XXVII. eodem ritu, ac in eadem Basilica secundam habuit Pontifex Canonizationem Beatorum Peregrini, Joannis, & Francisci, quos inter Sanctos Confessores non Pontifices retulit; ac denique extremâ Decembris die eundem honorem exhibuit Beatis Aloysio Gonzagæ, & Stanislao Koskæ è Societate Jesu, quos Sanctorum Confessorum non Pontificum albo inseruit, & Bea-

Canonizatio octo Beatorum 1726.

Toribii

Jacobi Picentis

Agnetis de Monte Politiano

Peregrini Latiosi

Joannis a Cruce

Francisci Solani

Aloysii Gonzagæ

Stanislai Koskæ.

& Beatum quidem Aloysium Scholarum Societatis Jesu Patronum elegit. Priùs autem Sancti Josephi Beatissimæ Virginis Mariæ sponsi cultum ampliaverat; jusserat enim in Litaniis omnium Sanctorum, atque etiam in Litaniis brevibus, quæ pro commendatione animæ decedentis recitantur, post invocationem Sancti Joannis Baptistæ, Sanctum Josephum invocari, atque inde omnes Sanctos Patriarchas & Prophetas.

S. Josephi cultus auctus.

LV. Inter hæc pietatis opera annus MDCCXXVI. transigebatur, quibus & insequenti anno MDCCXXVII. Pontifex insistendum ratus primo Vaticanæ Basilicæ Altaria consecranda duxit, atque ibi unum supra viginti dicavit. Presbyteris Societatis Jesu, ut magnifico in Urbe Templo Divi Ignatii aream & forum adjicerent, Romanum verò Clericorum Seminarium ædificiis ampliarent, indulsit. Sed, quod maximè mirabere Lector, Benedictus, qui ubi primum summi Apostolatûs apicem ascendit, de emendando, illustrando, atque etiam ampliando Cæremoniarum libro, quo utuntur Episcopi, cogitare cœperat, ipsemet inter ingentes labores & curas pro studio, quo ferebatur in Sacros Ritus, opus aggressus, adhibitis piis ac doctis viris,

1727

Altaria consecrata in Basilica Vaticana.

Liber Cæremonialis Episcoporum a Benedicto emendatus.

viris, initio hujus anni perfecit, ediditque, ut ab omnibus ſervaretur. Porrò nullus de hac re ipſo certiùs decernere poterat, qui annis quinquaginta Epiſcopi & Metropolitæ munere perfunctus nil habuit antiquiùs, quàm ut Sacros Ritus ſecundum veterem, & laudabilem Romanæ Eccleſiæ diſciplinam adamuſſim exhiberet. Ad hoc etiam ſtudium referendum eſt, quod anno Jubilæi fontem regenerationis humanæ veteri ritu inſtauraverit in Baſilica Vaticana.

Benedictus Beneventum proficiſcitur 1726. Acta in itinere, & in Civitate.

LVI. Servaverat ſibi Pontifex regimen Eccleſiæ Beneventanæ, quam amore nunquam interituro proſequebatur, Divum Leonem IX. & Alexandrum II. prædeceſſores ſuos imitatus, quorum primus Tullenſem Eccleſiam, alter verò Lucenſem, quibus in minoribus præerant, unà cum Romano Pontificatu tenuerunt. Decreverat etiam Pontifex in eadem Beneventana Eccleſia Coadjutorem ſibi in ſpem futuræ ſucceſſionis Nicolaum Cardinalem Coſciam; ſed nihilominus, ut veteres clientes ac diœceſanos ſuos præſens inviſeret, & paternâ curâ ſolaretur, ſtatuit ex Urbe Beneventum ſeſe conferre cauſâ præſertim conſecrandi Templum, quod voti reus ad nomen & memoriam Divi Philippi Nerii

M in

in ea civitate construxerat. Postquam itaque profectionem suam Cardinalibus in consueto Senatu significasset, XXIV. Martii modico comitatu Româ discessit, eoque die pervigilio Annuntiationis Beatæ Mariæ Virginis morem suum nihil cocti, & vix aliquid crudi in severioribus jejuniis sumendi, quamvis iter ageret, diligenter servavit, paucis castaneis & brevi aquâ contentus: ad majorem tamen abstinentiæ exercitationem interfuit mensis a Cardinali Lercario primo Benedicti Administro in Albano Familiaribus ejus splendidè paratis, ut signo Crucis benediceret, ac Deo gratias ageret. Albano ad Portum Antium profectus, indè per agros Pontinis Paludibus proximos Tarracinam venit, ubi ex veteri Romanorum Pontificum iter agentium more, Sanctissima Eucharistia perpetuò in itinere ante eum deferenda ab uno ex Sacri Sacelli Ministris suscipiebatur. Mox cum Regni Neapolitani fines attingeret, protinùs Pontifici occurrit Michael Fridericus Cardinalis ab Althan, qui regiâ potestate pro Cæsare Regno præerat, tùm suo, tùm Cæsaris nomine Pontificem veneratus, deindè regio cultu, ac liberalibus mensis, splendidoque apparatu præsto fuit, donec Pontifex in agri Beneventani

tani

tani fines veniret. 11. Aprilis Beneventum ingressus est summâ Cleri ac Populi lætitiâ, quem tamen obviam sibi procedere noluit, inhibuitque veræ humilitatis sensu, qui sibi parabantur, honores. Rectâ in Metropolitanam Ecclesiam, ubi Clerum allocutus ex Evangelii verbis: *Oves meæ vocem meam audiunt*; & quasi nil ex itinere fatigatus eodem die sub vesperam Peregrinorum Hospitium adivit, quibus post lotionem pedum in mensa ministravit, servavitque hunc morem reliquis diebus. Et cum Hebdomada major, & Paschales dies imminerent, temporis opportunitate usus est, ut largiùs pietatis operibus indulgeret. Præter enim ea, quæ his diebus unusquisque Episcopus ex Ecclesiæ ritu præstare solet, frequenter ad populum dicere, modò desiderium, quo desideraverat hoc Pascha manducare cum illis, modò ad religionis cultum & pietatis studia inflammare, modò discessum suum prænuntiare ex Evangelii verbis: *modicum & non videbitis me*; modò pueros in sacra Catechesi erudire, modò accurrentibus ex finitimis locis supplici Processione Fidelibus benedicere, modò Diœcesanos suos, & exteros quoque benignè audire, & singulorum postulatis satisfacere, singulis ve-

rò Sabbatis de laudibus Marianis disserere. Feria II. post Pascha Masseum Farsettum in Ravennatis Ecclesiæ Archiepiscopum solemni ritu ordinavit, novem secum cooperantibus Episcopis, Dignitatibus verò & Canonicis infulatis Metropolitanæ Ecclesiæ ministrantibus, & assistentibus, tradito etiam eidem Archiepiscopo Pallio. Feria IV. novam Ecclesiam Clericorum Regularium ministrantium Infirmis ad nomen & memoriam Divi Philippi Nerii consecravit. Dominica II. post Pascha tribus Abbatibus benedixit. Dominica IV. Templum in castro Padulii Beatæ Mariæ Virginis, & Sanctorum Joannis Baptistæ, ac Joannis Evangelistæ dicavit. Denique postquam Ecclesias omnes civitatis Beneventanæ lustrasset, ac magnæ pecuniæ vim in Templorum instaurationem, aliaque pietatis opera per civitatem ac Diœcesim dispersisset, desiderium sui Beneventanis fecit, apud quos in Arce civitatis rei monumentum Rizzardus Isolanus Gubernator posuit.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX.
QVOD VRBEM HANC OLIM INGENTI
TERRÆMOTV PENE PROSTRATAM
TEMPLIS IN ELEGANTIOREM FORMAM
RESTITVTIS
NOVISQVE EXCITATIS
AQVIS PER IV. MILLIARIA PVRISSIMIS
FONTIBVS DEDVCTIS
ATQVE IN ARCEM DERIVATIS
FELICI NVNC FAVSTOQVE ADVENTV
BEATISSIMAM REDDIDERIT.
LIBERALISSIMO AC PIISSIMO PRINCIPI
RIZZARDVS ISOLANVS GVBERN.
P. C.
ANNO DOMINI MDCCXXVII.

LVII. Discessit itaque XII. Maji, & cum ad agri Beneventani fines pervenisset non sine lacrymis pro sinceri amoris significatione tellurem illam maximè beatam, quia diuturnis Sanctissimi Pontificis laboribus culta adhuc ejus sudore manabat, osculatus, iterùm a Michaele Friderico Cardinali ab Althan Neapolitani Regni Prorege exceptus, Capuam venit, cujus Ecclesiæ Canonicos a biennio mitris ornaverat. Illic aliquantulùm immoratus, ut primum Altare in Sacello Ærarii consecraret, & Nicolaum Cardinalem Caracciolum Ar-

Casinensis Ecclesiæ consecratio.

Archiepiscopum ægrotantem inviseret, ad Montem Casinum indè contendit, atque ibi XIX. Maji Casinensem Ecclesiam consecravit, habito ad populum sermone de ritu dedicandi Templa, quem in triplici Mundi statu Naturæ, Legis scriptæ, & Gratiæ perpetuò servatum fuisse, luculenter ostendit, cooperantibus sibi eodem Cardinali Vacciensi Episcopo, ac tribus ex Ordine Divi Benedicti, scilicèt Nicolao Maria Tedeschio Archiepiscopo Apameæ, Angelo Maria Quirino Archiepiscopo Corcyrensi, & Alphonso Mariconda Episcopo Triventino, qui eodem tempore quatuor minores Templi Aras dedicarunt, aliis prætere ex eodem Ordine Prælatis assistentibus, itaut septem Archiepiscopi, Episcopi etiam septem, ac totidem Abbates Ordinis S. Benedicti Congregationis Casinensis numerarentur. Extat rei memoria ad principem Templi portam.

CA-

CASINENSEM ECCLESIAM
QVAM FALSI NVMINIS FANO ARAQVE SVBVERSA S. PATER BENEDICTVS ANNO DXXIX. VERO DEO DICAVERAT, QVAMQVE A LONGOBARDIS VASTANTIBVS EVERSAM A PETRONACE ABBATE RESTITVTAM, MOX SARACENIS INCENSAM A IOANNE ABBATE REFECTAM, ET A DESIDERIO ITIDEM ABBATE AMPLIORI GYRO CONSTRVCTAM ZACHARIAS P. P. ANNO DCCXLVIII. PRIMVM, ET ALEXANDER II. ANNO MLXXI. SECVNDO CONSECRAVERAT: TERRÆMOTV ANNI MCCCXLIX. PRORSVS DIRVTAM, ET VRBANI V. IVSSV ERECTAM, AC RVRSVS RVINA OBRVTAM, ATQVE A FVNDAMENTIS ANNO MDCXLIX. EXCITATAM, ET RECENS MAGNIFICENTIVS EXORNATAM BENEDICTVS XIII. P. M. ORD. PRÆDIC. ANNO MDCCXXVII. DIE XIX. MAII SOLEMNI RITV TERTIO CONSECRAVIT.

LVIII. Indè Aquinum venit patriam Divi Thomæ Ordinis Prædicatorum, & Angelici Ecclesiæ Doctoris ex Aquini Comitibus orti invisurus. Mox dimisso Cardinali ab Althan, qui eousque magno comitatu Pontificem deduxerat, in fines propriæ Ditionis venit, atque in Conventu Fratrum Excalceatorum Ordinis S. Augustini propè Frosinonem festum Ascensionis celebravit. Prosedem deindè accessit, ac novâ inter abrupti montis saxa a Livio de Carolis Prosedis Marchione apertâ viâ tenuit Setiam, ubi in Cathedrali Ecclesia constructum pretiosis marmoribus Al-

Benedictus Romam revertitur.

Altare Divi Philippi Nerii consecravit, & festum diem Sancti Philippi Nerii XXVI. Maji egit. Setiâ Cisternam, atque indè Velitras venit a Francisco Cardinali Barberino Episcopo exceptus, ac tandem XXVIII. Maji Albano in Urbem feliciter redux intravit, postquam toto profectionis suæ tempore multa passim & ubique locorum religionis & charitatis exempla ac documenta dedisset: sed illud non omittendum, quod cum in veteri Latio nautam mysteriorum Christianæ fidei penitùs ignarum deprehendisset, secum aliò duxit, ut erudiretur, designato etiam qui institueret.

Privilegia a Benedicto Ordini Prædicatorum aliisque indulta.

LIX. Interim Pontifex, ut gratum animum erga inclytum Ordinem suum Prædicatorum solemni aliquâ significatione, ac perenni in ævum monumento comprobaret, susceptique superiori anno uberem patrocinii fructum largiretur, omnia & singula privilegia a Prædecessoribus suis eidem Ordini liberaliter indulta confirmavit, ampliavitque editâ Constitutione Apostolicâ Setiæ VII. Kalendas Junii anno MDCCXXVII. eâdemque liberalitate deindè erga plures Regulares Ordines usus eorum privilegiis Apostolicæ suæ confirmationis robur adjecit.

LX. At non levis illi cura ab ipso Pontifi-

tificatus initio de ſtatu Eccleſiarum in ditione Pedemontana incumbebat; ibi enim exortis olim ſub Innocentio XII. inter Sedem Apoſtolicam, & Regem Sardorum Pedemontis Principem diſſidiis de Epiſcopatibus, aliiſque Sacerdotiis conferendis, deque juriſdictione & immunitate Eccleſiaſtica, nondùm res compoſita erat; ac interim decedentibus Epiſcopis, & Abbatibus ferè omnes illius regionis Eccleſiæ viduæ lugebant Paſtores ſuos non ſine gravi rei Eccleſiaſticæ detrimento: & quamvis compluries tentatus compoſitionis modus, nondùm controverſiarum inveniebatur finis. Sed Pontifex, qui pro Religione ac ſapientia ſua nihil periculoſius arbitrabatur, quàm Eccleſiarum viduitatem & luctum diutius protrahere, probatis ante iter Beneventanum nonnullis capitibus ac regulis, quibus eccleſiaſtica res contineretur, aliis verò, quæ objiciebantur, difficultatibus poſthabitis, Romam regreſſus novos Epiſcopos & Abbates hoc anno Eccleſiis illis ac Monaſteriis dedit, qui reſtituerent rem, & Chriſtifidelium Gregem paſtorali curâ cuſtodirent, magno ſanè religionis bono, quæ ſtatim ſub Epiſcopis, aliiſque Præſulibus refloreſcere cœpit. Pedemontanis Eccleſiis Benedictus conſulit.

LXI. Poſt exceſſum Franciſci Farneſii

 Par-

Parmæ & Placentiæ Ducis, Antonium ejus fratrem beneficiario jure in clientelam, præſtito fidelitatis juramento, recepit. Joannem Baz Principem Montis Libani reipublicæ causâ Romam venientem benignè habuit, & Chriſtifidelibus ibi inter Barbaros degentibus paternâ curâ conſuluit. Indè Clementem Auguſtum è Bavaria electum Archiepiſcopum Colonienſem, eumdemque Monaſterienſem & Paderbornenſem Epiſcopum, Sacri Romani Imperii Principem Electorem, qui unà cum Violante Beatrice a Bavaria magnâ Hetruriæ Principe ejus amitâ (quam ſuperiori anno Summus Pontifex inſignis pietatis ac virtutis amore aureâ Roſâ donaverat) Romam petebat, ut a Benedicto conſecrationis munus acciperet, Viterbii juſſit conſiſtere: mens enim ipſi fuit, non omnia Romæ danda, ſed pontificiis actionibus veterum Pontificum more alias quoquè civitates decorare. Propterea Viterbium proficiſcitur, ubi in Eccleſia S. Mariæ de Quercu Ordinis Prædicatorum x. Novembris Franciſco Antonio Finio olim Epiſcopo Abellini, tunc Archiepiſcopo Damaſceno, & Sacri Cubiculi Præfecto, quem mox non tam ex veteri familiaritate & gratia, operaque præſtita in Diœceſanis ac Provincialibus Bene-

Clementis è Ducibus Bavariæ in Archiepiſcopum Colonienſem conſecratio.

Viterbii acta a Benedicto.

neventi Synodis, quàm in Romana, additis novis in Sedem Apoſtolicam meritis inter S. R. E. Cardinales retulit, Maſſeo Farſetto Ravennati, & Joanne Baptiſta Gambarucio Amaſeno Archiepiſcopis, necnon Adriano Sermatthæjo Viterbienſi, & Nicolao Xaverio Santamaria Cyrenenſi Epiſcopis cooperantibus, præſentibus etiam Cathedralis Eccleſiæ Canonicis, quos non ità pridem ſacris infulis ornaverat, Colonienſem Archiepiſcopum conſecravit. Sequenti die in Eccleſia Monialium S. Bernardini, ubi conditæ ſunt mortales exuviæ Hyacinthæ Mariſcottæ, quam Pontifex ſuperiori anno Beatam appellaverat, ad nomen & memoriam ejuſdem Aram dicavit, multa de laudibus Galeatii Cardinalis Mariſcotti ejuſdem Beatæ Virginis nepotis prolocutus; dotemque ſtatuit, ut perpetuò ter in annum ibidem Sacrum fieret, ſemel die obitus Clementis X. a quo & ipſe Pontifex, & idem Cardinalis Mariſcottus ſacrâ Purpurâ donati fuerant, ſemel die Promotionis ejuſdem Cardinalis; ac denique ſemel anniverſario die, quo Cardinalis Mariſcottus è vivis exceſſit. Tunc Romam reverſus.

LXII. Tot autem ſuſcepti labores, ſacræque actiones, quas ferè quotidiè Pontifex obi- Decreta Benedicti pro Miſſionibus Orientalibus, & acta in Imperio Sinarum.

obibat, nihil detrahebant de ſollicitudine omnium Eccleſiarum, etiam quæ immani terrarum ſpatio ab Italia ac tota Europa ſejunctæ in Indiis Orientalibus ſitæ ſunt. Nam poſtquam Carolus Thomas Turnonius Patriarcha Antiochenus cum poteſtate Legati de Latere Apoſtolicus Viſitator, ac deindè S. R. E. Cardinalis, Pudicherii anno MDCCIV. multa ſapienter decreviſſet de abolendis ſuperſtitionibus, quæ inter novos Chriſtifideles in Regnis Madurenſi, Mayſſurenſi, & Carnatenſi, veluti zizania inter electi frumenti ſpicas, ſuccreſcebant, quæque hactenus Evangelici Operarii,cæteroquin impigri ac ſtrenui, evellere non poterant, licèt Clemens XI. datis anno MDCCXII. literis ad Meliaporenſem Epiſcopum, mentem ſuam de ſervandis Apoſtolici Viſitatoris decretis opportunè declaraſſet, nihilominus Benedictus XII. Decembris MDCCXXVII. novis literis ad Epiſcopos omnes, & Apoſtolicos Miſſionarios iiſdem in Regnis Fidei propagationi operam dantes, apertiùs decreta ipſa confirmavit, mandavitque diligenter ſervari & impleri; potiſſimùm illis commendans, ne vilis conditionis homines, Parreas vocant, a quibus tradito Gentibus more cæteri vehementer abhorrent, negli-

gligerent, sed iis quoque Sacramenta ministrarent, & morti proximis cætera Christianæ pietatis officia exhiberent, cum apud Deum nulla sit personarum acceptio, nulla inter servum & liberum distinctio. Præterea Benedictus ab Imperatore Sinarum epistolas ac dona accepit, & quod ipsi jucundissimum fuit, libertatem Præconum Evangelii consecutus est, qui cum in amplissimis illis Provinciis Domini Nostri Jesu Christi fidem annunciarent, apud Imperatorem accusati in vincula fuerant conjecti.

LXIII. Novum annum MDCCXXVIII. a cultu sacratissimi Nominis Domini Nostri Jesu Christi, quod est super omne nomen, feliciter auspicatus, Indulgentias, quas olim Sixtus V. largitus fuerat, restituit, confirmavitque omnibus Christifidelibus, qui ejusdem sacratissimi Nominis interposita invocatione invicem sese salutarent. Virgines Sanctimoniales in Monasterio Divi Ambrosii Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinensis degentes, ubi olim paternam ejusdem Sanctissimi Archiepiscopi & Ecclesiæ Doctoris domum fuisse ferunt, eamque incoluisse Beatam Marcellinam Divi Ambrosii sororem, quæ virginitatis velum a S. Liberio Romano Pon-

1728

Jesu nominis cultus.

Consecratio Virginum in Monasterio Divi Ambrosii.

Pontifice accepit, feria III. poſt Dominicam in Albis benedixit, atque ſacravit, ut veteres Eccleſiæ ritus de benedictione & conſecratione Virginum, quorum in ipſa Urbe veluti in principe Religionis loco frequentiorem uſum eſſe decet, reſtitueret; addiditque plenariam omnium peccatorum remiſſionem atque indulgentiam Monialibus cujuſcumque Ordinis eo die acquirendam, quo perpetuis futuris temporibus ubique terrarum a proprio Antiſtite ſacrum velum ſuſciperent, ac ſtatis ritibus benedicerentur & conſecrarentur. Cultum Beati Serapionis Martyris ex Ordine Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum confirmavit. Beatæ Margaritæ a Cortona (ubi ejus corpus incorruptum & ſuavem ſpirans odorem conquieſcit) nuncupatæ Tertii Ordinis S. Franciſci, quæ aſperis ac diuturnis pœnitentiæ operibus peccata diluerat, Dominicâ Pentecoſtes, quæ in XVI. Maji incidit, in Vaticano Templo ſolemni ritu Chriſtianæ Apotheoſeos honores decrevit. Mox XXIV. ejuſdem menſis Fratrem Joannem de Prado Ordinis Minorum Excalceatorum de Obſervantia Sancti Franciſci Beatis Martyribus adſcripſit. Ordini verò Excalceatorum Beatæ Mariæ de Mercede Redemptio-

B. Serapionis cultus.

Canonizatio Beatæ Margaritæ a Cortona.

Joannes de Prado Beatis Martyribus adſcriptus.

ptionis Captivorum, qui proprio Templo in Urbe carebant, Ecclesiam unà cum Parœcia S. Mariæ in Monterone dedit. De identitate Corporis Divi Augustini eximii Ecclesiæ Doctoris Papiæ conditi jussit inquiri, datis literis Papiensi Episcopo, ac duorum tantùm mensium induciis, quibus judicium conficeretur, ne per infinitas ambages ac disputationes res longiùs iret. His literis Benedictus *Augustinum in profitenda Prædicatorum regula Parentem, in Theologico curriculo ducem, in pastorali ministerio, cunctisque vitæ rationibus Patronum* suum nuncupavit. Episcopus, multis adhibitis consultationibus, rem diligentissimè exploravit, ac tandem in comperto habuit, illa esse Beati Doctoris sacra Lipsana, quæ Papiæ in Ecclesia Divi Petri in Cœlo aureo asservantur, ubi Luitprandus Longobardorum Rex è Saracenorum manibus magno pretio redempta, olim condiderat.

Divi Augustini sacra Lipsana.

LXIV. Abrogaverat Clemens XI. Legationis Apostolicæ jus, quod in Regno Siciliæ ultra Pharum tamquàm Regiæ dignitati conjunctum ad obitum usque Caroli II. Hispaniarum ac utriusque Siciliæ Regis sex sæculorum decursu viguerat. Causa abrogationis præsertim ea fuit, quod nonnulli hujus po-

Legationis Apostolicæ jus Regi Siciliæ a Benedicto redditum, contractum tamen ac moderatum.

poteſtatis, Monarchiam vocant, Adminiſtri Apoſtolicæ Legationis exceſſerant modum: Propterea Clemens novam inierat viam ac methodum Eccleſiaſticas Cauſas in Regno Siciliæ ultra Pharum tranſigendi, quæ tamen cum utentium moribus non ſatis reciperetur, & ex hac Apoſtolici privilegii jactura Sacerdotium & Imperium non rectè convenirent, Benedictus XIII. non ab re eſſe duxit, ut pacem & tranquillitatem in eo Regno perpetuò firmaret, Siculorum etiam commodis conſuleret, Apoſtolicæ Legationis jus Carolo VI. in Romanorum Imperatorem electo, utriuſque Siciliæ Regi, ac multis & inſignibus nominibus de Apoſtolica Sede, ac univerſa Chriſtiana Republica optimè merito, in Regno Siciliæ ultra Pharum, ſublatis abrogationis cauſis, permittere. Primò enim Poteſtatis uſum contraxit, & quæ olim nullis ferè circumſepta legibus, nullis incluſa finibus agere videbatur, ad juris & rationis modum æquè ac ſapienter revocavit, editis Apoſtolicis literis III. Kal. Septembris anno MDCCXXVIII.

Roncilioni Civitatis jus, Fabriano Cathedra Epiſcopalis datur.

LXV. Hæc in Sicilia. In Italia verò oppidum Roncilionis in Faliſcis populo frequens & amplum, civitatis nomine ac jure donavit: novam tamen civitatem Cathedræ Sutrinæ ſub-

ſubjectam eſſe voluit, cujus Diœceſis erat. Sed oppidum Fabriani in Piceno Camerinenſis Diœceſis, Templorum ſplendore, ſacris Lipſanis Divi Romualdi Camaldulenſium Monachorum Parentis, ac Divi Silveſtri Silveſtrinorum Monachorum Authoris, incolarum quoque frequentiâ ac opibus inſigne, in civitatem, ac Divi Venantii Eccleſiam, ubi præcipuum Canonicorum Collegium, in Cathedralem, quam Camerinenſi perpetuò conjunctam fore decrevit, erexit. Romæ veterem Eccleſiam ac Cœnobium S. Sixti, ubi Divus Dominicus inclyti Ordinis Prædicatorum Inſtitutor diù fuerat commoratus, magnis ſumptibus inſtauravit & auxit. Xenodochium quoque, quod ad curandam valetudinem eorum, qui mentis inſaniâ laborant, anguſto loco in Foro Columnæ extructum erat, ad opportuniorem & ampliorem ſedem aptè conſtructam tranſtulit propè magnum Valetudinarium S. Spiritus in Saxia, cui & hoc conjunxit, ut pium adeò charitatis officium fructuoſiùs ac diligentiſſimè mente laborantibus exhiberetur: ac in Palatio ſuo Præfecti munus, quod Camillus Cybo Patriarcha Conſtantinopolitanus gerebat, reddita in Familiares Pontificios juriſdictione,

Cœnobium Sancti Sixti inſtauratur, & Xenodochium amentium transfertur. Juriſdictio Præfecti Palatio. Menſa Capituli Vaticani ære alieno liberatur.

O quam

quam cunctarum ferè Gentium more hujusmodi Præfecti obtinent, novis privilegiis munivit. In Basilica verò Vaticana cum Mensa Capitularis frequentibus rei agrariæ jacturis attrita, grande æs alienum paulatim contraxisset, ingenti pecuniæ vi attributa Benedictus penitùs dissolvit, ne Clerus illius Basilicæ consuetis stipendiis carere cogeretur, neque divinus cultus ibi languesceret, ubi summoperè vigeat, oportet. Canonici Benedicto statuam ex ære eleganter ornatam, & annuis prò eo sacrificiis statutis, accepti beneficii monumentum in Vestiario Basilicæ posuere addito titulo.

BENEDICTO XIII. PONT. MAX. VRSINO
ORDINIS PRÆDICATORVM
QVOD BENEFICENTIAM
NICOLAI III. ALIORVMQVE GENTILIVM SVORVM
ERGA VATICANAM BASILICAM ÆMVLATVS
MAGNVM ÆS ALIENVM
OB RENOVATAS PER PLVRES ANNOS
REI AGRARIÆ CALAMITATES
A MENSA CVPITVLARI CONTRACTVM
VNO DIE PONTIFICIA LIBERALITATE
DISSOLVERIT
CAPITVLVM ET CANONICI
ANNIVERSARIIS PRO EO SACRIS
IN PERPETVVM CONSTITVTIS
GRATI ANIMI MONVMENTVM POSVERE
ANNO DOMINI MDCCXXVIII.

LXVI. At

Ludovicus Cardinalis de Noailles Archiepiſcopus Pariſienſis Conſtitutionem *Unigenitus* ſimpliciter & abſolutè recipit.

LXVI. At in Galliis major Benedicti cura ac ſollicitudo. Ibi enim Conſtitutioni Clementis XI. *Unigenitus*, qua liber Conſiderationum moralium Paſchaſii Queſnelii, ac una ſupra centum ex eo excerptæ propoſitiones proſcriptæ fuerant, nondùm ubique nec ab omnibus paritum erat. Pontifex vix ad univerſæ Eccleſiæ clavum ac regimen admotus potiſſimam curam, & officia omnia eo intenderat, ut Ludovicus Antonius Cardinalis de Noailles Archiepiſcopus Pariſienſis, in cujus nomine & authoritate diſſenſionis ſuæ præſidium poſuerant pervicaces, tandem cum Romana Eccleſia palàm ſentiret ac loqueretur, & in Regia Lutetiæ Pariſiorum urbe Apoſtolica reciperetur Conſtitutio ſincerâ & ſimplici fide. Magnam eidem Conſtitutioni Refractarii conflabant invidiam, quod perperàm aſſererent, editiſque libellis in vulgum ſpargerent, inconcuſſa ac tutiſſima Sanctorum Auguſtini, & Thomæ dogmata eadem Conſtitutione convelli, quorum calumnias rejecerat Pontifex, datis VI. Novembris anno MDCCXXIV. literis ad univerſos Fratres Ordinis Prædicatorum, quibus Thomiſticæ Scholæ doctrinam, ac præſertim de Gratia per ſe & ab intrinſeco efficaci, & gratuitâ prædeſtinatione ad glo-

Divi Thomæ doctrina de Gratia a Benedicto laudatur.

riam ſine ulla præviſione meritorum laudaverat, & Apoſtolicæ vocis extulerat præconio, Prædeceſſores ſuos imitatus, qui Angelicam Divi Thomæ doctrinam ſummis laudibus fuerant proſecuti. Tantum enim aberat, ut Refractarii quidquam poſſent ex ſummis Eccleſiæ Doctoribus Auguſtino, & Thoma ad erroris ſui tutelam afferre, quin potiùs horum authoritate novus ipſe error, ſicut & veteres hæreſes apertè impugnarentur, & Catholica veritas illuſtraretur. Plurimùm hæ literæ contulerunt tùm ad confirmandos in Galliis eos, qui benè ſentiebant, cùm etiam ad erigendos illos, qui dubiæ potiùs mentis ambiguitate, quàm ingenii pervicaciâ cunctabantur adhuc & hærebant, ne Apoſtolicæ Conſtitutioni debitam profiterentur obedientiam. Interim Cardinalis de Noailles frequenter a Summo Pontifice de officio ſuo admonebatur, nec ille paternis monitis ſurdas præbere aures, ſed libenter excipere, ac diù coram Chriſto Domino meditari, quomodo & Pontificis Maximi, & Eccleſiæ univerſæ votis faceret ſatis. Inveterata enim cauſa erat, multiſque implicata difficultatibus, præſertim ex Paſtorali documento, quod anno MDCCXIX. ipſe Cardinalis Archiepiſcopus ediderat, quo

Apo-

Apoſtolica Conſtitutio in eam detorquebatur ſententiam, quam Clemens XI. probandam non putavit. Nec facilè poterant in frequentiſſima totius Europæ urbe, ampliſſimaque Diœceſi diſſidentium ingeniorum æſtus componi, exaſperatique diuturnis colluctationibus animi ad concordiam & pacem revocari, ut idem omnes ſentirent. Vicit tamen veritatis amor; hôc enim Cardinalis de Noailles incenſus, Chriſto inſpirante, ſapientiſſimum cœpit conſilium, datiſque ad Summum Pontificem literis, palàm profeſſus eſt, ſe abſolutè & ſimpliciter Conſtitutionem *Unigenitus* ſincero obſequio, ac debitâ reverentiâ ſuſcipere: librum Conſiderationum moralium, ac centum & unam propoſitiones ab eo excerptas eodem modo, & ſub eiſdem cenſuris in eadem Conſtitutione expreſſis rejicere: & inſuper documentum Paſtorale, quod anno MDCCXIX. ediderat, ac cætera omnia, quæ hac de cauſa ejus nomine prodierant, corde & animo retractare. Neque id his tantùm literis præſtitit, ſed etiam Paſtorali Edicto, quod in Regia urbe propoſuit, & per univerſam Diœceſim vulgavit, ut omnes pari ſecum fide & religione Apoſtolicæ Conſtitutioni obſequerentur. Pleniſſimis paterni amoris ſignificationibus oc-

occurrit Benedictus Cardinali atque Archiepiſcopo ampliſſimo, quem quadam temporis procellâ a ſe divulſum vehementer dolebat, diù expectatam obedientiæ victoriam ei ex animo gratulatus. In Senatu habito VIII. Novembris MDCCXXVIII. gaudium ſuum Cardinalibus commune fecit: retulit quoquè totius rei ſeriem, ac ſinceræ obedientiæ ſenſus, quos inſignis eorum Collega aperuerat. Is paternæ longanimitatis ac vigilantiæ optatiſſimus fructus meritò cæteris a Benedicto XIII. hoc anno præclarè geſtis coronidem ponit: tali enim pacto cauſa omnium tempeſtate noſtrâ graviſſima tranſacta fuit, quæ poſt editam a Clemente XI. anno MDCCXII. Conſtitutionem *Unigenitus* ſexdecim integris annis innumeras Apoſtolicæ Sedi moleſtias, & aſſiduam injecerat ſollicitudinem.

In Polonia Benedictus Apoſtolicam auctoritatem tuetur.

LXVII. Verumtamen ex Polonia non levis Benedicto moleſtia. Vincentius Santinius Archiepiſcopus Trapezuntinus Nuntius Apoſtolicus quamvis ingenii, ac prudentiæ laude floreret, tamen apud Ordines Regni graviter offenderat; atque indè factum eſt, ut in Comitiis Grodnenſibus menſe Octobri MDCCXXVI. novella lex ſanciretur, Nuntio, & juriſdictioni Apoſtolicæ injurioſa, additis dein-

deindè menſe Novembri quinque Articulis, quibus ne quis apud Nuntium Apoſtolicum cauſam diceret, aut ejus cenſuras promulgaret, atrocibus interjectis pœnis, cavebatur. Multa Benedictus egerat ad conciliandos animos, & propulſandam injuriam non ſolùm literis, & officiis apud Regem, & Rempublicam, ſed etiam ablegato extra ordinem in Poloniam Camillo Paulutio Archiepiſcopo Iconii Nuntio Apoſtolico. Monita Pontificis pium Regis animum permoverunt, ut Ordines a præfatæ legis executione temperarent, non tamen ut acta reſcinderent; quapropter Benedictus ne Apoſtolica authoritas, & Eccleſiaſtica libertas detrimenti quidquam acciperent, gravi, & præclarâ editâ Conſtitutione XXV. Septembris novellam legem damnavit, & quæ indè acta fuerant, abolevit.

LXVIII. In Natalitiis Servatoris Noſtri pietas ac religio Benedicti ſummoperè enituit, nam totam Nativitatis noctem inter ſacras actiones inſomnis tranſegit, Diviniſque Officiis in Sacello Sixtino celebratis ad alterum Divi Pii ſeceſſit, ubi conſecrationem Vincentii Antonii Muſcettolæ, quem Benedicto Buſſio immaturâ morte ſublato in Epiſcopatu Recineti & Laureti ſuffecerat, peregit.

Acta in Natalitiis D. N. 1728.

git. In festo S. Joannis Evangelistæ post solemnia habita in Vaticano ad Lateranum migravit, ubi per aliquot dies commoratus Altaria plura Lateranensis Basilicæ, novumque Sacellum, quod in eadem Basilica erexerat in memoriam Dormitionis Beatæ Virginis Mariæ, ac SS. Dominici & Philippi Nerii dicavit.

1729

Agricolæ Benedicti liberalitatem sentiunt.

LXIX. Pluvium Cœlum initia novi anni MDCCXXIX. fœdaverat, itaut agricolæ, qui ex variis regionibus Romam confluxerant Romani agri colendi causâ, otio & fame languescerent, quibus Benedicti liberalitas præstò fuit, affatim pane ex annona Urbis in plures dies inter agricolas distributo, donec, cessantibus pluviis, iisdem liceret ad agrorum culturam redire.

B. Joannis Nepomuceni Canonizatio.

Fr. Fidelis a Sigmaringa Beatificatio.

LXX. Interim agebatur de referendo inter Sanctos Martyres B. Joanne Nepomuceno, olim Pragensis Ecclesiæ in Bohemia Canonico, atque etiam de Fratre Fideli a Sigmaringa Suevo Ordinis Minorum Divi Francisci, quos Cappucinos vocant, Missionum Apostolicarum in Rhætia Præfecto, in quibus anno MDCXXII. Martyrii palmam accepit, Beatorum titulis ornando, & quidem XIX. Martii cum Divi Josephi Beatissimæ Virginis Mariæ sponsi festa coluntur, in Basilica Lateranensi ele-

eleganter ornata Benedictus Beatum Joannem Nepomucenum canoni Sanctorum Martyrum inseruit: & jura, quæ ex hujusmodi caussis Romanis Pontificibus pendi solent, ut indè Altaria duo in eadem Basilica erigerentur, alterum in memoriam Divi Barbati Archiepiscopi Beneventani, alterum verò in memoriam ejusdem Sancti Joannis Nepomuceni, attribuit. Indulsit deindè, ut in eadem Basilica XXIV. Martii solemnia Beati Fidelis a Sigmaringa agerentur.

LXXI. Sed Ecclesiæ Beneventanæ sollicitudo Benedictum urgebat, ut iter illuc repeteret tertium Provinciale Concilium celebraturus: duo enim ante Pontificatum Romanum Beneventi coegerat. Româ discessit XXVIII. Martii post habitum Consistorium, in quo Camillum Cybo ex Ducibus Massæ & Carariæ, Patriarcham Constantinopolitanum, Apostolico Palatio Præfectum, quem S. R. E. Presbyterum Cardinalem prænuntiaverat, purpureo Galero ornavit. Marinum primò profectus, indè Velitras, atque Cisternam, tùm Privernum, & per Monasterium Fossænovæ Tarracinam; Kalendis verò Aprilis in fines Regni Neapolitani devenit.

Benedictus Beneventum secundò proficiscitur.

LXXII. Romani sanè hujusmodi discessum

Romani discessum Pontificis dolent.

ſum Pontificis ſui ægrè tulerunt, graviter queſti, eum, qui ob ſenium jam ad occaſum vergebat, Româ abire, fortè non reverſum. Sed quot priſcos inter Romanos Pontifices hujuſmodi itinera etiam in ſumma ſenectute frequentarunt aut ex privata, aut ex publica cauſa? & ſanè non ſolùm Eccleſiæ Beneventanæ, ſed & Chriſtianæ Reipublicæ intererat, ne Benedictus Urbe concluderetur, cujus vita norma vivendi Epiſcopis præſertim erat. Paſtoralis enim officii actiones Romæ dumtaxat expletæ ſegniùs irritaſſent aliorum animos demiſſæ per aures, quam fidelibus oculis variis in locis ſubjectæ. Illud memoria dignum, quod licèt adverſante aurâ Pontifex Româ diſceſſerit, ſerenum tamen cœlum expertus eſt, ac poſtremâ itineris die, cum pluvia ingrueret, Benedictus facto ſigno Crucis, & Familiaribus benè ſperare juſſis, pluviam ad quinquaginta retrò paſſus arcere viſus, itaut cum omni comitatu a pluvia prorſus intacto quintâ Aprilis, quæ in feriam tertiam ante Dominicam Palmarum incidit, Beneventum tenuerit, quò etiam S. R. E. Cardinales Nicolaus Coſcia, & Franciſcus Antonius Finius acceſſerunt, ubi inter pietatis ac religionis opera reliquum tempus, ac inſequentem Majorem Hebdo-

Hebdomadam transegit. Res planè hominum admiratione dignissima, quod cuncta, quæ vix florente ætate Episcopi in suis Ecclesiis eo tempore explere solent, aliaque plura, quæ Episcopi agere non solent, ipse jam octogenarius in Ecclesia Beneventana præstaret, in qua frequenter etiam ad populum dixit. Sed & in Paschalibus festis, totoque tempore, quo Beneventi mansit, quot labores suscepit? quot præclara edidit pastoralis vigilantiæ? quot liberalitatis exempla? Non tamen legationes Principum, & Sedis Apostolicæ negotia, ne quid moræ indè acciperent, intermittere consuevit.

LXXIII. Mense Majo Concilium Provinciale in Metropolitana Ecclesia Beneventana celebravit, convenientibus illùc non solùm Provinciæ Episcopis, sed & aliis ex diversis regionibus Prælatis, tùm ut Benedictum inviserent ac venerarentur, tùm ut insolitam actionem susciperent, inter quos Mondillus Ursinus ejus ex fratre nepos, quem diù inter Presbyteros Congregationis Oratorii Divi Philippi Nerii Neapoli versatum ex Episcopatu Melphis & Rapollæ ad Archiepiscopatum Capuanum superiori anno MDCCXXVIII. transtulerat, & nuper Constantinopolitanæ

Concilium Provinciale Beneventi cogit.

Mondillus Ursinus Archiepiscopus Capuanus.

Ecclesiæ titulo decoraverat. Ego quoquè ibi fui, qui Firmo discesseram, ut sacra Apostolorum limina Romæ visitarem. Benedictus summæ benignitatis officiis excipere Præsules, ad mensam in communi cœnaculo adhibere, splendidè quidem ad sobrietatem, parcè ad luxum paratam, & de re Ecclesiastica Provinciæ illius prudenter statuere: Nepotem verò hortari, ut quæ ipse in Archiepiscopatu Beneventano præstiterat, ageret ille in Capuano. Expletis Concilii Sessionibus Ecclesiam Sancti Bartholomæi Apostoli, quam a secundo Terremotu iterùm eversam, rursùs a fundamentis elegantiùs restituerat, solemni ritu dicavit, & quæ pro sacris ejusdem Apostoli Lipsanis ex veteribus illius Ecclesiæ monumentis habentur, in porphyretica urnâ olim conclusa, sub Aram maximam collocavit.

Benedictus Romam revertitur.

LXXIV. Ad finem mensis Benevento discessit viam repetens Romam versus eodem itinere. Substitit per aliquot dies Albani in ædibus, quas ibi magnificè construxerat, & eleganter ornaverat Nicolaus Maria Lercarius S. R. E. Cardinalis, Benedicti primus Administer, & a Secretis Regiminis, qui Velitras usque Summo Pontifici obviam venerat, qua

in

in civitate Benedictus nuntium accepit de obitu Gregorii Sellari S. R. E. Presbyteri Cardinalis, quem ex Ordine Fratrum Prædicatorum superiori anno ad hanc dignitatem evexerat: indè Romam regressus, ubi in Basilica Liberiana, ad quam primò grates acturus Deo de incolumi ac prospero itinere descendit, a Sacro Cardinalium Collegio, & Romano Senatu honorificè exceptus.

Captivi a Benedicto redempti.

LXXV. At non levis Benedicto cura, quod sub tempus itineris sui Beneventum versùs barbari Piratæ ad Montem Circejum plures Pontificiæ Ditionis Familias intercepissent, & in miseram adduxissent servitutem. De redimendis igitur Captivis tantus ei ardor incessit, ut neque studiis, neque officiis, sed nec pecuniæ parceret, cum redemptionis opus maturaret, votique compos factus est: siquidem sub Autumnum ejusdem anni Captivos omnes è Barbarorum servitute redemptos libertati, ac patriæ restituit.

LXXVI. Mense sextili balneis in Vaticano usus, quibus ipse quotannis uti consueverat, sed corporis viribus sensim deficientibus nihil a laboribus temperabat: eadem in sacris actionibus, eadem in audiendis singulis, eadem in expediendis Sedis Apostolicæ negotiis,

tiis, atque iis maximè, quæ religionem ſpectabant, ſedulitas; nam ut Vincentius a Paulo Presbyter Gallus, Inſtitutor Congregationis Miſſionis, necnon Matronarum & Puellarum Charitatis, inter Beatos Confeſſores haberetur, indulſit, cujus rei ſolemnitas XXI. Auguſti in Vaticana Baſilica peracta eſt; & menſe Septembri in Nativitate Beatiſſimæ Virginis Mariæ, in Eccleſia ejuſdem Beatæ Mariæ *de Populo* nuncupata, poſt celebrationem privati Sacri, Beatæ Julianæ de Falconeriis Ordinis Servorum Mariæ Canonizationem, & VI. Octobris Ven. Servo Dei Petro Forierio Canonico Regulari Sancti Auguſtini Congregationis Lotharingicæ Beatorum titulos decrevit.

Vincentii a Paulo Beatificatio.

B. Julianæ de Falconeriis Canonizatio.

Petri Forierii Beatificatio.

LXXVII. Seceſſit deindè ad Montem Marium propè Urbem, prout illi in autumnalibus feriis mos erat, in parvo Monaſterio Ordinis Prædicatorum diverſatus, ubi tamen, cum Deo vacaret, ſacras actiones, ſi occaſio ferret, alacriter amplectebatur. Kalendis Novembris in Urbem deſcendens non ſolùm conſueta ſolemnia dierum illorum peregit, ſed & in generali quatuor Temporum Ordinatione menſis Decembris centum & amplius viros diverſis Ordinibus initiavit, & in Nata-

Seceſſus ad Montem Marium.

talitiis Servatoris nostri, quæ festa Benedicto in terris postrema fuerunt, Familiarium suorum industriâ factum est, ne consecratione alicujus Episcopi eâ nocte detineretur: cætera enim præstare non destitit, quamvis fractis viribus & ægro corpore vix laborem sustineret.

LXXVIII. Inter plures Divos, quorum Officia ad Canonicas Horas recitanda Benedictus ordinaverat, meritò rationem habuit Sancti Gregorii VII. Romani Pontificis, cujus doctrinam & fortitudinem animi, summosque labores pro vindicanda Ecclesiastica libertate gravissimi Scriptores sæculi XI. testantur, & Beatus Petrus Damiani eum adhùc Cardinalem sanctissimi & purissimi consilii virum appellat. Cum autem in lectionibus recitandis aliqua inserta reperirentur ex iis, quæ Gregorius statuit contra conatus Henrici Imperatoris in Ecclesiam, graviter id acceptum est ab aliquibus Principibus, porrò non ab omnibus; plures enim publicè edi lectiones illas in ditionibus suis mandarunt. At Benedicto immotum fixumque fuit, ne vindicata a Divo Gregorio VII. Ecclesiæ libertas silentio involveretur, objecitque Apostolicas Constitutiones iis, qui contra moliebantur; mansit pro-

D. Gregorii VII. lectiones Benedictus tuetur.

propterea Gregorio cultus & honor æquè ac Benedicto pro gloria Prædecessoris zelus, animique constantia.

Consilia de Parma & Placentia.

LXXIX. Verùm inter summos Principes vehementer agebatur de transferendo in Italiam Carolo Regis Hispaniarum ex secundis nuptiis filio primogenito, cui Farnesiæ, & Mediceæ Domûs successio ex conditionibus pacis initæ anno Jubilæi adjudicabatur; at cum Parmam & Placentiam beneficiario jure a Sede Apostolica Farnesii tenerent, non levis indè Benedicto injecta est sollicitudo, ne quid juribus Sedis Apostolicæ iniquum fieret, neve nobilissima illa Romanæ Ecclesiæ Feuda ab exteris militibus occuparentur, multis in eam sententiam euntibus, quæ Benedicto quoquè probabatur, ut præsidium militum Ecclesiæ Romanæ civitatibus illis imponeretur, aliis contra sentientibus rem discriminis plenam, nec sine gravi sumptu perficiendam fore.

1730

Benedictus nil insalubritate aeris commotus religionis ac pietatis operibus insistens ægrotat, ac moritur 1730.

LXXX. Interea multis in regionibus Italiæ, ac Romæ præsertim ex diuturna ac nimia præcedentis Æstatis, atque Autumni siccitudine, ut Medici rectè existimabant, quædam suborta est insalubritas aeris, quæ graves ac vitiosos gignebat pituitæ fluxus (catarrhos vocant) senibus exitiales. At Benedictus nil pla-

planè ſibi temperabat, nam XII. Februarii in Dominica Sexageſimæ Ildephonſum de Tufo Monachum Olivetanum in Epiſcopum Hieracii in ora Calabriæ conſecravit, atque hic poſtremus fuit Epiſcoporum omnium, qui tali honore dignati ſunt. Deindè cum Marcus Antonius Cardinalis Anſideus extremum diem obiiſſet, Benedictus funeris exequiis in Templo Divi Auguſtini XV. Februarii adeſſe voluit, quo pietatis officio cæteros S. R. E. Cardinales, qui Romæ obierant, fuerat proſecutus, nil veritus Cœli inclementiam, graſſantemque morbum, nam deficientes corporis vires charitas ſuſtentabat. Indè ergò lentâ febre correptus ægrotare cœpit, ac ferè triduum lecto decubuit piis precationibus intentus, donec XXI. ejuſdem menſis feriâ III. ante Cineres, cum rei divinæ flexis genibus pro religione ſua præſens, Chriſti Corpore refectus eſſet, mox in lectulo ſtatas ad horas Canonicas preces recitaſſet, ad Completorium veniens, imminentis migrationis ſuæ dedit indicia; quare Chriſtiano ritu celeriter inunctus horâ XXII. inter Sacerdotum preces & lacrymas placidiſſimè ſublatus eſt, annos natus LXXXI. & ampliùs XX. dies, nam Februarius illi mortalis vitæ initium atque finis.

Q Ple-

Pleraque etiam ipsi Februario mense contigerunt, solemnis votorum religiosorum nuncupatio, ordinatio in Presbyterum, cooptatio inter S. R. E. Cardinales, consecratio in Archiepiscopum: seditque in Pontificatu Romano annis quinque mensibus octo, additis diebus quatuor supra viginti. Tacitus statim rumor per Urbem de Pontifice obeunte, sed nec publicus, nec manifestus, nam cum eo die veteri quadam vulgi licentiâ Baccanalia complerentur, vix populus adduci potuisset ad saniora consilia.

Tumultus aliquis in Urbe.

LXXXI. Insequenti autem die tumultus aliquis concitatus per Urbem (ut non rarò tempore viduitatis Ecclesiæ Romanæ fieri solet) ab iis, qui regimen defuncti Pontificis æquo animo non ferebant, homini sanctissimo quædam objicientes inania simul & falsa. Alii laudare illum, sed in aliquos Familiares & Clientes ejus exercere odia; contra verò ii, quibus inimicitiarum causæ exploratæ erant, quique nec odio nec amore ducebantur adhuc prisci moris incorruptâ mente retinentes Ecclesiam, imminentia mala, atque inde ubique gentium exoritura scandala statim prospicere, modò ingemiscere, modò indignari.

LXXXII.

LXXXII. Profectò Sacro Cardinalium Collegio illa animorum commotio vehementer displicuit, & maximè eo tempore vacationis Sedis Apostolicæ, cum Romæ ad Comitia celebranda summa populi quies, atque expers omnis periculi securitas curanda est; non enim nisi in loco maximè tuto Comitia haberi, suffragia ferri, atque electionem Romani Pontificis a Cardinalibus peragi oportet. Turbatâ itaque tumultibus Urbe, statim S. R. E. Cardinales omnem operam adhibere, ut comprimerent rem, coercerentque homines seditiosos, minimè passi coortas turbas invalescere.

Cardinalium Collegium tumultum cohibet.

LXXXIII. Inter hæc curabatur defuncti Pontificis funus ritibus consuetis. Magnus populi accursus & mœror: unusquisque mortales exuvias venerari, ac, si posset, osculari gestiebat: laudatâ illius memoriâ a Magistro Thoma Augustino Ricchinio Cremonensi ex Ordine Prædicatorum castissima, nec mendaciis fucata Oratione, & XXV. Februarii in Sacello, ubi Canonici Basilicæ Vaticanæ divinam Psalmodiam agunt, sub primam noctis horam Benedicti corpus, quod publicè confluentium venerationi hactenùs in ea Basilica expositum fuerat, tribus loculis primo cu-

Benedicti funus.

pressino, secundo plumbeo, tertio ligneo inclusum, & supra januam, qua ad Musicorum odeum ascenditur, depositum.

Cardinales xxix. a Benedicto adlecti.

LXXXIV. Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales XXIX. Benedictus adlegit, quorum indicem infra dabimus, viros sanè multis nominibus hoc honore dignissimos, inter quos ex Consanguineis nemo: ex iis, quos anteà Benedictus vix noverat, plures. Placuit enim ei rationem meritorum habere, prout unusquisque apud Sedem Apostolicam non sub ipso tantùm, sed etiam sub prioribus Pontificibus meruisset, nec ultima illi laus est, quod Prosperum Lambertinium Bononiensem excellentiâ ingenii ac doctrinæ, integritate vitæ, perpetuitate famæ florentem, qui sub Clemente XI. ac Innocentio XIII. qua Congregationis Cardinalium Sacri Concilii Tridentini Interpretum a Secretis, qua Fidei Promotor, qua muneribus aliis præclarè gestis plurimùm meruerat, Anconitano Episcopatu ornatum cooptaverit, futurum aliquandò sibi in Pontificatu Romano successorem. Præterea veteres Cardinales Benedictus tanti fecit, ut præcipuas illis rerum administrationes daret, tres etiam apud se adhiberet, scilicet Fabricium Paulutium, Petrum Marcellinum

num Corradinum, & Fabium Oliverium iisdem in muneribus, quibus apud superiores Pontifices functi erant, primum a Secretis Regiminis, secundum Pro-Datarium, tertium a Secretis Brevium.

LXXXV. Cæterùm sub Benedicto religio per omnem modum amplificata, Episcopatùs vigor, in quo Divinâ institutione religionis jura nituntur, multis sublatis impedimentis, quæ Episcopis objiciebantur, ubique gentium servatus, pax inter Christianos Principes firmata, cultus & amor a Principibus cunctis Romano Pontifici, tamquam communi Parenti procul a suspicione ac studio partium exhibitus, Comaclum Ecclesiæ Romanæ restitutum. Nec prætereundum, quod nihil mali Sedi Apostolicæ, aut ejus Ditioni, aut reipublicæ Christianæ supervenit: non hæresis, non schisma, non bellum, non pestis, non fames, non terræmotus, quæ publicæ utilitati officere sæpè acerbitate temporum solent, quandoque etiam subditorum potiùs, quàm Principis culpâ. Profectò alii Romani Pontifices hæc omnia in votis habuerunt, atque in consiliis; attamen qui tantam rerum ac temporum felicitatem, quantam Benedictus XIII. fuerit assecutus, rarus admodum ac ferè nullus.

Reipublicæ Christianæ bona sub Benedicto.

LXXXVI.

Modestia ac liberalitas Benedicti, perpetuusque labor.

LXXXVI. Vectigalia quoquè Benedictus imminuit ad levamen subditorum, & sumptibus, quantum potuit, pepercit, ab Aulæ fastu, & quocumque splendido apparatu maximè abhorrens, cum in rebus omnibus humilitatis fastigium teneret. Quicumque in conclavia, ubi Benedictus familiariter versabatur, aut in ejus cubiculum pedem intulisset, nil planè in lecto, in sellis, in parietibus poterat intueri, quod religiosam paupertatem ac modestiam cum summa dignitate conjunctam non redoleret. Liberalitatem tamen, & largitiones in pauperes præ cæteris mortalibus coluit; virtus enim hæc, quem magis decet, quam Romanum Pontificem? Divum Gregorium Magnum imitatus, cujus tanta in pauperes liberalitas fuit, ut id ipsi vitio datum fuerit, quod in vita Sabiniani, qui Gregorio in Pontificatu Romano successit, Bartholomæus Platina scribit. Et cum ærario ex imminutis subditorum oneribus decrescenti parceret, ne vectigalia, quæ ipse abrogaverat, restituere, vel nova, quæ proponebantur, jubere cogeretur, iis, quæ sibi peculiariter obveniebant, nunquam pepercit, largitus quandoque, deficiente pecunia, quidquid ad manus erat. Omnia enim cum Apo-

Apoſtolo arbitrabatur veluti ſtercora, ut Chriſtum lucrifaceret, exemploque ſuo cæteros doceret, terrena hæc atque caduca deſpicere, cœleſtia verò ac in ævum manſura inquirere, oſtenderetque Eccleſiam habere aurum, non ut ſervet, ſed ut eroget. Et quomodò poterat pecuniæ parcere, qui ſibimet nunquam pepercit, quin ſe impenderet ac ſuperimpenderet in Dei gloriam, in ſalutem hominum, in commodum ſubditorum? Iis profectò Benedictus minimè acquievit, qui ſibi vacationem & requiem a laboribus ſuadere conabantur: ſe nunquam, quod muneris ſui erat, refugiſſe affirmabat, imò a ſe tantâ animi alacritate expleri, ut tædium vel moleſtiam caperet nullam: ſingularis beneficii loco ſe a Deo accepturum, ſi ad Aram operanti, aut Pontificiis actionibus inſiſtenti ſibi mortem contigiſſet oppetere. Qua de re ſi cupis, Lector, votum ab eo jamdiù conceptum intelligere, vide quæ ipſemet Benedictus in Lectione ſua XVII. Exodi ſcripſit, ubi id mortis genus non ſolùm a Deo petit, ſed etiam auditorum ſuorum ſuffragiis nititur impetrare.

LXXXVII. Fatemur ſanè hanc eandem Benedicti liberalitatem ſenſiſſe etiam aliquos ve- *Benedicti munificentia & gratiſſimus animus,*

veteres ejus Clientes, non autem Consanguineos, quos utpote summo loco natos, & avitis opibus, ac amplâ nobilium Feudorum ditione fulgentes propter priscam quamdam & severam Ecclesiæ disciplinam, ac insuetam prorsùs abstinentiam augere non studuit: sed non supra modum id fuit. Quod licet temperantiam quamdam ac moderationem rectè exposcat, tamen, si æquis oculis rem introspiciamus, ratione & auctoritate non caret; Pius enim V. cujus memoriam inter Divos colit Ecclesia, Innocentius XI. aliique Sanctissimi Romani Pontifices Administrorum suorum, ac Familiarium fortunas ampliare non dubitarunt. Porrò Benedictus, qui juxtà
Ad Hebr. 13. v.16. Apostoli monitum beneficentiæ in omnes, qua Deum promeremur, oblivisci non poterat, ad hanc siquidem velut a natura, genere, institutione factus videbatur, quomodò oblivisci poterat beneficentiæ in suos, quorum obsequiis & familiaritati in minori fortuna diù multumque assueverat? Qui & alterum Apostoli monitum summoperè cordi habebat,
Ad Col. 3. v. 15. *grati estote*, & sanè cujuslibet accepti utcumque tenuis beneficii memorem sese atque gratissimum semper exhibuit, quomodo erga suos minus gratus, ac liberalis esse potuisset?

LXXXVIII.

LXXXVIII. Scimus quidem in amplissima rerum administratione inter multiplices Aulicos, & Familiares facilè posse ad importunas postulantium preces quædam a Principe concedi, quæ concedenda non forent, quæque obreptionis aut subreptionis vitio laborent, ac præsertim ubi postulantes Principem nacti sint naturâ facilem, qui aliorum ingenia metiatur ex suo, & ad extremum senium vergens, decrescentibus mentis & corporis viribus, nequeat accuratè omnia rimari atque expendere; quamobrem sapiens & sanctus Rex David extrema prospiciens vehementer Deum rogabat: *ne projicias me in tempore senectutis, cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me*: Et illorum certè, qui facilitate & clementiâ Principis abutuntur, si qui unquam fuerunt, improbamus artes: sed nec laudandi videntur, qui ea, quæ a Principe aguntur, ipsis inconsultis, statim notant atque reprehendunt. Multum enim unicuique Principi, ac præsertim electo a Deo, licet per ministerium hominum, Romano Pontifici deferendum est, qui divino quodam afflatu, nutuque regitur; potissimùm verò Benedicto, qui in rebus omnibus consilium a Deo petere, ejusque auxilium quotidiè implorare assiduo Orandi studium assiduum. Psal. 70. v. 9.

R pre-

precandi ſtudio conſueverat, productis orationibus a prima luce, & quandoque etiam nocte in multas horas. Et ſanè temporum ac rerum felicitatem, qua ipſo Pontifice uſi ſumus, precibus ejus referri oportet acceptam.

Querelæ contra aliquos Familiares vulgatæ nil Benedicto detrahunt.

LXXXIX. At quædam vulgatæ querelæ contra aliquos ex Familiaribus Benedicti de nonnullis. Noſtrum non eſt de his ſcribere, quia Benedicti non ſunt. Certè felix ille Princeps, & quaſi ſupra humanam conditionem poſitus videretur, cui contingeret tales Familiares omnes habere, quales cuperet, quorum virtutibus nulla admiſcerentur vitia, &, quod difficilius eſt, quibus publica tantùm res, nihil privata cordi foret. Videant autem qui ſtatuunt, neminem a Principe inter Familiares, & Clientes habendum, niſi qui perfectus abſolutuſque ſit, quid non paucis fieret, ſi in hujuſmodi conſilii Principem inciderent, ſi cum honores ex ordine peterent, aliquo vitæ errore deprehenſo, licet multorum laborum, & obſequiorum meritis redempto, repulſam ferrent. Porrò a ſapientiſſimo omnium hominum admonemur, cogitationes mortalium timidas eſſe, & providentias noſtras incertas, quare non eſt providentia Principis ſtatim accuſanda, ſi quid in moribus

Sap. 9. v. 14.

alio-

aliorum occurrat, quod non probetur. Non enim cum perfectis vivimus, & ipsum regimen hominum, quamvis ad ea, quæ perfecta sunt, dirigat, juxtà summorum Theologorum sententiam perfectum esse non potest. Hæc autem, quæ conditionis potius humanæ, quam Principis sunt, nihil detrahunt Benedicto, cujus memoria ab æquis rerum æstimatoribus tamdiù laudabitur, quamdiù apud homines religio, pietas, ac liberalitas in pretio erunt.

XC. Et quidem quàm altè omnium insideret animis opinio de Benedicti virtute, ac sanctimonia, brevi patefactum est. Frater Thomas Ripoll Magister Generalis Ordinis Prædicatorum repetebat mortales Benedicti exuvias, quod ille sæpè cum viveret ex christiana humilitate animi dixerit, non aliud sibi sepulcrum deberi, quàm commune inter Fratres Ordinis sui, inde jure postulabat reddi sibi corpus ejus in præcipuo Ordinis Templo S. Mariæ supra Minervam condendum. Clemens XII. Benedicti successor annuit votis. Quapropter XXI. Februarii anno MDCCXXXIII. vertente triennio ab obitu Benedicti sub primam noctis horam, postquàm Capitulum, & Clerus Vaticanæ Basilicæ cum Annibale Car-

1733

Benedicti funus instauratum in Vaticano anno 1733.

dinali Albano Archipresbytero, atque aliis decem S. R. E. Cardinalibus in Sacellum Psallentium convenissent, deposito Benedicti loculo, ac reserato, adstantes omnes corpus ejus integrum, vestesque prorsùs illæsas inspexerunt mirâ animorum ad pietatem, & ad lacrymas commotione. Nullus ibi gravis odor, nulla tristis mortis imago, sed grandis de adepto æternæ Gloriæ præmio fiducia. Interim parabatur funus è Vaticano deducendum, Canonicis, & Clero universo illius Basilicæ vehementer dolentibus, eripi sibi pretiosum, quem asservabant, thesaurum, contra gaudentibus Fratribus, restitui sibi decus, & ornamentum Ordinis sui, omnibus verò summo studio certantibus, ut quique posset memoriam defuncti Pontificis impensiùs honorare. Vaticanum Capitulum acceptorum beneficiorum memor, rem potissimùm urgente Albinio Archiepiscopo Athenarum, de Simone Episcopo Marcianæ, & Oliverio Prothonotario Apostolico ejusdem Basilicæ Canonicis, primas egit; nam antequam efferretur, solemnes Exequias XXII. Februarii instauravit, erecto propè Confessionem Apostolorum Petri & Pauli magnifici planè operis Theatro, Castroque doloris excelso supereminente Tholo,

lo, ſub quo Benedicti loculus & Pontificalia Inſignia erant, deſcendentibus è Tholi teſtudine velis ad loculi latera, adeò ſplendidè, ut auro, argento, ac quadringentis & amplius ardentibus facibus micarent omnia. Clemens XII. ad ſingulas Aras Vaticanæ Baſilicæ innumera Sacrificia pro Deceſſoris requie, ſtipendiis liberaliter erogatis, Deo offerri juſſit, unaquaque Arâ in eam cauſam pleniſſimi ſuffragii privilegio donatâ. Solemni etiam ac Pontificali Sacro parentatum eſt: inde laudatâ memoriâ a Joſepho Simonio Aſſemano è Monte Libano, tunc Presbytero Beneficiario ejuſdem Baſilicæ, modò Canonico, brevi, elegantique Oratione, qua collata a Benedicto in Baſilicam Vaticanam dona, ac beneficia recenſuit, ac præſertim, quod Menſæ Capitularis proventus ob iteratas aliquot annis rei agrariæ calamitates attritos, attributis multis aureorum millibus uno die cumulatiſſimè reparaverit, & novas, amplaſque ædes pro Alumnis Vaticani Seminarii erexerit, ac inſtruxerit. Poſtremò a quinque ex Canonicis Pontificali dignitate fulgentibus majoris potentiæ, ut vocant, ſtatis ritibus abſolutiones adhibitæ.

XCI. Inſequenti die Dominica, XXIII. Februa-

Benedicti funus delatum ad Templum S. Mariæ supra Minervam, solemnesque ibi exequiæ.

bruarii funus è Vaticano ad Templum S. Mariæ supra Minervam sub noctem deductum est eâ pompâ, quæ triumphi speciem referret; omnes Religiosi Ordines, & universus Clerus urbanus præibant: Canonici Patriarchalium Ecclesiarum per vices sustentabant loculum auro fulgentem, quem Prætoriani milites circumdabant: ponè sequebantur Cæremoniarum Magistri, inde Præfectus Palatio Apostolico, atque omnes Præsulum ordines, quique a sacro Cubiculo Summi Pontificis erant. Ubi ad Arcem Adrianam ventum est, explosa tormenta bellica: mœstus ubique æris campani fragor, coruscantes undique faces (quas ad quatuor millia plerasque a Cardinalibus, quos Benedictus adlegerat, aliisque piis Fidelibus oblatas fuisse ferunt) ut nox illa tot irradiata fulgoribus veluti dies splendesceret. Arrisit placidum, ac serenum Cœlum in summa hyeme. Mirus populi accursus, verùm præ mœroris magnitudine, & in defunctum Pontificem pietate nullus popularis strepitus, nullus, ut fieri solet, clamor, sed tacitum ubique silentium. In medio Templo S. Mariæ supra Minervam deposito loculo Petrus Cardinalis Otthobonus solemnem absolutionem peregit coram nonnullis aliis Cardinalibus. Feria II.

in

in eodem Templo exequiæ habitæ ſplendidè, & magnificè Sacro Cardinalium Collegio, & cunctis Præſulum ordinibus magnâ frequentiâ funus cohoneſtantibus. Joannes Baptiſta Cardinalis Alterius, primus ex iis, quos Benedictus elegerat, ſolemniter ad Aram operatus eſt, deinde cum aliis quatuor, Petra ſcilicet, Lercario, Finio, & Carafa, qui a Benedicto Cardinalatûs honorem acceperant, ſupremas abſolutiones exequtus, ſed ante has Venantius Philippus Pierſanti ab intimo Sacello Summi Pontificis, & Apoſtolicarum Cæremoniarum Magiſter, Benedicti memoriam luculentâ Oratione laudavit, atque inter virtutes ejus ſummoperè commendavit chriſtianam animi demiſſionem, religionem, & charitatem in Deum, atque in omnes præclaris uniuſcujuſque virtutis productis exemplis. Denique cum militum excubiæ undique diſpoſitæ ardens accurrentis populi ſtudium comprimere, & vim arcere non poſſent, quin unuſquiſque aliquid de feretro illius veluti loculi attactu ſacrum ſibi depoſceret, aut arriperet, clauſis Templi foribus ſub noctem ejuſdem diei loculus ipſe ad ſacellum S. Mariæ Magdalenæ propè Veſtiarium Templi tumulo compoſitus eſt, donec Mauſoleus erigeretur.

XCII.

1739

Mausoleum erigitur, in quo mortales Benedicti exuviæ conduntur 1739.

XCII. Serò Mausolei honorem Romanis Pontificibus plerumque contigisse vidimus, at ocyùs Benedicto. Curavit illud Magister Generalis, & inclytus Prædicatorum Ordo in sacello Divi Dominici, quod Benedictus vivens instauraverat, atque ornaverat, nomine non inscripto, nec (ut mos est) apposito stemmate; primam tamen ideam operis, veteres ac virides adductas ex Oriente columnas, & pretiosa quæque marmora Alexander Cardinalis Albanus in Benedictum summè pius, & gratus contulit, Angelus Maria Cardinalis Quirinus S. R. E. Bibliothecarius Benedicti statuam ex candido marmore, Nicolaus Maria Cardinalis Lercarius alteram Humilitatis, Franciscus Antonius Cardinalis Finius Religionis alteram affabrè sculptas, Dominicus verò Gravinatum Dux Benedicti Pronepos anaglypha ad urnam ex alabastrite, ubi Concilium Romanum, a Benedicto habitum in Laterano, repræsentatur: cætera ex ære, & auro fulgentia, multosque sumptus ad perficiendum opus Frater Thomas Ripoll Magister Generalis Ordinis Prædicatorum liberaliter adjecit. Perfecto eleganter opere anno MDCCXXXIX. XXII. Februarii, eo scilicet die, qui anniversariam memoriam obitus proximè

mè ſequebatur, loculus in novum ſepulcrum illatum eſt, compoſituſque ſub fornice ejuſdem Mauſolei. Qua in re duo Benedicto contigerunt, alterum juxtà votum ejus, alterum contrà. Primum, quod propè tumulos Fratrum Ordinis Prædicatorum, qui ibi inferiùs jacent, conquieſceret: ſecundum, quod eo opere, atque ſplendore ſepulcrum ejus paratum ſit, a quo ipſe ſemper abhorruerat. Licèt clauſis Templi januis, & ſecretò tranſacta res fuerit, tamen nonnulli Cardinales, plures Præſules olim familiares ejus, ac Principes viri interfuerunt, nec defuit populi frequentia: tanto ſtudio omnes in Defunctum ferebantur, ut nec deſerere poſſent, nec oblivíſci.

XCIII. Quod ſi habitum quoquè corporis ejus poſteri noſcere cupiant, decens ille potiùs quàm ſublimis fuit: caput ferè calvum, ſpatioſa frons, naſus aquilinus, nihil metus in vultu, candida oris gratia, niſi quod ex conſortio ſermonis Domini quandoque rubeſceret; ſed figuram animi magis quàm corporis ex factis, dictiſque illius, quæ nos recenſuimus, amplectamur: ſicut enim vultus hominum, ita etiam eorum ſimulacra, & imagines, quamvis marmore, aut ære fingantur, mortales ſunt, ac temporis injuriis opportunæ; Habitus corporis.

forma mentis æterna, quam referre non per alienam materiam, & artem, sed ſtudiis ac literis noſtris conati ſumus. Si verò in magna geſtarum rerum copia non omnia fuimus proſecuti, nemo nobis ſuccenſeat; non enim hoc noſtro Commentario libello hiſtoriam ſcripſimus, ſed vitam, veterum brevitate delectati, qui ſummos viros nobis tradiderunt. Profectò pauca enarravimus, multa attigimus, pleraque perſtrinximus, ex quibus animi indicia moreſque elucent, pictores imitati, qui ex facie & vultu imaginem deſumunt, de cæteris membris magnoperè non laborant. Diſertam rerum hiſtoriam, annaleſque luculentos libenter permittimus aliis. Utinam poſſemus aliquid ex virtutibus illius moribus quoquè noſtris reddere, quod licèt arduum valdè, ac difficile ſit, non tamen ſupra imitationem poſitum arbitremur. Longè quidem, ſequamur tamen, gradu quamvis infirmo, veſtigia ejus, quem Deus Omnipotens elegit, propoſuitque Eccleſiæ, ut cæteri Chriſtifideles, ac præſertim Epiſcopi etiam ætate noſtrâ veri Paſtoris formam, quam potiſſimùm imitarentur, haberent.

CAR-

CARDINALIUM COOPTATIONES

I.

XI. *Septembris* MDCCXXIV.

Joannes Baptiſta de Alteriis Romanus, Clementis X. Pronepos, Clericorum Rev. Cam. Apoſtolicæ Decanus, & Archiepiſcopus Tyri. Presbyter.

Alexander Falconerius Romanus S. Rotæ Auditor, Urbis Gubernator, & Vice-Camerarius. Diaconus.

II.

XX. *Novembris* MDCCXXIV.

Vincentius Petra Neapolitanus Archiepiſcopus Damaſcenus, Decanus Signaturæ Gratiarum, & Sacræ Congregationis negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ a Secretis. Presbyter.

III.

XX. *Decembris* MDCCXXIV.

Proſper Mareſuſcus ex oppido Montis Sancti Firmanæ Diœceſis, Archiepiſcopus Cæſareæ, trium continenter Romanorum Pontificum, Clementis ſcilicet XI. Innocentii XIII. & ipſius Benedicti XIII. Auditor. Presbyter.

Frater Auguſtinus Pipia Sardus, Generalis Magiſter Ordinis Prædicatorum. Presbyter.

IV.

XI. *Junii* MDCCXXV.

Nicolaus Coſcia Diœceſis Beneventanæ, a Secretis Supplicum Libellorum, & in Archiepiſcopatu Beneventano cùm ſpe futuræ ſucceſſionis ipſius Benedicti Coadjutor. Presbyter.

Nicolaus de Judice Neapolitanus Apoſtolico Palatio Præfectus ſub tribus Romanis Pontificibus, Clemente ſcilicet XI. Innocentio XIII. & ipſo Benedicto XIII. Diaconus.

V.

XI. *Septembris* MDCCXXVI.

Andreas Hercules de Fleury Gallus, olim Epiſcopus Fori Julii, & Chriſtianiſſimi Regis Galliarum Præceptor, atque inde florentiſſimi Regni primus Adminiſter. Presbyter.

VI.

XI. *Decembris* MDCCXXVI.

Novem Cardinalibus creatis duos tantùm Benedictus nuncupavit, Lercarium ſcilicet, & Cozzam, reliquos in pectore ſuo ſervavit opportuno tempore publicandos.

An-

Angelus Maria Quirinus Ordinis S. Benedicti Congregationis Casinensis Venetus, Archiepiscopus Corcyræ, atque inde ad Episcopatum Brixiensem translatus, cujus publicam nuncupationem in XXVI. Novembris MDCCXXVII. distulit. Presbyter.

Nicolaus Maria Lercarius Januensis, Archiepiscopus Nazianzenus, olim Sacro Cubiculo Præfectus, tunc verò primus Administer, & a Secretis Status. Presbyter.

Marcus Antonius Ansidei Perusinus, Episcopus Perusiæ, & Supremæ Inquisitionis Assessor, cujus nuncupationem distulit in XXX. Aprilis MDCCXXVIII. Presbyter.

Prosper Lambertinius Bononiensis, Episcopus Anconæ, Sacræ Congregationi Eminentissimorum Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum a Secretis, & Fidei Promotor. Presbyter. Dilata nuncupatione in XXX. Aprilis MDCCXXVIII.

Franciscus Antonius Finius natus Minerbini, olim Episcopus Avellini, & Frigenti, tunc Archiepiscopus Damasci, Examinator Episcoporum, & Sacro Cubiculo Præfectus, quem publicè nuncupavit XXVI. Januarii MDCCXXVIII. Presbyter.

Frater Laurentius Cozza ex oppido S. Laurentii Diœcesis Montis Falisci, Generalis Minister Ordinis Fratrum Min. de Observantia S. Francisci. Presbyter.

Frater Gregorius Selleri Diœcesis Perusinæ Ordinis Prædicatorum, Sacri Palatii Magister a temporibus Clementis XI. Romani Pontificis, & deinceps: XXX. Aprilis MDCCXXVIII. publicè nuncupatus. Presbyter.

An-

Antonius Bancherius Pistoriensis, Urbis Gubernator, & Vice-Camerarius. Diaconus.

Carolus Collicola Spoletinus sub tribus Romanis Pontificibus Clemente XI. Innocentio XIII. & Benedicto XIII. Rev. Cam. Apostolicæ Thesaurarius Generalis; & hos duos Bancherium scilicet, & Collicolam Diaconos Cardinales publicè nuncupavit XXX. Aprilis MDCCXXVIII.

VII.

XXVI. *Novembris* MDCCXXVII.

Didacus de Astorga & Cespedes Hispanus, Archiepiscopus Toletanus. Presbyter.

Sigismundus Kollonitschius Germanus, Archiepiscopus Viennæ in Austria, & S. R. I. Princeps. Presbyter.

Philippus Ludovicus Sinzendorfius Germanus Episcopus Jaurini. Presbyter.

Joannes de Motta & Sylva Lusitanus. Presbyter.

VIII.

XXX. *Aprilis* MDCCXXVIII.

Frater Vincentius Ludovicus Gotti Bononiensis Ordinis Prædicatorum Sacræ Theologiæ Magister, atque editis contra Piccininum libris celebris. Presbyter.

Leander a Portia Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinensis, Episcopus Bergomi. Presbyter.

IX.

IX.

xx. *Septembris* MDCCXXVIII.

Petrus Aloysius Carafa Neapolitanus, Archiepiscopus Larissæ, olim Nuntius Apostolicus in Hetruria, & S. Congregationi de Propaganda Fide a Secretis, tunc verò a Secretis S. Congregationis negotiis, & consultationibus Episcoporum & Regularium præpositæ. Presbyter.

Joseph Accoramboni Diœcesis Spoletinæ, Archiepiscopus Philippi, Benedicti XIII. Auditor. Presbyter.

X.

xxIII. *Martii* MDCCXXIX.

Camillus Cybo Patriarcha Constantinopolitanus, olim R. Cam. Apostolicæ Generalis Auditor, tunc Apostolico Palatio Præfectus. Presbyter.

XI.

VI. *Julii* MDCCXXIX.

Franciscus Burghesius Romanus, Archiepiscopus Trajanopolitanus, Sacro Cubiculo, & mox Apostolico Palatio Præfectus. Presbyter.

Frater Vincentius Ferrerius Niciensis Ordinis Prædicatorum, Episcopus Alexandriæ. Presbyter.

XII.

XII.

VIII. *Februarii* MDCCXXX.

Alamannus Salviatus Florentinus, Prothonotarius Apostolicus, & Legationis Apostolicæ Urbini Præses. Presbyter.

IN-

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM.

A

B

T Be-

C

D

Ec-

Nico-

N

O

P

Pri-

D.Tho-

F I N I S

ERRATA CORRIGE

Pag.	lin.	ERRATA	CORRIGE
28.	10.	retinuitque etiam	retinuitque morem etiam
	23. & 24.	inſtaurutum	inſtauratum
45.	12.	prodiere	prodire
81.	10.	ſui	ejus
114.	3.	reverſum	reverſurum
115.	21.	ſuſciperent	ſuſpicerent
137.	2.	illatum	illatus